

PKS-yhteisöraportti

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto	3
Tiivistelmä	4
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS)	5
Helsingin seudun liikenne (HSL)	9
Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)	22
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	39
Tunnuslukujen laskukaavat	47
LIITE	

Julkaisija: Helsingin kaupunginkanslia
Sarja: Helsingin kaupungin keskushallinnon julkaisuja 2014:2
Nimeke: PKS-yhteisöraportti 3/2013
ISSN-L 2242-4504
ISSN 2323-8135
ISBN 978-952-272-628-5
Tiedustelut erityissuunnittelija Mari Rajantie (09) 310 73043
Kansi HSL

Johdanto

Tämä raportti sisältää pääkaupunkiseudun koordinaatioryhmälle raportoitavat yhteisöt.

Raportissa esitetään kustakin yhteisöstä niiden toimittamien katsausten perusteella vuoden 2013 toiminnan ja talouden kehittymistä koskevat tiedot.

Kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosasto on laskenut yhteisöjen lähettämien tietojen perusteella tietyistä yhteisöistä niiden taloudellista asemaa kuvaavat tunnusluvut ja laatinut analyysit niiden taloudellisesta tilasta ja sen kehityksestä.

PKS-raporttia tehdään neljän kuukauden välein. Raportointisykliä on muutettu aikaisempien vuosien neljännesvuosittaisesta raportoinnista vastaamaan kuntayhtymien omaa raportointisykliä.

KAUPUNGINKANSLIA
talous- ja suunnitteluosasto

Tiivistelmä

YHTEISÖN NIMI	Liikevaihto 2013	Tulos 2013	Liikevaihto 2012	Tulos 2012
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS)	1 772 983 390	10 565 679	1 668 650 989	-35 507 495
Helsingin seudun liikenne (HSL)	571 467 443	10 437 659	550 594 510	7 266 583
Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)	324 996 675	362 097	317 567 885	-1 427 007
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	116 576 044	263 453	121 673 569	4 382 583

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS)

Y-Tunnus	1567535-0	Toimitusjohtaja	Aki Lindén
Osoite	Stenbäckinkatu 9 00290 Helsinki	Hallituksen puheenjohtaja	Ulla-Marja Urho
Puhelin	09-4711 http://www.hus.fi aki.linden@hus.fi	Hallituksen varapuheenjohtaja	Riikka Slunga-Poutsalo
		Hallituksen jäsen	Marika Niemi
		Hallituksen jäsen	Heikki Heinimäki
		Hallituksen jäsen	Ilkka Taipale
		Hallituksen jäsen	Leena Luhtanen
		Hallituksen jäsen	Säde Tahvanainen
		Hallituksen jäsen	Suzan Ikävalko
		Hallituksen jäsen	Tuomas Tuure
		Hallituksen jäsen	Jari Oksanen
		Hallituksen jäsen	Petri Roininen
		Hallituksen jäsen	Antti Valpas
		Hallituksen jäsen	Harry Yltävä
		Hallituksen jäsen	Bengt Långvik
		Hallituksen jäsen	Marja-Leena Laine
		Hallituksen jäsen	Pekka Karma
		Hallituksen jäsen	Tari Haahtela
		Hallituksen varajäsen	Sirpa Asko-Seljavaara
		Hallituksen varajäsen	Tuomas Nurmela
		Hallituksen varajäsen	Kirsi Siren
		Hallituksen varajäsen	Arto Kujala
		Hallituksen varajäsen	Reijo Vuorento
		Hallituksen varajäsen	Sami Lehtonen
		Hallituksen varajäsen	Eija Grönfors
		Hallituksen varajäsen	Otto Lehto
		Hallituksen varajäsen	Reetta Vanhanen
		Hallituksen varajäsen	Marko Reinikainen
		Hallituksen varajäsen	Merja Nevalainen
		Hallituksen varajäsen	Pekka Murto
		Hallituksen varajäsen	Marjut Lumijärvi
		Hallituksen varajäsen	Birgitta Dahlberg
		Hallituksen varajäsen	Jukka Pihko
		Hallituksen varajäsen	Riitta Korpela
		Hallituksen varajäsen	Eero Mervaala
		Tilintarkastaja	Jorma Nurkkala, KHT, JHTT KPMG Julkishallinnon palvelut Oy

Yrityksen toiminta ja talous raportointikaudella

HUS:n laatima toimintakatsaus on kokonaisuudessaan tämän seurantaraportin liitteenä.

Analyysi tunnusluvuista ja ennusteesta

Jäsenkuntien maksuosuuslaskutus, joka kattaa erikoissairaanhoidon palvelujen käytön, oli 1 421,7 milj. euroa. Jäsenkuntien yhteenlaskettu maksuosuuslaskutus kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 68,5 milj. euroa (5,1 %) ja se ylitti talousarvion 16,3 milj. euroa (1,2 %).

Toimintakulujen vertailukelpoinen kasvu edelliseen vuoteen verrattuna oli 2,8 %, kun huomioidaan ensihoitotoiminnan laajentuminen vuoden 2013 alussa sekä lomapalkkavelan laskentaperiaatteiden muutos.

HUS-kuntayhtymän tilikauden tulos muodostui 10,6 milj. euroa ylijäämäiseksi. Vuoden 2013 ylijäämän myötä HUS:n taseeseen kertynyt alijäämä supistui 9,8 milj. eurosta 2,7 milj. euroon.

Palvelutuotanto kasvoi edellisestä vuodesta 2,5 %, ja se ylitti talousarvion 1,4 %. HUS-alueen väestömäärä kasvoi 1,2 % (ennakkoväkiluku 2013). Noin joka kolmas jäsenkuntien asukkaista käytti vuoden 2013 aikana HUS:n tuottamia tai järjestämiä erikoissairaanhoidon palveluja.

Elektiivisten läheteiden määrä koko HUS-alueella kasvoi edellisestä vuodesta 5,5 %, mikä oli 3,8 prosenttiyksikköä suurempi kasvu kuin edellisenä vuonna. Myös päivystyskäyntien määrä on noussut edelliseen vuoteen nähden 1,1 % edellisestä vuodesta. Hoitopäivien määrä sen sijaan väheni -10,6 % edellisestä vuodesta, palvelurakenteen ja hoitokäytäntöjen avohoitopainotteisemmaksi muuttumisen vuoksi.

Palvelutuotannon kasvusta huolimatta hoitoon pääsyä odottavien hoitotakuun piiriin kuuluvien potilaiden määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna.

Investointien yhteismäärä vuonna 2013 oli 132,1 milj. euroa. Alkuperäisessä talousarviossa investointeihin varattiin liikelaitokset mukaan lukien 148,4 milj. euroa, mutta useista projektimuutoksista ja hankkeiden viivästyksistä johtuen määrä tarkistettiin valtuuston 11.12.2013 tekemällä päätöksellä 129,1 milj. euroksi.

HUS tulee investoimaan voimakkaasti tulevina vuosina. Samanaikaisesti aiempina vuosina kertyneet ylijäämät (vuoden 2007 lopussa kertynyttä ylijäämää oli 45 milj. euroa) ovat muuttuneet noin 2,7 milj. euron kumulatiiviseksi alijäämäksi vuonna 2013. Tämä yhdistyneenä kuntien vaikeutuneeseen taloudelliseen tilanteeseen tulee muodostamaan suuren haasteen tuleville vuosille.

Erityissuunnittelija Katja Rimpilä

Kaupunginkanslia

TULOSLASKELMA	Tilinpäätös 2013 (euroa)	Tilinpäätös 2012 (euroa)
Liikevaihto	1 772 983 390	1 668 650 989
Muut tuotot	75 024 546	75 928 611
Kokonaistuotot	1 848 007 936	1 744 579 600
Aineet, tarvikkeet	-326 059 935	-316 076 218
Palveluostot	-267 867 636	-234 899 145
Henkilöstökulut	-1 074 048 053	-1 068 950 497
Muut kulut	-53 140 294	-48 975 876
Käyttökate	126 892 018	75 677 864
Poistot	-103 279 805	-97 597 141
Liikevoitto/-tappio	23 612 213	-21 919 277
Rahoitustuotot	1 505 165	1 827 206
Rahoituskulut	-14 551 699	-15 415 424
Verot	0	0
Nettotulos	10 565 679	-35 507 495
Satunnaiset tuotot	0	0
Satunnaiset kulut	0	0
Tulos (voitto/tappio)	10 565 679	-35 507 495

TUNNUSLUVUT	Tilinpäätös 2013	Tilinpäätös 2012
Liikevaihto (euroa)	1 772 983 390	1 668 650 989
Käyttökate (%)	6,9 %	4,3 %
Liikevoitto (%)	1,3 %	-1,3 %
Nettotulos (%)	0,6 %	-2,0 %
Tulos (%)	0,6 %	-2,0 %
Henkilöstömäärä (kpl)	21 751	21 738
Liikevaihto/Henkilö (euroa)	81 513	76 762
Omavaraisuus (%)	44,5 %	44,0 %
Suhteellinen velkaantuneisuus (%)	30,3 %	32,0 %
ROE, oman pääoman tuotto (%)	2,4 %	-8,4 %
ROI, sijoitetun pääoman tuotto (%)	2,7 %	-2,2 %
Quick ratio (0,5-1,0 tyydyttävä, > 1,0 hyvä)	0,5	0,6
Current ratio (< 1 heikko, 1 -2 tyydyttävä, > 2 hyvä)	0,5	0,6

TASE (euroa)	Tilinpäätös 31.12.2013	Tilinpäätös 31.12.2012
VASTAAVA		
Aineettomat hyödykkeet	44 036 538	45 907 338
Aineelliset hyödykkeet	675 524 403	646 464 990
Sijoitukset	57 900 871	51 290 495
Pysyvät vastaavat yhteensä	777 461 812	743 662 823
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	4 467 655	4 057 355
Vaihto-omaisuus	18 290 769	18 046 345
Saamiset	76 112 758	78 676 886
Rahoitusarvopaperit	37 368 834	44 062 586
Rahat ja pankkisaamiset	63 946 960	72 426 691
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	195 719 321	213 212 508
Vastaavaa yhteensä	977 648 788	960 932 686
VASTATTAVA		
Osakepääoma	391 253 125	391 253 125
Arvonkorotusrahassto	0	0
Muut omat rahastot	0	0
Ed tilikausien voitto/tappio	-13 259 914	25 747 581
Tilikauden voitto/tappio	10 565 679	-35 507 495
Oma pääoma yhteensä	388 558 890	381 493 211
Poistoero	0	0
Pakolliset varaukset	46 780 306	40 948 559
Lahjoitusrahastojen pääomat	4 467 655	4 057 355
Vieras pääoma, pitkäaikainen	204 647 643	214 885 856
Vieras pääoma, lyhytaikainen	333 194 294	319 547 705
Vieras pääoma yhteensä	537 841 937	534 433 561
Vastattavaa yhteensä	977 648 788	960 932 686
RAHOITUSLASKELMA	Tilinpäätös	Tilinpäätös
(euroa)	31.12.2013	31.12.2012
Liikevoitto	23 612 213	-21 919 277
Poistot	103 279 804	97 597 141
Rahoitustuotot ja kulut	-13 046 534	-13 588 217
Verot	0	0
Satunnaiset erät	6 946 821	178 868
Muut oikaisut	0	0
Investoinnit	-131 647 169	-111 308 229
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta (Tulorahoitus)	-10 854 864	-49 039 714
Lainakannan muutokset	-15 817 169	23 859 476
Oman pääoman muutokset	-3 500 000	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	14 998 551	20 123 728
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	-4 318 618	43 983 204
Kassavarojen muutos		
Kassavarat tilikauden alussa 1.1.	116 489 277	121 545 787
Kassavarat tilikauden lopussa 31.12.	101 315 794	116 459 277

Helsingin seudun liikenne (HSL)

Y-Tunnus	2274586-3	Toimitusjohtaja	Suvi Rihtniemi
Osoite	Opastinsilta 6 A 00520 Helsinki		
Puhelin	4766 4444 suvi.rihtniemi@hsl.fi	Hallituksen puheenjohtaja	Risto Rautava
		Hallituksen varapuheenjohtaja	Sirpa Hertell
		Hallituksen jäsen	Hennariikka Andersson
		Hallituksen jäsen	Jaana Pelkonen
		Hallituksen jäsen	Janne Tähtikunnas
		Hallituksen jäsen	Markku Weckman
		Hallituksen jäsen	Ville Ylikahri
		Hallituksen jäsen	Hanna Valtanen
		Hallituksen jäsen	Tarja Kantola
		Hallituksen jäsen	Martti Tieaho
		Hallituksen jäsen	Jukka Hako
		Hallituksen jäsen	Pekka M. Sinisalo
		Hallituksen jäsen	Hanna Mithiku
		Hallituksen jäsen	Björn Månsson
		Hallituksen varajäsen	Harri Nikander
		Hallituksen varajäsen	Ted Apter
		Hallituksen varajäsen	Aura Salla
		Hallituksen varajäsen	Ulla Palomäki
		Hallituksen varajäsen	Laura Simik
		Hallituksen varajäsen	Heli Halava
		Hallituksen varajäsen	Jessica Karhu
		Hallituksen varajäsen	Jouni Vauhkonen
		Hallituksen varajäsen	Mirva Haltia-Holmberg
		Hallituksen varajäsen	Hannele Kerola
		Hallituksen varajäsen	Markku J. Jääskeläinen
		Hallituksen varajäsen	Matti Kopra
		Hallituksen varajäsen	Hannu Koponen
		Hallituksen varajäsen	Christel Liljeström
		Tilintarkastaja	Leif-Erik Forsberg, KHT, JHTT KPMG Julkishallinnon palvelut Oy

Toimintaympäristö ja toiminta

Helsingin seudulla asui Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vuoden 2013 lopussa noin 1,4 milj. henkeä. Asukasmäärä kasvoi noin 18 000 hengellä eli 1,3 prosentilla edellisvuodesta. Määrällisesti eniten väkiluku on kasvanut Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla. Helsingin, Vantaan, Keravan, Hyvinkään, Vihdin, Kauniaisten ja Nurmijärven kasvu on edellisvuotta suurempaa, muiden pienempää. Väestönkasvun ennustetaan lähivuosina jatkuvan tasaisena noin prosentin vuosivauhdilla.

Liikennepalvelujen kysyntä kasvoi edelleen. Vuonna 2013 HSL-liikenteessä tehtiin 355,5 miljoonaa matkaa, mikä on 3,1 prosenttia edellisvuotta enemmän. HSL:n elokuussa julkaisema Liikkumistutkimus 2012 paljasti historiallisen käänteen: joukkoliikenteen osuus pääkaupunkiseudulla joukkoliikenteellä tai henkilöautoilla tehdyistä matkoista on kasvanut 43 prosenttiin (2008: 42 %). Erityisen positiivista on se, että joukkoliikenteen osuus on kasvanut kaikissa alueen kunnissa, työ- ja vapaa-ajan matkoilla, naisten ja miesten keskuudessa ja kaikissa ikäryhmissä. Ainoastaan yli 65-vuotiaiden ryhmässä yksityisautoilu kasvaa joukkoliikennettä nopeammin. Tulos on yllättävä, koska HSL:n liikennejärjestelmäennusteet ovat aikaisempina vuosina ennustaneet joukkoliikenteen suhteellisen osuuden laskua aina vuoteen 2035 asti. Joukkoliikenteen lisäksi myös jalankulun ja pyöräilyn suosio erityisesti pääkaupunkiseudun kunnissa (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen) on kasvanut.

Vuoden 2013 lopussa talousnäkymät Suomessa ja koko Euroopassa olivat edelleen epävarmat euroalueen valtioiden velkakriisin seurauksena. Helsingin seudulla tuotanto kääntyi kuitenkin vuoden kolmannella neljänneksellä lievään kasvuun ja kasvoi vuoden lopulla ennakoarvion mukaan puolisen prosenttia. Suomen bruttokansantuote pysyi heinä-syyskuussa edellisen vuosineljänneksen tasolla ja jäi 1,0 % edellisvuotta pienemmäksi. Teollisuustuotanto laski 2,4 % edellisvuoden tasosta. Työttömyysaste oli 7,9 % ja keskimääräinen inflaatio 1,5 %. Joukkoliikenteen kokonaiskustannusindeksi nousi 0,5 % edellisvuodesta.

Yleisen talouskehityksen arvioidaan olevan lähivuosina vaimeaa sekä kansainvälisessä taloudessa että Suomessa. Valtiovarainministeriön suhdanne-ennusteen mukaan Suomessa päästään vuonna 2014 vain maltilliseen 0,8 prosentin kasvuun ja työllisyystilanteen arvioidaan edelleen heikkenevän. Talouden elpymisen vauhti on historiaan nähden vaimeaa ja vuosien 2013-2015 kumulatiivisen kasvun arvioidaan jäävän vain 1,4 prosenttiin.

Taloudellisen toimeliaisuuden heikko kehitys vaikuttaa suoraan myös kuntien ja HSL:n talouteen. Työlistien ja työpaikkojen määrän väheneminen heikentää lipputuloja ja toisaalta myös kuntien heikentyvät talousnäkymät vähentävät niiden mahdollisuuksia panostaa joukkoliikenteen kehittämiseen. Tämä tuo paineita lippujen hintojen kustannustason nousua suurempiin korotuksiin ja/tai kuntaosuuksien kasvattamiseen, mikäli joukkoliikenteen palvelutaso halutaan säilyttää nykyisellään.

Valtiovarainministeriö asetti 4.10.2013 hallituksen rakennepoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti työryhmän valmistelemaan metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä. Työryhmä valmistelee ehdotuksen metropolihallinnon hallintomalliksi ja rahoituksen sekä päätöksenteon järjestelmäksi. Lisäksi työryhmä valmistelee ehdotukset niistä tehtävistä, joita metropolihallinto hoitaisi sekä ehdotuksen metropolihallinnon aluerajauksista. Metropolihallinnon esiselvityksen mukaan HSL on osa perustettavaa metropolihallintoa. Tavoitteena on, että metropolihallinto aloittaisi vuonna 2017. HSL varautuu toiminta-alueen laajenemiseen selvittämällä vaihtoehtoisia liikenteen järjestämistapoja ja sopimusmalleja edistääkseen uusien jäsenkuntien palvelujen kustannustehokasta kehittämistä.

Toiminta

Joukkoliikenteen kilpailukyky paranee suhteessa henkilöautoon. Joukkoliikenteen osuus moottoriajoneuvomatkoista on aamuruuhkassa Helsingin niemelle suuntautuvilla matkoilla vuoteen 2018 mennessä 73 %.

2010	2011	2012	2013
72,1 %	72,2 %	73,6 %	73,6 %

Joukkoliikenteen osuus moottoriajoneuvomatkoista poikittaisliikenteen matkoilla on suurempi kuin edellisvuonna. (Kehä I:lle ulottuvilla laskentalinjoilla vuoteen 2018 mennessä vähintään 23 %.)

2010	2011	2012	2013
18,5 %	18,8 %	18,9 %	19,7 %

Matkustajamäärät liikennemuodoittain (milj. nousua)

	2012	2013	Muutos 2013/2012
Raitiovaunu	57,2	56,7	-0,9 %
Metro	62,2	63,5	2,1 %
Bussi yht. kaikki	176,7	179,8	1,7 %
Bussi ilman U-liikennettä	174,3	177,0	1,5 %
Helsinki sis.	88,6	87,1	-1,8 %
Espoo ja Kauniaisten sis.	14,9	14,5	-3,0 %
Vantaa sis.	12,2	12,8	4,7 %
Kerava sis.	0,2	0,2	19,6 %
Seutubussi-linjat	58,4	62,5	6,9 %
U-liikenne yht.			
(sis. Knummen sisäiset)	2,4	2,8	16,6 %
Lähijuna ostoliikenne	40,3	45,9	13,9 %
Lähijuna yht.	47,2	53,7	13,9 %
SL lautta	1,6	1,8	9,1 %
Yhteensä	344,9	355,5	3,1 %
Yhteensä			
(pl käyttöperusteinen)	335,7	347,7	3,6 %

Vuoden 2013 aikana tehtiin 355,5 miljoonaa matkaa. Kasvua on erityisesti metro- ja lauttaliikenteessä sekä bussiliikenteessä seutulinjoilla ja Vantaan sisäisillä linjoilla. Helsingin ja Espoon sisäisessä liikenteessä nousijamäärät ovat puolestaan vuodentakaista alhaisemmat. Myös raitiovaunun matkustajamäärät ovat laskeneet. Junissa siirtyminen manuaalisesta automaattiseen matkustajalaskentaan tarkentaa tuloksia. Tutkimukset osoittavat, että manuaalilaskentojen perusteella arvioitu junien kokonaisnousijamäärä on aliarvioinut todellista nousijamäärää noin 10 prosenttia.

Tavoitteena oli lisätä tarkastusten määrää 2,5 % edellisen vuoden toteutumasta sekä suunnata tarkastuksia niin, että liputtomien matkustajien määrä vähenee. Vuoden aikana tarkastettiin yhteensä noin 4,0 miljoonan matkustajan liput (edellisenä vuonna 3,4 miljoonaa eli kasvu oli 15 %). Liputta tai virheellisellä matkalipulla matkusti keskimäärin 2,7 % (edellisenä vuonna 3,2 % eli vähenemä oli 0,5 prosenttiyksikköä). Vuonna 2013 tarkastettiin 260 matkustajaa/ tarkastuspäivä/ tarkastaja (edellisenä vuonna 232 matkustajaa, lisäys 11 %). Tarkastusmaksuja määrättiin 5,3 milj. euron arvosta (edellisenä vuonna 5,6 milj. euroa). Tarkastusmaksuista tehtyjä oikaisuvaatimuksia ja valituksia käsiteltiin 1 634 kpl (edellisenä vuonna 1 822 kpl). Oikaisuvaatimuksen käsittelyaika oli keskimäärin 3 viikkoa.

Asiakastyytyväisyys

HSL mittaa matkustajien tyytyväisyyttä joukkoliikennepalveluihin ympärivuotisella kyselytutkimuksella joukkoliikennevälineissä. Vuonna 2013 kyselyyn vastasi yli 50 000 matkustajaa. HSL:n joukkoliikenne sai yleisarvosanan 4,07 asteikolla yhdestä viiteen. Tyytyväisten matkustajien osuus oli 87,5 %. Aika-sarjaa on korjattu aineistossa ilmenneen laatupuutteen takia. Korjauksen myötä tulokset paranevat.

Asiakastyytyväisyystutkimuksen matkustajamäärillä painotettu tyytyväisyys koko HSL-liikenteessä:

2010*	2011*	2012	2013
85,3 %	84,2 %	85,1 %	87,5 %

* Lähijunaliikenteessä tutkimusta on tehty vuoden 2011 alusta alkaen.

Matkustajien antama yleisarvosana HSL:n joukkoliikenteelle liikennemuodoittain (asteikolla 1–5)

	2010	2011*	2012	2013
Raitiovaunu	4,07	4,05	4,05	4,11
Bussi	3,99	4,00	3,99	4,05
Metro	4,15	4,11	4,10	4,16
Juna*	-	3,77	3,93	4,01
Yhteensä	4,04	3,99	4,01	4,07

* Lähijunaliikenteessä tutkimusta on tehty vuoden 2011 alusta alkaen.

Eurooppalaisessa BEST-tutkimuksessa HSL-alueen joukkoliikenne sijoittui jälleen kärkisijalle. Helsinki (HSL-alue) oli vuonna 2013 kokonaisarvosanalla mitattuna paras joukkoliikennekaupunki jo neljättä vuotta peräkkäin. HSL:n jäsenkuntien asukkaista 77 % on tyytyväisiä alueen joukkoliikenteeseen. Haastatteluja tehtiin kaikissa HSL:n jäsenkunnissa yhteensä noin 1 700.

Kaluston laatu

Laatututkimuksella tarkastellaan kaluston kuntoa ja liikennöintisopimuksissa määriteltujen laatuksien toteutumista ympäri vuoden jatkuvalla kahden tutkimuskauden havainnointitutkimuksella. Laatututkimusta kehitetään kausittain, jonka vuoksi eri tutkimuskausien tulokset eivät toistaiseksi ole vertailukelpoisia.

Täyttöaste liikennemuodoittain

	Matkustajakm. milj.		Paikka km. milj.		Täyttöaste. %		Muutos %-yks.
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	
Bussi 1)	1 193	1 228	5 359	5 412	22 %	23 %	0 %
- Seutulinjat	590	631	2 360	2 391	25 %	26 %	1 %
- Helsingin sis.	421	414	1 795	1 831	23 %	23 %	-1 %
- Espoon sis.	92	90	622	610	15 %	15 %	-0 %
- Vantaan sis.	89	93	575	574	16 %	16 %	1 %
- Keravan sis.	1	1	7	7	9 %	11 %	2 %
Juna. Ostoliikenne 2)	460	550	1 683	1 856	27 %	30 %	2 %
Raitiovaunu	125	124	573	596	22 %	21 %	-1 %
Metro	401	401	2 095	2 125	19 %	19 %	-0 %
Lautta	4	5	27	26	16 %	18 %	2 %
Yhteensä	2 184	2 308	9 737	10 014	22%	23 %	1 %

1) Ei sisällä U-linjoja

2) Ei sisällä Keravan ja Kirkkonummen junaliikennettä

Liikennöinnin luotettavuus

Luotettavuuden tunnuslukuna on ajettujen lähtöjen osuus verrattuna suunniteltuun liikenteeseen. Bussiliikenteen luotettavuutta heikensi Veolian ja Nobinan yhteensä kolme työtaistelua. Työtaistelut tapahtuivat huhti-, touko- ja marraskuussa. Luotettavuusluku on esitetty kokonaisuutena ja ilman työtaisteluiden vaikutusta (suluissa). Junaliikenteessä oli marraskuussa lähes koko liikennetuotanto keskeytyksissä yhdeksi päiväksi junankuljettajien työtaistelun takia. Luotettavuusluku on esitetty kokonaisuutena ja ilman työtaistelun vaikutusta. Työtaistelu huomioitunakin lähijunaliikenteen luotettavuus parantui merkittävästi edellisiin vuosiin verrattuna. Luotettavuuden hyvää kehitystä edesauttoivat Liikenneviraston, VR:n ja HSL:n yhteistyö häiriöhallinnassa ja poikkeusliikenteen suunnittelussa. Lisäksi sääolosuhteet olivat vuonna 2013 suotuisampia kuin edellisvuosina. Kesän ratatyöt toteutuivat myös ilman häiriöitä. Raitioliikenteessä oli erityisesti kesän aikana runsaasti poikkeusjärjestelyjä työmaiden ja tapahtumien takia. Metroliikenteessä myöhästymiset ovat lisääntyneet, mutta ajamattomia vuoroja on ollut vähemmän. Liikenteenohjausjärjestelmän testaaminen on jatkunut edelleen. Marraskuun puolivälissä aloitettiin metroliikenteen yöliikennekokeilu, jossa liikennettä jatkettiin kaksi tuntia myöhemmäksi viikonloppuisin. Suomenlinnan lautan luotettavuus pysyi erittäin korkeana koko vuoden.

Joukkoliikenteen häiriöhallinta

HSL:n häiriöpäivystykseen tuli vuoden 2013 aikana yhteensä 702 yhteydenottoa. Häiriöistä merkittävimmät olivat neljä lakkoa sekä ongelmat Kampin terminaalissa. Eniten häiriöilmoituksia saatiin liikenneinfraa koskevista vioista, kuten esimerkiksi toimimattomista liikennevaloista, tielle kaatuneista puista tai kadulla olevista rei'istä. Ennalta HSL:lle ilmoittamatta jääneet katu- ja rakennustyöt aiheuttivat toiseksi eniten yhteydenottoja ja kolmanneksi eniten liikenneonnettomuudet. Talven ollessa loppuvuonna erittäin leuto, jäi talvikunnossapitoilmoitukset neljänneksi suurimmaksi aiheeksi yhdessä rikkoutuneiden joukkoliikennevälineiden kanssa. Häiriöhallinnan toimintavarmuutta parannettiin jatkamalla hyväksi todettua yhteistyötä kuntien teknisen toimialan, Liikenneviraston ja liikennöitsijöiden kanssa sekä hankkimalla viranomaisyhteydenpitoon Virve-puhelimet. Lisäksi tehtiin koko talon prosessikuvaus häiriöhallinnasta ja selvennettiin työnjakoa liikennepäivystyksen ja päällikköpäivystyksen välillä.

Joukkoliikenteen turvallisuus

Järjestykseen ja turvallisuuteen tyytyväisten matkustajien %-osuus asiakastytyväisyystutkimusten mukaan. Asiakastytyväisyystutkimuksen aikasarjaa on korjattu aineistossa ilmenneen laatu puutteen takia. Korjauksen myötä tulokset paranevat.

	2010	2011*	2012	2013
Raitiovaunu	77 %	79,5	80,5	82,1
Metro	78 %	79,1	78,0	81,5
Bussi	93 %	93,0	93,8	94,3
Juna*	-	85,7	86,0	88,1

* Lähijunaliikenteessä tutkimusta on tehty vuoden 2011 alusta alkaen.

Asiakaspalvelut

Liikenneinfokeskuksessa tavoitteena oli vastata yli 90 %:iin saapuneista puhelusta. Saapuneita puheluita oli noin 107 400 ja vastattuja 95 300 kpl (vastausprosentti 88,7 %). Vuoden aikana saatiin noin 36 500 asiakaspalautetta, joista suurin osa kohdistui kuljettajaan (35,2 %) ja liikennöintiin (19,8 %). Vuonna 2013 Rautatientorin palvelupisteessä asioi noin 254 600 asiakasta, Itäkeskuksessa noin 57 550 asiakasta ja Pasilassa noin 33 850 asiakasta. Tavoitteena on, että keskimääräiset jonotusajat pysyvät alle 3 minuutissa. Tavoite toteutui kaikissa HSL:n palvelupisteissä. Keväällä 2013 asiakaspalveluissa tehtiin ja postitettiin 30 000 matkakorttia uusasiakaskampanjan myötä tulleista tilauksista. Lisätyövoimaa tarvittiin noin 350 henkilötyöpäivän verran.

Liikevaihto, tulos ja tuottavuus

HSL:n toimintatulot olivat yhteensä 586,5 milj. euroa, 1,5 milj. euroa (0,3 %) alle talousarvion (TA 588,0 milj. euroa). Toimintatuloista 47,4 % on lipputuloja ja 49,7 % kuntaosuuksia. Lipputulot ovat yhteensä 277,9 milj. euroa ja ne alittivat talousarvion 0,7 milj. eurolla (0,3 %). HSL-joukkoliikenteen lippujen hintoja korotettiin vuoden 2013 alussa keskimäärin 3,5 prosenttia, joka piti sisällään myös yleisen arvonlisäverokannan nousun 9 prosentista 10 prosenttiin. Kunnat maksavat HSL:n kulut kuntaosuuksina siltä osin kuin niitä ei voida kattaa lipputulolla muilla tuloilla. Kuntaosuudet olivat yhteensä talousarvion mukaiset 291,4 milj. euroa, ja ne kattoivat 51,1 % HSL:n toimintamenoista. Muut toimintatulot, yhteensä 17,2 milj. euroa, koostuvat pääosin valtion tuista, tarkastusmaksutuloista ja liikennöitsijöiltä laskutettavista matkakorttilaitteista ja taukotilojen vuokrista. Valtion tuki suurten kaupunkien joukkoliikenteelle oli 5,8 milj. euroa. Tarkastusmaksutuloja kertyi 5,4 milj. euroa ja niistä kirjattiin luottotappiovarauksiin 2,7 milj. euroa. Vuokratuottoja kertyi 2,1 milj. euroa.

Toimintamenoja toteutui yhteensä 569,8 milj. euroa, mikä jäi 16,7 milj. euroa alle talousarvion (2,9 %). Toimintamenoista 543,0 milj. euroa (95,3 %) oli palvelujen ostomenoja. Joukkoliikenteen operointikustannukset ovat yhteensä 450,3 milj. euroa, 79,0 % HSL:n toimintamenoista. Säästöjä operointikustannuksissa kertyi muutettuun talousarvioon verrattuna yhteensä 15,1 milj. euroa (2,9 %). Joukkoliikenteen kustannustaso nousi vuonna 2013 keskimäärin 1,5 %. Talousarviossa oli varauduttu keskimäärin 3,7 %:n nousuun. Bussiliikenteen kustannukset olivat 304,2 milj. euroa. Bussiliikenteen kustannukset alittivat talousarvion mukaiset kustannukset 11,5 milj. eurolla (3,7 %). Bussiliikenteen kustannusindeksi nousi vuonna 2013 1,4 % (TA 4,0 %). Junaliikenteen kustannukset olivat yhteensä 66,8 milj. euroa, kun talousarviossa oli varauduttu 69,8 milj. euron menoihin. HSL/VR-sopimuksen mukaisten kustannusten olivat 58,8 milj. euroa, 5,4 milj. euroa alle talousarvion. Korvauksia pienentää alhaisen korkotason vuoksi junakalustoyhtiölle maksettavan korvauksen pieneneminen sekä liikennehäiriöt, joiden vuoksi vuoroja jäi ajamatta ja jotka johtavat myös sanktioihin. Kolmannen vyöhykkeen junaliikenteen kustannukset olivat 7,9 milj. euroa ja ne ylittivät talousarvion 0,1 milj. eurolla. Metroliikenteen kustannukset olivat yhteensä 24,8 milj. euroa (TA 24,6 milj. euroa). Raitioliikenteen kustannukset olivat 49,9 milj. euroa (TA 50,1 milj. euroa). Lauttaliikenteen kustannukset olivat 3,7 milj. euroa, (TA 4,3 milj. euroa). Yhteensä metro-, raitio- ja lauttaliikenteen kustannukset jäivät 0,8 milj. euroa alle talousarvion. Suurin osa tuosta summasta johtuu SLL:n hallituksen antamasta 0,5 milj. euron alennuksesta lauttaliikenteen kustannuksiin. Kutsuplus-liikenteen pilotointi alkoi lokakuussa 2012 ja palvelu lanseerattiin keväällä 2013. Kutsuplus-liikenteen operointikustannukset olivat 1,0 milj. euroa, 0,5 milj. euroa alle talousarvion.

Infrakustannukset olivat yhteensä 69,5 milj. euroa ja ne toteutuivat talousarvion mukaisina (TA 69,5 milj. euroa).

Infralaskutus kunnittain

(1 000 €)	TP2010	TP2011	TP2012	TP2013	Muutos € 2013/2012	Muutos-% 2013/2012
Helsinki	50,5	54,9	59	65,5	6,5	10,9 %
Espoo	4,7	4,5	4,9	2,6	-2,3	-47,0 %
Kauniainen	0,1	0,1	0,1	0,0	-0,1	-100,0 %
Vantaa	3,4	3,3	3,5	1,1	-2,4	-69,3 %
Kerava	0,2	0,2	0,3	0,1	-0,2	-74,0 %
Kirkkonummi	0,2	0,3	0,3	0,3	0,0	-11,0 %
Sipoo	0	0	0,2	0,0	-0,2	-100,0 %
Yhteensä	59,1	63,2	68,3	69,5	1,2	1,7 %

Muita kuin operointi- ja infrakustannuksia toteutui yhteensä 50,0 milj. euroa. Ulkopuolisilta hankittavia palvelujen ostoja toteutui yhteensä 23,2 milj. euroa, 2,5 milj. euroa alle talousarvion. Henkilöstökuluja toteutui yhteensä 18,7 milj. euroa, 1,6 milj. euroa yli talousarvion. Vuoden lopussa HSL:n palveluksessa oli 405 henkilöä. Vuokratuloja toteutui yhteensä 3,7 milj. euroa ja aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kustannuksiin käytettiin 1,0 milj. euroa sekä muihin kuluihin 3,3 milj. euroa. Muut kulut sisältävät tarkastusmaksutuloista kirjatun luottotappiovarauksen 2,7 milj. euroa. Toimintatuottojen ja kulujen erotuksena syntyvä toimintakate oli 16,7 milj. euroa. Rahoituksen nettokustannuksiksi arvioitiin talousarviossa 0,07 milj. euroa. Pitkäaikaista lainaa investointeihin arvioitiin tarvittavan 12 milj. euroa, mutta lainaa ei tarvinnut nostaa ja HSL on tilinpäätöksessään velaton. Talousarvion 2013 hyväksymisen yhteydessä yhtymäkokous päätti maksaa jäsenkunnille korkoa kuntakohtaisesta ylijäämästä ja laskuttaa korkoa kuntakohtaisesta alijäämästä. Rahoituksen nettokulut olivat tämän jälkeen 0,3 milj. euroa ja ylittivät talousarvion 0,3 milj. eurolla. Vuosikate rahoituserien jälkeen oli 16,3 milj. euroa. Suunnitelmapoistot ovat yhteensä 5,9 milj. euroa, ja ne alittuivat talousarvioon verrattuna 1,5 milj. eurolla investointien viivästyksen seurauksena.

Tilikauden tulos rahoituserien ja poistojen jälkeen on 10,4 milj. euroa ylijäämäinen, kun talousarviossa oli varauduttu 6,1 milj. euron alijäämämiseen tulokseen.

Investoinnit

Vuoden 2012 Investointimenot ovat yhteensä 13,4 milj. euroa, mikä alittaa talousarvion 4,6 milj. eurolla. Investointimenoista 10,2 milj. euroa liittyy nykyisen matkakorttijärjestelmän ylläpitoon ja lippu- ja informaatiojärjestelmän (LIJ 2014) rakentamiseen liittyviin hankintoihin. Muiden operatiivisten tietojärjestelmien, lähiverkon kehittämiseen ja ylläpitoon sekä toimitilojen remontointiin käytettiin 3,2 milj. euroa. Talousarvion alittuminen aiheutuu pääosin siirtyvistä lippu- ja informaatiojärjestelmän hankkeista.

Rahoitus

HSL:n rahoitus tilanne on säilynyt hyvänä raportointijaksolla, eikä lainaa ole tarvinnut nostaa. Rahoituksen nettokulut olivat 0,3 milj. euroa.

Vastuusitoumukset

Ei lainoja.

Riskit

Riskienhallintaa on kuntayhtymässä kehitetty aktiivisesti. Vuosien 2011–2012 aikana toteutettiin riskienhallinnan projekti, jonka tuloksena rakennettiin systemaattinen prosesseihin sulautettu riskienhallinnan lähestymistapa. Vuoden 2012 aikana toteutettiin myös koko kuntayhtymän kattavat riskin arvioinnit ja muodostettiin merkittävimmille riskeille käsittelysuunnitelmat. Kuluneen tilikauden aikana riskin arvioinnit ja käsittelysuunnitelmat on päivitetty kevennettynä prosessina. Riskienhallinnan kehittämistä jatketaan edelleen. Vuoden 2014 tavoitteena on syventää riskienhallinnan toteutustapoja ja nivoa riskienhallintaa vahvemmin osaksi prosesseja, toiminnan suunnittelua ja tavoitteiden asettamista sekä päätöksentekoa. Osana riskienhallintaa myös häiriönhallintaa on kehitetty ja tehostettu kuluneen tilikauden aikana.

Kuluneen tilikauden aikana yhtymäkokous on vahvistanut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja hallintosääntöön on lisätty kuntalain uudistuksen edellyttämät asiat. Hallitus on vahvistanut riskienhallintapolitiikan päivityksen 22.10.2013. Edelleen toimitusjohtajan antama riskienhallinnan sisäinen ohje on päivitetty ja muutokset vahvistettu 23.10.2013. Tilikauden aikana ei ole raportoitu HSL:n omassa toiminnassa toteutuneista riskeistä, joista olisi aiheutunut merkittävää vahinkoa kuntayhtymän toiminnalle.

Henkilöstö

HSL:n palveluksessa oli vuoden päättyessä 405 työntekijää. Henkilöstömäärän kasvu johtui erityisesti operatiivisten tutkimusten kenttätyöhön tarvittua osa-aikaisesta henkilöstöstä, matkalippujen tarkastajien määrän lisäämisestä sekä matkalippu- ja informaatiojärjestelmien asiantuntijatyön vahvistamisesta. HSL on rekrytoinut ja kouluttanut uusia matkalipuntarkastajia kolmena vuotena. Keväällä 2013 tarkastajakurssin suoritti 14 tarkastajaa ja vuoden päättyessä HSL:llä oli 116 tarkastajan virkaa. Henkilöstökulut olivat vuonna 2013 18,7 milj. euroa. Kasvua edelliseen vuoteen oli 1,7 milj. euroa (10,3 %).

Merkittävät tapahtumat yhteisön toiminnassa raportointijaksolla ja tulevaisuuden näkymät

Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimuksen (MAL-aiesopimus) toteutusta edistettiin liikenteen osalta yhteistyötahojen (kunnat, valtio) kanssa. Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman (HLJ 2015) valmistelu jatkui tiiviissä yhteistyössä Helsingin seudun aiesopimuksen 2012–2015 edellyttämän maankäyttösuunnitelman ja siihen sisältyvän asuntopoliittisen ohjelman laatimisen kanssa. Lisäksi hahmotellaan pidemmän aikavälin kehitystä (2040 ja 2050+) siten, että turvataan seudun yhdyskuntarakenteen kestävä kehityksen mukainen tulevaisuus. Maankäyttösuunnitelman ja HLJ 2015:n yhteisiä lähtökohtia ja tavoitteita työstettiin vuoden 2013 aikana.

Vuosina 2012–2013 toteutettiin tavaraliikenteen tutkimuskokonaisuuden kenttätyöt ja tulokset valmistuvat kevään 2014 aikana. Työ aloitettiin Helsingin autolauttasatamien tavara-autoliikenteen tutkimuksella syksyllä 2012. Suurin osa tutkimuksista painottui vuodelle 2013, jolloin tutkittiin seudun keskeisten logistiikka-alueiden tavaraliikennettä ja sen suuntautumista.

Syksyllä toteutettiin metron lippulajitutkimus, jonka tulokset valmistuvat tammikuussa 2014.

Kehäradan aloittamiseen liittyvät Vantaan linjastosuunnitelmat koostettiin yhteen ja kehäradan junaliikenteeseen suunniteltiin kaksi eri liikennöintivaihtoehtoa. HSL:n hallitus päätti pyytää suunnitelmista lausunnot HSL:n jäsenkunnilta. Vantaalle laadittiin myös palvelulinjastosuunnitelma. Espoon kaupunkiradan liikennöintiselvitys valmistui. Työssä suunniteltiin liikennöintimallit Rantaradan lähijunaliikenteelle sekä ennen Espoon kaupunkiradan valmistumista että sen jälkeen. Työssä suunniteltiin myös Espoon kaupunkiradan vaikutuksia bussiliikenteeseen. Länsimetron uuden liityntälinjastosuunnitelman laatiminen aloitettiin ja linjastoluonnos valmistui. Sipoon linjastosuunnitelma valmistui ja se hyväksyttiin.

Raitioliikenteen toimintaedellytyksiä kehitettiin raitiolinjoille 2, 3 ja 7 tehdyllä luotettavuuden kehittämisohjelmalla, jossa suunniteltiin liikennöinnin luotettavuutta parantavia toimenpiteitä. Koko raitioliikenteen kattavan linjastosuunnitelman laatimisprojekti käynnistyi. Projektissa tehtiin kaksi vaihtoehtoista linjastoluonnosta. Tapiolassa bussit siirtyivät poikkeusreiteille Länsimetron rakennustöiden takia. Poikkeusreiteille siirtymisen jälkeen useiden Tapiolaan liikennöivien bussilinjojen matkustajamäärät ovat laskeneet selvästi. Poikkeusreitit ovat voimassa Länsimetron valmistumiseen saakka. Raitiolinja 3B muuttui linjaksi 3 ja linja 3T linjaksi 2. Linjojen reitit eivät muuttuneet. Kehä I:n tason poikittaisliikennettä lisättiin ja Espoon sisäisen poikittaisliikenteen reittejä nopeutettiin toteuttamalla osa HSL:n poikittaislinjaston kehittämissuunnitelman 2012–2022 mukaisista muutoksista. Vuoden aikana ratkaistiin tarjouskilpailut vuonna 2013 ja 2014 alkavista bussiliikenteen kohteista, mm. Helsingin sisäisessä liikenteessä ja Kutsuplus-pilottivaiheen liikenteestä. Lisäksi osa entisen Westendin Linja Oy:n linjoista kilpailutettiin uudelleen, jolloin liikenne alkoi kesäliikennekauden alussa 2013. HSL järjesti syksyllä 2013 tarjouskilpailun Kirkkonummen, Keravan ja Sipoon linjojen liikennöinnistä ns. kysyntäkannustemallilla.

Ensimmäinen uusi Transtechin valmistama kotimainen Artic raitiovaunu, aloitti matkustajaliikenteen

vaiheittain elo-syyskuun aikana. Vaunu on kokonaan matalalattiainen ja siinä on 74 kiinteää istuinta ja 14 kääntöistuinta. Toinen vastaava raitiovaunu saapui Helsinkiin tehtaalta loppusyksystä. Uusia vaunuja tulee vuosien 2015 - 2018 aikana Helsinkiin vielä 38 kappaletta, eli yhteensä uusia vaunuja on tilattu 40 kappaletta.

Kutsuplus-palvelun palvelualue laajeni joulukuun lopussa Tapiolaan, Myllypuroon ja Itäkeskukseen. Kapasiteetin lisäämistä iltaliikenteeseen valmisteltiin vuoden lopulla. Kutsuplus-bussit liikennöivät nyt Kehä I:n eteläpuolella kuitenkin niin, että idässä raja kulkee Viikin kampusalueen itäpuolella.

Helsingin seudun matkakorttijärjestelmä uusitaan ja samalla toteutetaan ajantasainen matkustajainformaatiojärjestelmä koko seudulle vuoden 2015 loppuun mennessä. Syksyllä saatiin 1. ohjelmistotoimitus HSL:lle testattavaksi ja käynnistettiin bussien kaapeloinnit. Hanke eteni suunnitellusti lukuun ottamatta aikataulua, joka oli vuoden lopulla hieman myöhässä projektisuunnitelman aikataulusta. Tulevan taksa- ja lippujärjestelmän valmistelua jatkettiin HSL:n hallituksen linjausten mukaisesti. Tulevassa järjestelmässä vyöhykkeet ovat kaarimaisia alueita, joiden rajat perustuvat ensisijaisesti etäisyyteen Helsingin keskustasta. Pääkaupunkiseudun alueella (Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa) on minimiostoksena kaksi kaarta. Kaarten rajat päätettiin kesäkuussa 2012. Hallitus päätti kaarimallin lippujen hintasuhteista ja hinnoitteluperiaatteista joulukuussa 2013. Syksyllä 2013 laadittiin lipunmyynnin kehittämiselvitys, jossa kuvattiin nykytila myyntikanavittain ja hahmoteltiin tulevaisuuden kehittämismahdollisuuksia. Tavoitteena on, että hallitus hyväksyy vuoden 2014 alkupuolella lipunmyynnin kehittämishojelman tuleville vuosille.

HSL:n kokonaisarkkitehtuurin kehittämissuunnitelman toteutus käynnistettiin vuoden 2013 aikana. HSL:n tietoturvan kehittämissuunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteuttamista jatkettiin. Vuoden 2013 keskeisin tavoite oli tietoturvallisuusasetuksen mukaisten tietoturvallisuuden perustason edellyttämien dokumenttipohjien ja ohjeistusten valmistuminen. Ohjeistuksen jalkautus tehdään vuoden 2014 aikana.

HSL tarkastaa matkaliput kaikissa HSL-alueen joukkoliikennevälineissä (bussi-, metro- raitiovaunu-, lähijuna- ja vesiliikenteessä). VR ostaa HSL:ltä VR-lipuilla matkustavien tarkastamisen lähiliikenteessä sekä koko maan kaukojunaliikenteen tarkastustoiminnan. Tarkastustoimintaa on tehostettu voimakkaasti parin viime vuoden ajan. Resurssien käyttö parani merkittävästi, kun ikääntynyt ja huonosti toimiva matkalippujen tarkastuslaite korvattiin uudella keväällä 2012. Vuosi 2013 oli ensimmäinen vuosi, jolloin uusi laite oli käytössä koko toimintavuoden ajan. Syksyllä 2013 laitteeseen lisättiin tarkastajien työtä lippulajitukimuksissa (LIPTU) helpottava ominaisuus.

Vuoden 2013 aikana HSL:n viestinnässä käynnistettiin asiakasohjelman ja sähköisen asiakkuuden rakentaminen. Alkuvuodesta HSL:ään rekrytoitiin asiakkuuspäällikkö, joka vastaa keväällä 2015 lanseerattavan asiakasohjelman toteuttamisesta. Syyskuussa lanseerattiin uusi HSL.fi, jossa asiakkaat voivat vapaasti kommentoida julkaistua sisältöä. Uudistus on parantanut ja aktivoinut HSL:n ja asukkaiden välistä vuorovaikutusta. Vuoden lopussa HSL toteutti yhdessä asiakkaiden kanssa Joukkoliikenteen kasvot -kampanjan, jota varten kuvattiin yli 500 asiakasta. Youtuben mainoskampanjaa on käynyt katsomassa yli 100 000 ihmistä. Joulukuussa toteutettiin matkakorttisuorakampanja Kirkkonummelle ja Keravalle. Kampanjan kautta HSL sai yli 2 500 uutta matkakorttiasiakasta ja keravalaisista kotitalouksista 10 prosenttia hankki kortin.

Analyysi

Liikevaihto ja kannattavuus

HSL:n liikevaihto vuonna 2013 oli 571,5 milj. euroa, mikä on talousarvion tasolla (551 milj. euroa vuonna 2012). Suurin yksittäinen kuluerä koostuu palveluostoista, joka vuonna 2013 oli 95,0 % liikevaihdosta (93,5% vuonna 2012). Kannattavuus liikevoittona mitattuna oli 10,8 milj. euroa. Liikevoitto parani merkittävästi vuodesta 2012 (7,1 milj. euroa) Talousarviossa oli varauduttu 5,9 milj. euron liiketappioon. Tulos oli myös hyvä, 10,4 milj. euroa. Talousarviossa tulos arvioitiin -6,0 milj. euroksi.

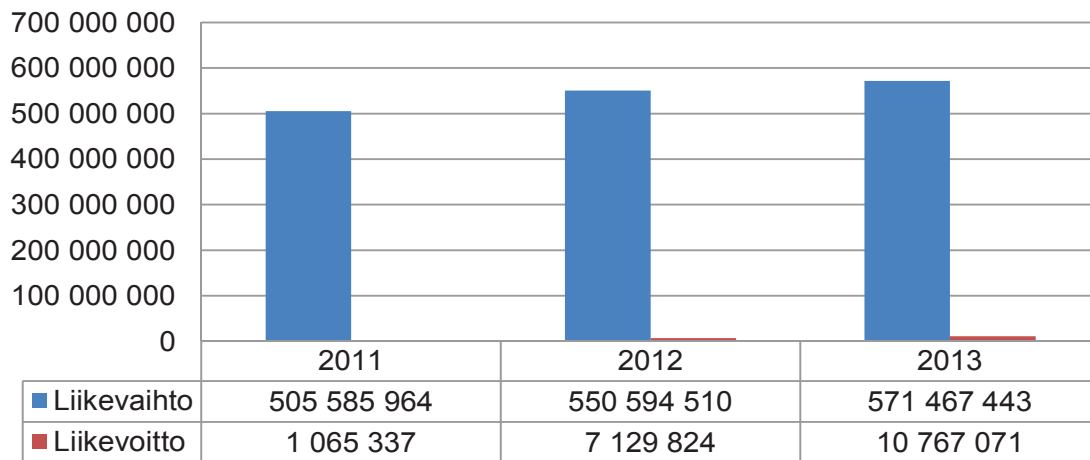
Vakavaraisuus

Vakavaraisuus oli vuonna 2013 omavaraisuusasteella mitattuna tyydyttävä 30,6 %, ja parani hieman viime vuoden tasosta (26,2 % vuonna 2012). Suhteellinen velkaantuneisuus oli 17,2 % vuonna 2013 ja se pysyy siten hyvänä ja viime vuoden tasolla (16,5 % vuonna 2012). Tasearvo kasvoi vuonna 2013 ja oli tilikauden lopussa 141 milj. euroa (123,8 milj. euroa vuonna 2012).

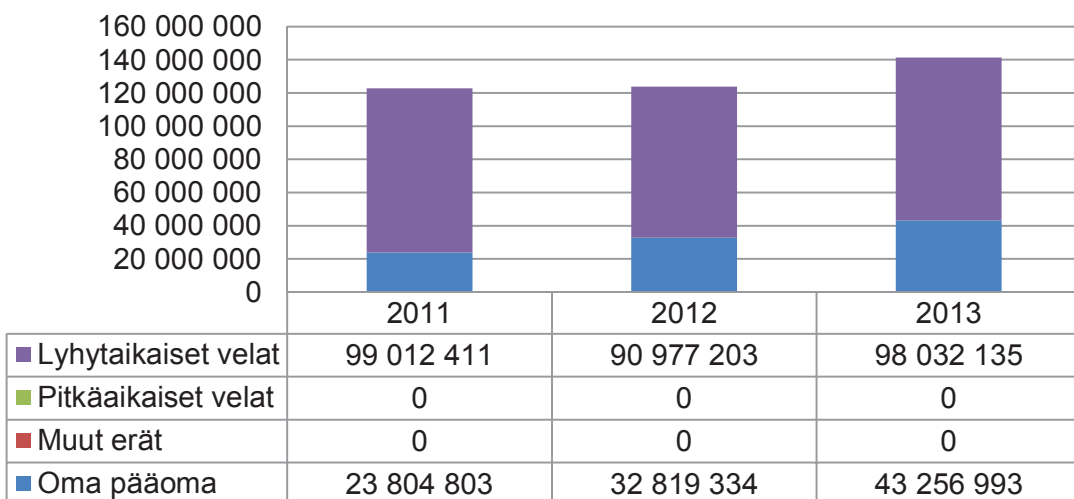
Maksuvalmius

Maksuvalmius oli tyydyttävällä tasolla quick ratio -tunnusluvulla mitattuna, 1,1 (1,0 vuonna 2012). Likvidejä rahavaroja oli 2013 tilikauden lopussa 55,7 milj. euroa mikä on 9,9 % enemmän kuin viime vuonna (50,6 milj. euroa vuonna 2012). Lyhytaikaisia velkoja oli 2013 tilikauden lopussa 98,0 milj. euroa (91 milj. euroa vuonna 2012). Kuntayhtymällä ei ole pitkäaikaista vierasta pääomaa.

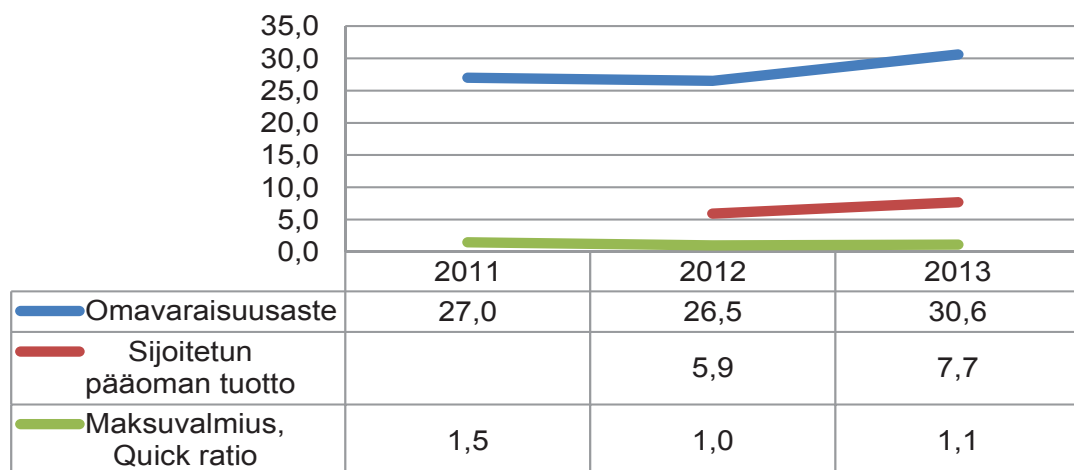
Liikevaihdon ja liikevoiton kehitys

Pääomarakenteen kehitys

Tunnuslukujen kehitys

TULOSLASKELMA	Tilinpäätös 2013 (euroa)	Tilinpäätös 2012 (euroa)
Liikevaihto	571 467 443	550 594 510
Muut tuotot	15 006 625	14 245 799
Kokonaistuotot	586 474 068	564 840 309
- lipputulojen osuus	277 988 708	269 655 000
- kuntaosuudet	291 477 612	277 771 000
Aineet, tarvikkeet	-1 041 481	-962 477
Palveluostot	-542 999 746	-527 899 035
Henkilöstökulut	-18 737 684	-16 994 633
Muut kulut	-7 029 160	-6 396 495
Käyttökate	16 665 997	12 587 669
Poistot	-5 898 925	-5 457 845
Liikevoitto/-tappio	10 767 072	7 129 824
Rahoitustuotot	94 819	152 954
Rahoituskulut	-424 231	-16 196
Verot	0	0
Nettotulos	10 437 660	7 266 582
Satunnaiset tuotot	0	0
Satunnaiset kulut	0	0
Tulos (voitto/tappio)	10 437 660	7 266 582

TUNNUSLUVUT	Tilinpäätös 2013	Tilinpäätös 2012
Liikevaihto (euroa)	571 467 443	550 594 510
Käyttökate (%)	2,8 %	2,2 %
Liikevoitto (%)	1,8 %	1,3 %
Nettotulos (%)	1,8 %	1,3 %
Tulos (%)	1,8 %	1,3 %
Henkilöstömäärä (kpl)	405	361
Liikevaihto/Henkilö (euroa)	1 411 031	1 525 193
Omavaraisuus (%)	30,6 %	26,5 %
Suhteellinen velkaantuneisuus (%)	17,2 %	16,5 %
ROE, oman pääoman tuotto (%)	24,1 %	22,1 %
ROI, sijoitetun pääoman tuotto (%)	7,7 %	5,9 %
Quick ratio (0,5-1,0 tyydyttävä, > 1,0 hyvä)	1,1	1,0
Current ratio (< 1 heikko, 1 -2 tyydyttävä, > 2 hyvä)	1,1	1,0

TASE (euroa)	Tilinpäätös 31.12.2013	Tilinpäätös 31.12.2012
VASTAAVA		
Aineettomat hyödykkeet	24 932 688	16 369 999
Aineelliset hyödykkeet	9 302 975	10 372 344
Sijoitukset	3 386 123	3 386 123
Pysyvät vastaavat yhteensä	37 621 786	30 128 466
Vaihto-omaisuus	0	0
Saamiset	47 836 382	42 823 571
Rahoitusarvopaperit	154 365	173 330
Rahat ja pankkisaamiset	55 676 595	50 671 170
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	103 667 342	93 668 071
Vastaavaa yhteensä	141 289 128	123 796 537
VASTATTAVA		
Osakepääoma	18 989 144	18 989 144
Arvonkorotusrahasto	0	0
Muut omat rahastot	0	0
Ed tilikausien voitto/tappio	13 830 190	6 563 608
Tilikauden voitto/tappio	10 437 659	7 266 583
Oma pääoma yhteensä	43 256 993	32 819 335
Poistoero	0	0
Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Pakolliset varaukset	0	0
Vieras pääoma, pitkäaikainen	0	0
Vieras pääoma, lyhytaikainen	98 032 135	90 977 203
Vieras pääoma yhteensä	98 032 135	90 977 203
Vastattavaa yhteensä	141 289 128	123 796 538
RAHOITUSLASKELMA (euroa)	Tilinpäätös 31.12.2013	Tilinpäätös 31.12.2012
Liikevoitto	10 767 071	7 129 824
Poistot	5 898 925	5 457 845
Rahoitustuotot ja kulut	329 412	-136 758
Verot	0	0
Satunnaiset erät	0	0
Muut oikaisut	0	0
Investoinnit	-13 392 244	-13 254 976
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta (Tulorahoitus)	3 603 164	-818 269
Lainakannan muutokset	0	0
Oman pääoman muutokset	0	148
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 383 296	9 460 207
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	1 383 296	9 608 687
Kassavarojen muutos		
Kassavarat tilikauden alussa 1.1.	50 844 501	42 054 082
Kassavarat tilikauden lopussa 31.12.	55 830 960	50 844 501

Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)

Y-Tunnus	2274241-9	Toimitusjohtaja	Raimo Inkinen
Osoite	Opastinsilta 6 A 00520 Helsinki		
Puhelin	09 15 611 raimo.inkinen@hsy.fi	Hallituksen puheenjohtaja	Matti Enroth
		Hallituksen jäsen	Sirpa Kauppinen
		Hallituksen jäsen	Markku Jääskeläinen
		Hallituksen jäsen	Terhi Koulumies
		Hallituksen jäsen	Johanna Krabbe
		Hallituksen jäsen	Essi Kuikka
		Hallituksen jäsen	Kari Kuusisto
		Hallituksen jäsen	Timo Lahti
		Hallituksen jäsen	Anders Portin
		Hallituksen jäsen	Tiina Rintamäki-Ovaska
		Hallituksen jäsen	Olli Sademies
		Hallituksen jäsen	Kati Tyystjärvi
		Hallituksen jäsen	Mirka Vainikka
		Hallituksen jäsen	Antti Vuorela
		Hallituksen varajäsen	Teppo Härkönen
		Hallituksen varajäsen	Jukka Hako
		Hallituksen varajäsen	Jouni Vauhkonen
		Hallituksen varajäsen	Maria Pekkala
		Hallituksen varajäsen	Katri Mehtonen
		Hallituksen varajäsen	Anna Koppanen
		Hallituksen varajäsen	Hilkka Vahervuori
		Hallituksen varajäsen	Kaarina Saramäki
		Hallituksen varajäsen	Mikael Sjövall
		Hallituksen varajäsen	Lauri Ant-Vuorinen
		Hallituksen varajäsen	Jarno Kukkonen
		Hallituksen varajäsen	Eero Väätäinen
		Hallituksen varajäsen	Pentti Nurminen
		Hallituksen varajäsen	Miriikka Laakkonen
		Tilintarkastaja	Outi Koskinen, JHTT, KHT PwC Julkistarkastus Oy

Toimintaympäristö ja toiminta

HSY tuottaa vesi- ja jätehuoltopalveluita yli miljoonalle pääkaupunkiseudun asukkaalle ja yrityksille. Talousvettä tuotetaan ja jätevettä puhdistetaan myös toiminta-alueen ulkopuolisille vesihuoltolaitoksille sekä hoidetaan jätehuoltopalvelut sopimusperusteisesti Kirkkonummen kunnalle. Seutu- ja ympäristötietoja tuotetaan pääkaupunkiseudulle ja osin laajemmalle Helsingin seudun 14 kunnan alueelle.

VESIHUOLTO

Vuonna 2013 talousvettä tuotettiin Vanhankaupungin, Pitkäkosken ja Dämmanin vedenpuhdistamoilla yhteensä 90,1 milj. m³, joka oli 2,0 % vähemmän vuoteen 2012 verrattuna. Tuotettu vesi oli hyvälaatuista ja se täytti sekä viranomaisten laatuvaatimukset ja -suositukset että HSY:n omat laatutavoitteet. Veden pumppauksen trendi oli lievästi laskeva koko vuoden 2013 ajan. Laskutetun veden määrä oli 72,3 milj. m³, josta myynti HSY:n toiminta-alueelle oli 71,2 milj. m³ ja alueen ulkopuolelle 1,1 milj. m³. Laskutettu vedenmyynti kasvoi 0,6 % edellisvuodesta. Laskutetut vesimäärät eivät ole suoraan suhteessa tuotetun veden määrään johtuen vesimittareiden luennan viiveistä ja laskutuksen rytmeistä. Laskutetun veden määrä seuraa tuotetun veden määrän trendiä viiveellä.

Käsiteltäväksi tulevan jäteveden määrät koostuvat vedenkäytöstä, syntyvästä jätevedestä sekä vuotovedestä ja sekaviemärialueen hulevesistä. Vuotovesien määrä riippuu voimakkaasti sademäärästä. Vuonna 2013 Viikinmäen ja Suomenojan jätevedenpuhdistamoilla käsiteltiin jätevesiä yhteensä 131,4 milj. m³, joka oli 13,7 % vähemmän vuoteen 2012 verrattuna, jolloin runsaat sateet ja runsaslumisen talven sulamiskausi kasvattivat jätevesien määrää tavanomaista enemmän. Käsiteltävistä jätevesistä 118,0 milj. m³ oli HSY:n toiminta-alueelta, 13,6 milj. m³ alueen ulkopuolelta. Jätevedenpuhdistamot saavuttivat ympäristölupaehtoien mukaiset tavoitteet sekä HSY:n omat tonnipohtaiset tavoitteet. Viikinmäen jätevedenpuhdistamon tulos oli vuonna 2013 OCP-indeksillä mitattuna laitoksen historian paras. Jätevedenpuhdistamoilla ei ollut vuonna 2013 laitosohituksia. Jätevedenpuhdistuksen kuormitus mereen fosforin osalta oli 31,5 tonnia (tavoite 40 tonnia) ja typen osalta 947,9 tonnia (tavoite 1 200 tonnia).

Puhdistuksen sivutuotteena syntyy omassa energiantuotannossa hyödynnettävää biokaasua. Biokaasun tuotantotaso säilyi vakaana. Viikinmäen jätevedenpuhdistamolla kaasusta tuotettiin ennätyksellisen paljon sähköä ja sähköntuotannon omavaraisuusaste nousi 69 %:iin. Sähkön tuotannon tehostuminen on seurausta vuosien 2009 - 2014 investoinneista sähköntuotannon tehostamiseksi. Suomenojan jätevedenpuhdistamolla tuotettu kaasu siirtyi Gasumin kanssa solmitun sopimuksen mukaisesti liikennepolttoainekäyttöön. Toisena sivutuotteena syntyvä liete jatkojalostetaan mullaksi ja maanparannusaineeksi. Lietteen jatkojalostus sujui suunnitellusti ja multatuotteilla oli hyvä kysyntä. Multaa ja maanparannuskompostia myytiin yhteensä noin 110 000 m³, joka oli tuotantosuunnitelmassa arvioitu taso ja 10 % enemmän kuin vuonna 2012.

Vesihuoltoverkosta laajennettiin ja ylläpidettiin verkoston kuntoa:

- vesijohtoverkosta yhteensä 2 992 km. Uutta verkosta rakennettu vuonna 2013 33 km ja vanhaa saneerattu 11 km.
- jäte- ja sekavesiviemäriverkosta yhteensä 2 733 km. Uutta verkosta rakennettu vuonna 2013 30 km ja vanhaa saneerattu 12 km.
- hulevesiviemäriverkosta yhteensä 2 218 km. Uutta verkosta rakennettu vuonna 2013 42 km ja vanhaa saneerattu 3 km.

Vuonna 2013 korjattiin äkillisiä vesijohtojen putkirikkoja 267 kpl ja viemäritukoksia 95 kpl. Kulutuskeskeytysaika oli noin 7,5 minuuttia/asukas. Sekä katujohdovuotoja että tukoksia oli vuoden aikana enemmän kuin edellisinä vuosina. Kulutuskeskeytysaika kuitenkin pieneni selvästi edellisvuodesta sen takia, että vuonna 2012 Tikkurilassa oli putkirikko, jolla oli huomattavan laaja vaikutus

vedenjakelujärjestelmään ja joka siten nosti kulutuskeskeytysaikaa.

Vesihuollon investointeja jatkettiin investointiohjelman mukaisesti. Uutta vesihuoltoverkostoa rakennettiin yhteensä 105 km. Keskeisiä uudisrakennuskohteita olivat Helsingissä Myllypuron voimalaitos-alue, Jätkäsaari, Honkasuo, Kalasatama, Viilarintie, Munkkiniemenranta ja Koirasaarentie, Espoossa Lillhementie, Suviniityntie, Saunalahdenkatu, Mestarinkatu, Maakauppiaantie, Espoonlahden keskus, Bassenkylä ja Rykmentinmäki, Kauniaisissa Alppikuja ja Sansinpelto sekä Vantaalla Kaivoksela, Niikimäki ja Kivistö runkolinjoineen. Vuoden 2013 toteutuneista verkostosaneeraushankkeista merkittävin oli Helsingin Tapaninkylässä Santerlantien suurikokoisen kokoojaviemärin sujutus urakkasummaltaan 4,5 milj. euroa. Alueellisessa verkostosaneeraushankkeista merkittävin oli Helsingin Munkkiniemi, jossa vesijohtoja saneerattiin sementtilaastivuorauksella 3 km ja aukikaivamalla johtolinjoja yhteensä 1,5 km. Suurin osa verkostosaneeraushankkeista jouduttiin hankkeiden tyypistä johtuen toteuttamaan aukikaivamalla, mikä on huomattavasti nk. menetelmäsaneerausta kalliimpi toteutus-tapa. Menetelmäsaneerausta pyritään kuitenkin käyttämään kaikissa niissä kohteissa, joissa se on teknisesti mahdollista.

Länsi-Espoon runkovesijohtohanke on pääosin edennyt aikataulun mukaisesti. Leppävaaran alittavan 1,5 km pituisen vesihuoltotunnelin rakentaminen käynnistyi. Tunnelin louhinta on viivästynyt ennakoitua heikkolaatuisemman kallion vuoksi, mutta tunnelin rakennustöiden ennakoidaan valmistuvan urakkasopimuksen mukaisesti. Maa-asenteista runkojohtolinjaa oli vuodenvaihteeseen mennessä rakennettu yhteensä 4,4 km.

Verkostoylivuotoja vähentävän Merikannontien viemäritunnelin rakennustyöt valmistuivat ja tunneli otettiin käyttöön. Helsingin ydinkeskustan ja Keski-Pasilan viemärointiä turvaavan Mäntymäki-Vallila viemäritunnelin rakennustyöt käynnistyivät.

Vanhankaupungin vedenpuhdistuslaitoksen korkeapainepumppaamon peruskorjausurakka valmistui. Pitkäkosken alavesisäiliön rakennustyöt jatkuivat ja allasrakenteet valmistuivat. Myös siirtoputkilinjat saatiin pääosin valmiiksi ja vesitiiviyskokeet käynnistyivät. Alavesisäiliö saadaan vaiheittain käyttöön kevään 2014 aikana.

Viikinmäen puhdistuskapasiteetin kasvattamiseen liittyvän 9. linjan käyttöönottohanke käynnistyi vuoden 2013 alussa ja rakennustekniset työt saatiin pääosin valmiiksi vuoden loppuun mennessä. Hanke jatkuu laiteasennuksilla ja se valmistuu kesällä 2014. Viikinmäen uusi biokaasumoottori otettiin käyttöön. Sekä Viikinmäen että Suomenojan jätevedenpuhdistamoilla toteutettiin energiatehokkuusohjelman mukaisia investointeja. Jätevedenpumppaamoiden kaukokäytön ala-asemia uusittiin yhteensä 114 kpl.

Blominmäen jätevedenpuhdistamon pääsuunnittelu ja kalliorakennussuunnittelu käynnistettiin. Puhdistamoalueella tehtiin tarkentavia maaperätutkimuksia ja kalliokairauksia, ja puhdistamon teknisiä ratkaisuja täsmennettiin. Ympäristölupaa varten laadittiin useita laajoja selvityksiä mm. alueen pohjavesistä ja puhdistamon ympäristölupahakemus jätettiin vuoden lopussa Etelä-Suomen aluehallintovirastolle. Blominmäen asemakaavaehdotus käsiteltiin Espoon kaupunkisuunnittelulautakunnassa, joka puolsi sen hyväksymistä. Osayleiskaavasta Helsingin hallinto-oikeuteen tehdyt valitukset olivat vuoden lopussa edelleen ratkaisematta.

JÄTEHUOLTO

HSY käynnisti kiinteistökohtaisen lasin ja metallin keräyksen marraskuussa 2013. Keräysastiat jaettiin 7 500 asiakaskiinteistölle. Vuoden 2014 alusta astui voimaan jätehuoltomääräys, jonka mukaan kaikki vähintään 20 huoneiston asuinkiinteistöt ovat velvollisia liittymään lasin ja metallin keräykseen.

Jätehuollon noin 76 000 asiakaskiinteistöllä tehtiin vuonna 2013 yhteensä noin 7,1 miljoonaa jäte-asiatyhjennystä ja kuljetettiin jätteitä yhteensä 234 954 tonnia, joka on 0,7 % enemmän kuin vuonna 2012. Kuljetettujen jätteiden määrän kasvu selittyy osin seudun asukasmäärien kasvulla, osin uuden tarkemman laskentamenetelmän käyttöönotolla. Kuljetetuista jätteistä 189 488 tonnia oli sekajätettä, 38 846 tonnia biojätettä ja muuta jätettä 6 620 tonnia. Sekajätteen määrä pysyi samalla tasolla kuin vuonna 2012. Biojätteen määrä kasvoi vuoteen 2012 verrattuna 1 033 tonnia ja muun jätteen määrä 627 tonnia.

Vuoden aikana kilpailutettiin 7 jätteenkuljetuksen urakka-alueita, josta keväällä 3 biojätteen urakka-alueita Helsingin keskustassa ja syksyllä 4 sekajätteen urakka-alueita Espoossa. Kilpailutuksen myötä kuljetusurakoiden hinnat laskivat kilpailutetuilla alueilla Espoossa 15,7 % ja Helsingissä 10,2 %.

Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksessa valmistauduttiin vuonna 2014 käyttöönotettavan Vantaan Energian jätevoimalan aiheuttamiin merkittäviin toiminnallisiin muutoksiin. Alueella valmistuivat keskeiset tuhkan ja kuonan käsittelyalueet. Lisäksi valmisteltiin tuhkien ja kuonien käsittelyyn liittyvät hankintasopimukset. Sekajätteen paalaus käynnistyi keväällä ja vuoden aikana paalattiin yhteensä 30 000 tonnia energiahyödynnettävää sekajätettä. Ämmässuolla käynnistettiin alueen pitkäaikaiseen kehittämiseen tähtäävä ekoteollisuuspuisto-hanke, jonka tavoitteena on löytää alan yksityisten toimijoiden kanssa parhaat edellytykset alueen kehittämiseksi. Hankkeen tiimoilta pidettiin ensimmäinen yritystyöpaja syksyllä 2013, joka järjestettiin yhteistyössä SITRA:n kanssa ja siihen osallistui noin 30 yritystä.

Jätteenkäsittelykeskukseen ohjautuvan jätemäärän arviointi on vaikeutunut viime vuosien aikana. Esimerkiksi vuonna 2012 hyödynnettävää asfalttijätettä vastaanotettiin yli 50 000 tonnia mutta vuonna 2013 määrä jäi alle 10 000 tonniin. Sekajätteen osalta vuoden kolmen ensimmäisen kuukauden alhaisempi määrä johti selvästi talousarviota alhaisempaan kertymään. Vastaavasti biojättemäärät nousivat selvästi talousarviota korkeammalle tasolle, lähinnä markkinoilla olleesta käsittelykapasiteettivajeesta johtuen. Pilaantuneiden maiden käsittelymäärät jäivät selvästi talousarviota alhaisemmalle tasolle. Syynä tälle on yleisestä taloudellisesta tilanteesta johtuva rakentamisen väheneminen sekä massojen ohjautuminen yksityiseen käsittelyyn. Hyödynnettäviä jätteitä vastaanotettiin Ämmässuolalla selkeästi arvioitua enemmän. Kasvu on aiheutunut pääasiassa siitä, että alueen kenttärakenteissa on käytetty hyödynnettävää betonijätettä aikaisempaa enemmän.

Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksessa käsiteltäväksi vastaanotettujen jätteiden ja maa-ainesten yhteismäärä pieneni vuonna 2013 edellisvuoteen verrattuna. Jätteitä ja maa-aineksia vastaanotettiin yhteensä 545 725 tonnia, joka on 7,5 % vähemmän kuin vuonna 2012. Vastaanotetuista jätteistä 227 746 tonnia oli sekajätettä, 51 778 tonnia biojätettä, 125 834 tonnia hyödynnettävää rakennusjätettä ja 101 656 tonnia maa-aineksia. Vastaanotetusta seka- ja biojätteen määrästä noin 82 % kerättiin HSY:n kilpailuttaman jätteenkuljetuksen piiriin kuuluvilta asiakaskiinteistöiltä.

Vuoden 2013 aikana jätteenkäsittelyssä investoitiin erityisesti biojätteen lisäkapasiteetin rakentamiseen. Sillä valmistaudutaan käsittelemään biojäte sekä mädättämällä että kompostoimalla. Investoinnit mahdollistavat biojätteestä saatavan uusiutuvan energian hyödyntämisen sekä käsittelylaitosten käytettävyyden parantamisen. Mädätykseen siirtymiseen valmistaudutaan nykyisen kompostointilaitoksen saneerauksella siten, että se soveltuu uuden mädätyslaitoksen valmistuttua mädätteen mahdollisimman haitattomaan kompostointiin. Mädätyslaitoksen urakoitsija valittiin syyskuussa ja sopimuksen mukaiset rakennustyöt käynnistettiin loppuvuodesta. Laitos otetaan tuotantokäyttöön vuoden 2015 alussa.

Kivikon, Konalan ja Ämmässuon Sorttiasemilla sekä Munkinmäen jäteasemalla kävi tammi-joulukuussa yhteensä 353 432 asiakasta. Asiakasmäärät kasvoivat edellisvuoden vastaavasta ajanjaksosta

4,7 %. Käynneistä 46,7 % oli Kivikossa, 34,4 % Konalassa, 12,4 % Ämmässuolla ja 6,5 % Munkinmäessä. Maksavien asiakkaiden osuus oli yhteensä 69 % ja ilmaisiasiakkaiden osuus 31 %. Asiakasmäärien kasvusta johtuen Sortti-asetat olivat erityisesti keväällä ajoittain ruuhkautuneita. Ruuhkaisuus helpottaa tulevaisuudessa varsinkin Kivikossa, kun Vantaan Ruskeasantaan rakennettava Sorttiasema valmistuu.

Ruskeasannan Sorttiaseman tontin pohjan vahvistamiseksi rakennettu painopenger valmistui keväällä 2013. Seurantamittausten mukaan tontin maaperä on odotettua heikompaa, joten painopenkereen vaikutusaikaa on pidennetty. Varsinaiisiin rakennustöihin päästäneen keväällä 2014, jolloin asema valmistuu vuonna 2015. Kirkkonummen uuden Sorttiaseman hankesuunnittelu käynnistettiin loppuvuodesta. Sen rakentaminen alkanee vuoden 2016 aikana.

Kierrätyspisteverkoston uudistamista jatkettiin. Vuonna 2013 rakennettiin ja uudistettiin 8 alueellista kierrätyspistettä. Kierrätyspisteitä on rakennettu yhteensä 127 kpl. Vuoden 2013 aikana HSY on osallistunut useiden jätelain nojalla annettujen säännösten valmisteluun, kuten ympäristöministeriön valmistelemaan pakkausjäteasetukseen sekä jätelain muutoksen valmisteluun. HSY on pakkausasetusta koskevassa lausunnossaan suhtautunut kriittisesti asetusluonnokseen, joka jättää pakkausjätteen jätetuollon vastuunjaon epäselväksi.

Aluepalvelut-yksikkö, joka vastaa mm. Sortti-asetatoiminnoista ja alueellisista kierrätyspisteistä, vastaanotti erilliskerättyä jätettä 62 768 tonnia, 4,0 % edellistä vuotta enemmän. Huhti-toukokuussa HSY:n kiertävät keräysautot keräsivät koteihin kertyneitä vaarallisia jätteitä, sähkölaitteita sekä metalliromua pääkaupunkiseudulla ja Kirkkonummella lähes 300 pysähdyspaikalla. Yhteensä kiertävillä keräysautoilla kerättiin jätettä noin 420 tonnia (sisältyy erilliskerättyyn jätemäärään), josta yli puolet oli sähkölaiteromua.

SEUTU- JA YMPÄRISTÖTIETO

Pääkaupunkiseudun ilmanlaatua seurattiin 11 mittausasemalla. Seuranta jatkettiin seitsemässä kiinteässä mittauspisteessä sekä lisäksi siirrettävillä asemilla erityyppisissä kaupunkiympäristöissä. Mittausasemilla seurattiin tärkeimpien kaupunki-ilman epäpuhtauksien sekä eräiden raskasmetallien pitoisuuksia. Laskelmien ja mittausten tueksi Pasilassa ylläpidettiin omaa säähavaintoasemaa. Lisäksi HSY huolehti ilmanlaadun seurannasta muualla Uudellamaalla, jossa ilmanlaatua mitattiin kahdella mittausasemalla.

Ilmanlaatutiedot toimitettiin reaaliaikaisesti HSY:n verkkosivuille ja ilmanlaatuportaaliin. Lisäksi ilmanlaadusta tiedotettiin arkipäivisin eri medioissa ja Twitterissä sekä huonosta ilmanlaadusta hälyttävän tekstiviestipalvelun kautta. Ilmanlaadun merkityksestä ja sen huomioon ottamisesta suunnittelussa järjestettiin useita sidosryhmille suunnattuja koulutus- ja työpajatilaisuuksia kaupunkien tarpeiden mukaisesti sekä laadittiin malli ilmanlaadun huomioon ottamiseksi kaupunkisuunnittelussa.

Ilmastotyötä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja muutokseen sopeutumiseksi tehdään yhdessä HSY:n jäsenkuntien kanssa. HSY seuraa Pääkaupunkiseudun ilmastostrategia 2030:n toteutumista laskemalla ja raportoimalla seudun kasvihuonekaasupäästöt, kokoamalla hillintää kuvaavat avain- ja muut indikaattorit sekä julkaisemalla vuosittain katsauksen esimerkilliseen ilmastotyöhön seudulla. HSY järjestää vuosittain ilmastoseminaarin, joka tavoittaa sidosryhmät ja yhteistyötahot kattavasti.

Pääkaupunkiseudun ilmastonmuutokseen sopeutumisen strategiaan on koottu seudullisia lähtökohtia ja linjauksia sekä lyhyemmän aikavälin (2012 - 2020) toimenpidelinjauksia, joiden avulla pääkaupunkiseudun kaupungit, kuntayhtymät ja muut seudulliset toimijat voivat varautua ja sopeutua ilmastonmuutoksen ja sään ääri-ilmiöiden vaikutuksiin.

Vuonna 2013 Ilmastoinfo siirtyi kaupungeilta osaksi HSY:n toimintaa. Ilmastoinfo toteutti toimintasuunnitelman mukaiset hankkeet kaupunkilaisten ja organisaatioiden hiilijalanjäljen pienentämiseksi ja energiatehokkuuden parantamiseksi. Pk-yrityksille suunnatun Ekokompassi-palvelun levittämistä jatkettiin.

Seudullisen paikkatietopalvelun tietopohjana toimivaa Seudullista perusrekisteriä ylläpidettiin suunnitellusti. HSY julkaisi keskeiset suunnittelua palvelevat paikkatiedot sisältävän SeutuCD'13-aineistokoelman ja jatkoi tietojen avaamista kaikkien vapaasti hyödynnettäväksi. HSY:n paikkatietoseminaari järjestettiin maaliskuussa ja lisäksi HSY-toimialojen, HSL:n ja muiden sidosryhmien asiantuntijoille on järjestetty koulutustilaisuuksia ja työpajoja, joissa on koulutettu seudullisen perusrekisterin käyttäjiä ja esitelty HSY:n tietotuotteita. Lisäksi HSY koordinoi kaupunkien kanssa yhteisen seudullisen ortoilmakuvan yhteishankinnan. Yritys- ja toimipaikkatiedoista koottiin laaja Helsingin seudun yritysraportti.

HSY vastaa maankäytön asumisen ja liikenteen aiesopimuksen 2012 - 2015 seurantaraporttien kokonaisuudesta ja seurantatiedon tuottamisesta yhteistyössä Uudenmaan liiton, HSL:n, kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. HSY kokosi laajan seurantaraportin keväällä ja katsauksen syksyllä. Seuranta pohjautuu aiesopimussihteeristön hyväksymään seurantasuunnitelmaan. Lisäksi HSY on tuottanut toimintaympäristötietoa aiesopimukseen sisältyvää seudun yhteistä maankäyttösuunnitelmaa varten.

Liikevaihto, tulos ja tuottavuus

HSY:n toimintatuotot tilikaudella 2013 olivat yhteensä 333,1 miljoonaa euroa, josta 218,0 miljoonaa oli vesihuollon ja 106,6 miljoonaa jätehuollon myyntituottoja. Seutu- ja ympäristötiedon tulosalueen toiminnan kulujen kattamiseksi jäsenkunnilta perityt kuntaosuudet olivat yhteensä 3,9 miljoonaa euroa. Muut toimintatuotot olivat 4,5 miljoonaa. Valmistus omaan käyttöön sisältää vesihuollon investointihankkeiden toteuttamiseen liittyvät, taseeseen aktivoituneet henkilöstökulut 1,8 miljoonaa euroa. Toimintakulut olivat 184,0 miljoonaa euroa, josta henkilöstökulut 41,5 miljoonaa, palveluiden ostot 91,3 miljoonaa, materiaalihankinnat 27,2 miljoonaa ja muut toimintakulut 24,0 miljoonaa euroa. Muihin toimintakuluihin sisältyy 0,1 miljoonan suuruinen kaatopaikkojen jälkihoitovaruuden muutos. Kirjanpitolain 5:14 § mukaisella varauksella katetaan kaatopaikkojen vastaiset jälkihoitokustannukset. Muihin toimintakuluihin sisältyy myös laskennallinen vesihuollon kiinteistöihin kohdistuva kiinteistöveroarvio 2,9 miljoonaa euroa. Toimintakate oli 150,8 miljoonaa euroa. Rahoitustuotot olivat yhteensä 4,4 miljoonaa ja rahoituskulut 71,7 miljoonaa euroa. Pysyvistä vastaavista tehtävät poistot olivat 83,8 miljoonaa. Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja oli 0,3 miljoonaa euroa alijäämäinen. Tilikauden tulos tilinpäätössiirtojen jälkeen oli 0,4 miljoonaa ylijäämäinen.

Vuosina 2004, 2005 ja 2007 jätehuollon ylijäämäisestä tuloksesta osa on kirjattu vapaaehtoiseksi varaukseksi jätteenkäsittelyyn, aluekeräyksen ja kaatopaikkakaasun hyötykäyttöä edistäviin investointeihin. Varauksen määrä taseessa oli tilikauden alussa 5,6 miljoonaa euroa. Varaus puretaan asteittain sitä mukaa, kun investointien hankintamenoista tehdään suunnitelmapoistoja. Tilikaudella 2013 varauksista purettiin 3,7 miljoonaa euroa ja poistoeroa lisättiin 2,2 miljoonaa.

Investoinnit

Investointien toteutuma 122,1 miljoonaa euroa jäi 5,0 miljoonaa talousarviota pienemmäksi. Vesihuollon investoinnit ylittivät talousarvion 1,4 miljoonalla eurolla. Jätehuollon investoinnit jäivät 4,0 miljoonaa suunniteltua pienemmiksi, muut tulosalueet ja yksiköt yhteensä 2,3 miljoonaa.

Vesihuolto

Vesihuollon investointien ylitys aiheutui kaupunkilähtöisistä investoinneista, jotka ylittivät talousarvion 2,0 miljoonalla eurolla. Ylitystä kompensoivat vesihuoltolähtöiset investoinnit, jotka toteutuivat lähes suunnitellusti jääden 0,7 miljoonaa talousarviota pienemmiksi. Vesihuollossa verkoston laajeneminen

kaava-alueille eteni nopeammin ja laajemmin kuin kaupungeilta saatujen tietojen perusteella oli odotettu talousarviota laadittaessa. Alueverkon investoinnit ylittivät talousarvion 3,3 miljoonalla eurolla. Ylitystä pienentää erityisesti investoinneiksi kirjattavat johtosiirrot, joka jäivät 0,9 miljoonaa ennakoitua pienemmiksi.

Vedenpuhdistuksen investoinnit ylittyivät yhteensä 1,6 miljoonalla eurolla. Ylitys syntyi Pitkälän vedenpuhdistamoon kohdistuneista investoinneista. Uuden alavesisäiliön urakkahinta ylitti talousarviossa vuodelle 2013 varatun määrärahan, lisäksi puhdistamolla tehtiin ennakoitua enemmän rakennusteknisiä korjauksia ja muita saneeraustöitä.

Vedenjakelun hankkeet jäivät yhteensä 2,3 miljoonaa talousarviota pienemmiksi. Vesijohtojen ja pumppaamoiden uudisinvestoinnit jäivät yhteensä 8,0 miljoonaa pienemmiksi, lähinnä Länsi-Espoon päävesijohdon viivästymisestä alkuperäisestä aikataulusta. Syntynyt ero käytettiin vesijohtojen saneerauksiin, jotka ylittivät talousarvion 7,1 miljoonalla eurolla. Vedenjakelun laitteiden (ylävesisäiliöt, paineenkorotusasemat ym.) saneerausinvestoinnit jäivät talousarviosta 1,5 miljoonaa johtuen lähinnä Tikkurilan vesitornin saneerauksen lykkääntymisestä seuraaville vuosille.

Viemäroinnin uudisinvestoinnit jäivät 2,8 miljoonaa talousarviota pienemmiksi, mm. Mäntymäki-Vallila viemäritunnelin ja Laajasalon paineviemärin aikataulujen viivästymisestä johtuen. Viemäriverkoston saneeraushankkeet ylittyivät 1,2 miljoonalla. Viemäroinnin laitteiden uudis- ja saneerausinvestoinnit ylittyivät yhteensä 1,5 miljoonalla, koska alueverkon rakentamisesta johtuen myös pumppaamoita rakennettiin ennakoitua enemmän. Kokonaisuutena viemäroinnin investoinnit kuitenkin toteutuivat talousarvion mukaisina. Jätevedenpuhdistuksen investointihankkeet toteutuivat lähes talousarvion mukaisina. Lähinnä saneeraushankkeita on lykkääntynyt resurssivajauksesta johtuen, josta syntyi 0,9 miljoonan euron alitus talousarvioon verrattuna. Viikinmäen 9. linjan ja Blominmäen uuden jätevedenpuhdistamon suunnittelun lievät ylitykset pienentävät eroa.

Muut vesihuollon investoinnit ylittyivät 1,1 miljoonalla eurolla. Tämä aiheutui mm. vesilaskutuksen järjestelmä uudistuksesta, joka oli budjetoitu käyttömeneihin, Ilmala 2 ilmanvaihtojärjestelmän kunnostuksesta sekä ajoneuvohankinnoista, joita on tehty enemmän leasinghankintojen sijasta.

Jätehuolto

Jätehuollon investoinnit jäivät yhteensä 4,0 miljoonaa talousarviota pienemmiksi. Aluepalveluiden investointihankkeet jäivät yhteensä 3,6 miljoonaa talousarviota pienemmiksi. Tästä 2,6 miljoonaa aiheutui Vantaan Ruskeasantaan rakennettavan uuden Sorttiaseman rakennustöiden viivästymisestä mm. odotettua heikompi laatuksen vuoksi. Pienempiä säästöjä syntyi mm. aluekeräysverkoston rakentamisesta, kalustohankinnoista sekä Sorttiasemien maksujärjestelmä uudistuksen lykkääntymisestä johtuen. Käsittelypalvelujen investoinnit toteutuivat pääosin talousarvion mukaisina jääden kokonaisuutena 0,5 miljoonaa talousarviota pienemmiksi. Ero muodostuu useista yksittäisistä pienistä poikkeamista. Rakentamisen investoinnit sekä Ämmässuon kaatopaikan laajennusalueella sekä biojätteen käsittelyssä toteutuivat suunnitellusti, eikä olennaisia poikkeamia syntynyt. Kuljetuspalvelujen investoinnit ylittyivät 0,5 miljoonalla eurolla. Ylitys aiheutui uusien lasin- ja metallinkeräysastioiden hankinnasta. Muut jätehuollon investoinnit jäivät 0,3 miljoonaa pienemmiksi, koska maanhankintaa ja tietojärjestelmäinvestointeja ei toteutunut.

Muut tulosalueet ja yksiköt

Muut investoinnit jäivät 2,3 miljoonaa talousarviota pienemmiksi. Talousarviossa oli varauduttu Ilmala 2 peruskorjauksen aloittamiseen 2,0 miljoonalla eurolla, mutta hankesuunnitelma hylättiin HSY:n hallituksessa. Seutu- ja ympäristötiedon investoinnit toteutuivat talousarvion mukaisina.

Rahoitus

Vuosikate oli 83,5 miljoonaa euroa, joka ei riitä kattamaan kuntayhtymän lainojen lyhennyksiä ja investointitasoa. Investoinnit olivat vuonna 2013 yhteensä 122,1 miljoonaa euroa, josta 68,4 % voitiin rahoittaa tulorahoituksella. Tilikauden aikana nostettiin uutta pitkäaikaista lainaa yhteensä 35,0 miljoonaa euroa. Vanhoja lainoja lyhennettiin 11,7 miljoonalla eurolla. Lyhytaikaisia maksuvalmiusluottoja (kuntatodistusohjelma) nostettiin tarpeen mukaan useissa erissä. Tilikauden päättyessä kuntatodistuksia oli ulkona 40,0 miljoonan euron edestä. Maksuvalmius on ollut hyvä. HSY:n lainakanta 31.12. oli 1 384,4 miljoonaa euroa, josta jäsenkuntien perustamislainojen osuus oli 1 188,0 miljoonaa, rahoituslaitoslainojen 156,4 miljoonaa ja lyhytaikaisten maksuvalmiusluottojen 40,0 miljoonaa euroa. Omavaraisuusaste laski tilikauden alun 24,8 %:sta tilikauden lopun 24,3 %:iin.

Vastuusitoumukset

Ks. rahoitus.

Riskit

HSY:n hallintosäännön 24 §:n mukaan hallitus on vastuussa riskienhallinnan toteuttamisesta ja yleisten periaatteiden vahvistamisesta omaisuuden ja vastuiden vakuuttamisessa. Edelleen hallintosäännön 26 §:n mukaan ulkoinen ja sisäinen valvonta muodostavat kattavan valvontajärjestelmän. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Hallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä. Hallituksen tehtävänä on ohjeistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen, perusteet ja menettelyt. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan avulla saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että kuntayhtymän toiminta on tehokasta ja kuntayhtymän strategian mukaista, talouden ja toiminnan raportointi on luotettavaa ja toiminta on lakien ja säädösten mukaista. Hallituksen velvollisuutena on arvioida, seurata ja valvoa riskien arvioinnin ja hallinnon menettelyjen toimivuutta. Sisäinen valvonta on osa johtamisjärjestelmää. Kaikkien johtavassa tai esimiesasemassa olevien tulee omalla vastuualueellaan järjestää sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimintoihin ja prosesseihin hallituksen ohjeistamalla tavalla ja valvoa sen tehokkuutta. Kuntalakiin tehdyn muutoksen (325/2012) mukaisesti HSY:n hallintosääntöön on lisätty tarpeelliset määräykset hallinnon ja talouden tarkastuksesta sekä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Muutettu hallintosääntö tulee voimaan 1.1.2014 lähtien. Tarkastuslautakunta ja sisäinen tarkastaja valmistelevat erikseen yhtymäkokoukselle keväällä 2014 kuntalain muutoksen edellyttämän esityksen HSY:n sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiksi.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäinen valvonta voidaan jakaa viiteen osa-alueeseen: valvontaympäristö, riskienhallinta, valvontatoimet, informaatio ja kommunikaatio sekä seuranta.

Valvontaympäristö

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseksi HSY:ssä on laadittu toimintaohje, jonka hallitus hyväksyi maaliskuussa 2011. Ohjetta tarkistetaan ja päivitetään vuosittain. Toimintaohjeessa kuvataan valvontaympäristö sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt kohdealueittain. Kuntayhtymän tehtävät ja hallinnon ja talouden järjestämisen keskeiset periaatteet on määritelty kuntayhtymän perussopimuksessa. Organisaatorakenne, päätösvalta ja vastuut on määritelty hallinto- ja johtosäännöissä. Toiminnan ja talouden suunnittelu- ja seurantaprosessit on määritelty ja tavoitteiden asettaminen perustuu HSY:n strategiaan. HSY:ssä on käynnissä strategian päivittäminen ja uudistaminen aikavälille 2015 - 2020. Uusi strategia tullaan esittämään HSY:n hallituksen hyväksyttäväksi keväällä 2014. Talouden hoitoa ohjeistetaan taloussäännöllä ja hankintojen tekemistä hankintaohjeella. Henkilöstöjohtamisen ja yhteistyön periaatteet on määritelty. Valvontaympäristöä on kehitetty HSY:n perustamisesta lähtien ja se on nyt vakiintunut.

Riskienhallinta

Riskienhallinnan tavoitteena on turvata kuntayhtymän toiminta ja sen asiakkailleen tuottamat palvelut, joita ovat terveellisen ja korkealuokkaisen talousveden saanti, ympäristövaatimukset täyttävä ja häiriötön jätehuolto, viemärointi ja jäteveden puhdistus sekä ilman laadun tarkkailu ja muun seututiedon tuottaminen. Ilmastonmuutoksesta aiheutuvien riskien hallinta, tunnistaminen ja torjunta ovat myös tärkeä osa riskienhallintaa. Taloudellisten riskien hallinnassa pidetään merkittävänä varautumista lähivuosien mittaviin investointeihin jäte- ja vesihuollossa. Riskienhallinnan periaatteet on kuvattu em. toimintaohjeessa. Riskienhallinta sisällytetään kuntayhtymän sekä toimialojen- ja tulosalueiden normaaliin toimintaan ja johtamiseen niin, että johtoryhmät käsittelevät vähintään kerran vuodessa oman alueensa riskiposition. Riskien todennäköisyydet ja vaikutukset on arvioitu ensin toimiala- ja tulosaluekohtaisesti, ja arviointityön tuloksena on muodostettu toimiala- ja tulosaluekohtaiset riskirekisterit. Merkittävät riskit koko HSY-tasolla ja toimialoilla sekä yksiköissä on tunnistettu toimiala- ja tulosaluekohtaisista riskirekistereistä ja koottu yhteen HSY-tasoiseksi riskikartaksi. Riskienkartoitukseen on sisällytetty myös vaadittavat toimenpiteet riskien poistamiseksi tai pienentämiseksi. Johtoryhmä hyväksyi HSY:n riskikartan 5.11.2013.

HSY:n yhteisessä riskikartassa nimetyt riskien vastuutahot ovat velvollisia raportoimaan riskienhallinnan toimenpideohjelmien tulokset omalta osaltaan riskienhallinnan koordinaattorille, joka puolestaan raportoi HSY:n johdolle ja tarkastuslautakunnalle toimenpideohjelmien toteutumisesta keväällä 2014. Riskikartoituksen seuraava päivitys tehdään kesällä 2014. Siten riskienhallinta nivoutuu osaksi HSY:n johtamisen vuosikalenteria.

Uudistettu valmiuslaki (29.1.2011/1552) tuli voimaan 1.3.2012. Valmiuslain mukaan kuntayhtymällä, kuten HSY:llä tulee olla valmiussuunnitelma, jolla varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen sekä valmiuslain mukaisissa poikkeusoloissa että väestön turvallisuutta uhkaavissa erityistilanteissa. Lisäksi suunnitelmaan sisältyvät toimenpideohjeet toiminnan keskeytystilanteissa ja muissa väestön turvallisuutta ja yhteiskunnan toimivuutta vaarantavissa häiriötilanteissa. HSY:n toimitusjohtaja hyväksyi kuntayhtymän uuden valmiussuunnitelman 28.6.2013. HSY:n valmiussuunnitelma tarkistetaan säännöllisesti vuosittain ja muutoinkin tarpeen mukaan.

Valvontatoimet

Valvontatoimet koostuvat ohjeista ja toimintatavoista, joiden tavoitteena on varmistaa, että organisaatio toimii johdon antamien ohjeiden mukaisesti. Valvontatoimia suoritetaan kaikkialla organisaatiossa, kaikilla tasoilla ja kaikissa toiminnoissa. Niihin luetaan mm. päätöksentekomenettelyt, erityyppiset toiminnan tarkastukset, hyväksymismenettelyt, todentamiset, täsmäytykset, omaisuuden turvaamistoimet ja työtehtävien eriyttämiset.

Toimintatapoja ja ohjeistusta on kehitetty HSY:n perustamisesta lähtien ja se on jo hyvällä tasolla. Kuntayhtymässä on otettu käyttöön kuluvalle tilikaudella koko HSY:n kattava toimintajärjestelmä, joka sisältää laatu-, ympäristö- ja työterveys- ja työturvallisuusjärjestelmät (ISO 9001, ISO 14001 ja OHSAS 18001). Tavoitteena on järjestelmän sertifiointi vuonna 2015. Toimintajärjestelmässä on kuvattu keskeiset toimintaprosessit, täydennetty ohjeistusta ja kytketty ohjeistus prosesseihin. Toimintajärjestelmä auditointineen on selkeyttänyt ja parantanut valvontatoimien kokonaisuutta. Tällä hetkellä jätehuollon toimialalla on käytössä em. standardien mukainen sertifioitu laatu- ja ympäristöjärjestelmä. Vesihuollon toimialalla vedenpuhdistusosaston käyttölaboratorion tärkeimmät kemialliset ja mikrobiologiset menetelmät on FINAS-akkreditoitu (SFS-EN ISO 17025). Laadunvalvonta ja -ohjausryhmän näytteenottajilla on ympäristönäytteenottajan pätevyystodistus erikoisalana vesi- ja vesistönäytteet (SYKE, henkilösertifiointi). Ilmanlaadun mittaustoiminnassa on SFS-EN ISO 17025-standardin mukainen laatujärjestelmä.

Informaatio ja kommunikaatio

Informaatio on olennainen osa sisäistä valvontaa. Jotta organisaatiossa työskentelevät voivat suoriutua tehtävistään, tulee tarvittava olennainen tieto olla käytettävissä ja omaksuttavissa. Lisäksi tiedon tulee välittyä tehtävän edellyttämässä käyttökelpoisessa muodossa ja oikeaan aikaan. HSY:ssä on toimivat johtoryhmäkäytännöt ja sisäinen viestintä. Johto on osallistunut sisäistä valvontaa tukevien toimintaohjeiden valmisteluun ja viemiseen käytäntöön. Ohjeistus on kaikkien luettavissa HSY:n intranetissä. Käyttöön otettu HSY:n toimintajärjestelmä on tuonut entistä helpommin omaksuttavaan muotoon informaation toimintaprosesseista ja niiden kytkeytymisestä toisiinsa.

Seuranta

Seurannalla tarkoitetaan niitä toimia, joilla johto todentaa ja varmistaa, että edellä kuvattu sisäisen valvonnan järjestelmä toimii. Keskeistä on jatkuva toiminnan ja talouden seuranta, poikkeamien analysointi ja ennakointi. Esimiehet seuraavat jatkuvasti toimintaohjeiden noudattamista. Sisäinen tarkastus tukee HSY:n johtoa sisäisen valvonnan seurannassa ja siten organisaation tavoitteiden saavuttamisessa suorittamalla erillistarkastuksia HSY:n toiminnan kannalta merkittävillä riskialueilla. Hallitukselle laadittiin kaksi osavuosikatsausta, jotka sisälsivät sekä toiminnan että talouden toteutuman, ennusteen ja poikkeamien analysoinnin. Talouden raportointi tapahtuu kuukausittain sekä HSY:n johtoryhmässä että toimialojen johtoryhmissä. Käyttötalouden raportointi on saatu hyvälle tasolle. Investointien seuranta kehitetään edelleen maksuperusteisesta seurannasta suoriteperusteisen seurannan suuntaan, jotta ennustettavuus paranee.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäinen tarkastus toimii toimitusjohtajan alaisuudessa ja siinä noudatetaan hallituksen hyväksymää sisäisen tarkastuksen toimintaohjetta. Tarkastustyö perustuu vuosittain laadittavaan toimitusjohtajan hyväksymään tarkastussuunnitelmaan. Sisäinen tarkastus vaihtaa informaatiota kuntayhtymän tilintarkastuksesta vastaavan tahon kanssa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuuden varmistamiseen liittyen. Tilikaudella 2013 rekrytoitiin HSY:lle oma sisäinen tarkastaja, joka aloitti tehtävässä maaliskuun alkupuolella. Sisäinen tarkastaja vastaa itsenäisesti tarkastustyön suunnittelusta, toteutuksesta ja raportoinnista kuntayhtymässä. Kuluvana vuonna ei katsottu tarpeelliseksi ostaa sisäisen tarkastuksen lisäpalveluita ulkoisilta palveluntuottajilta. Tarkastuksista raportoitiin HSY:n johdolle, hallitukselle ja tarkastuslautakunnalle sekä erikseen tarkastuskohteen vastuuhenkilölle tarkastuksen päätyttyä. Tilikaudella 2013 tarkastukset kohdistuivat käyttöomaisuuskirjanpitoon, lisä- ja muutostöihin rakennusurakoissa, lounas- ja virikesetelien jakeluun, erillislaskutettavien laskutukseen, investointien toteutumien ja kustannusten seurantaan sekä kirjanpidon suoriteperusteisuuden toteutumiseen tilikauden aikana. Tehdyissä tarkastuksissa ei todettu kriittisiä havaintoja sisäisessä valvonnassa tai riskienhallinnassa. Tarkastushavainnot liittyivät lähinnä prosessien ja sisäisten käytäntöjen tehokkuuteen sekä kehittämiseen. Sisäisen tarkastuksen havaintoihin ja suosituksiin on reagoitu ja korjaavia toimenpiteitä toteutettu ja käynnistetty.

Henkilöstö

Henkilöstö 31.12.2013 (31.12.2012)

Vesihuolto 416,0 htv (448,0 htv)

Jätehuolto 132,0 htv (131,2 htv)

Seutu- ja ympäristötieto 41,8 htv (37,1 htv)

Tukipalvelut 63,6 htv (72,6 htv)

Asiakaspalvelu 29,5 htv (-)

Ohjaus ja kehittäminen 45,0 htv (49,0 htv)

Johto 1,4 htv (1,4 htv)

HSY yhteensä 729,3 htv (739,6 htv)

Maksetut palkat ja palkkiot sivukuluinenn 41,5 milj. euroa (v. 2012 40,9 milj. euroa).

Merkittävät tapahtumat yhteisön toiminnassa raportointijaksolla ja tulevaisuuden näkymät

Jätehuollossa biojätteen kompostointilaitoksen uudistaminen eteni suunnitellusti. Mädätyslaitoksen urakoitsija valittiin syksyllä ja sopimuksen mukaiset rakennustyöt alkoivat loppuvuodesta. Ruskeasantaan rakennettavan uuden Sorttiaseman rakennustyöt ovat viivästyneet, mutta työt päästäneen aloittamaan keväällä 2014. Ämmäsuolla varauduttiin vuonna 2014 käyttöönotettavan Vantaan Energian jätevoimalan aiheuttamiin toiminnallisiin muutoksiin. Voimalan tuottaman tuhkan ja kuonan keskeiset käsittelyalueet valmistuivat. Energiahyödynnettävän sekajätteen paalaustoiminta käynnistettiin.

HSY käynnisti vuoden alussa ekoteollisuuspuisto-hankkeen, jonka tavoitteena on yhdessä alan yritysten kanssa kehittää Ämmäsuon alueelle monipuolinen ja resurssitehokas ekoteollisuuspuisto. Visiona on, että alueella toimii materiaalikierrätykseen perustuvien toimintojen keskittymä, jossa voidaan jalostaa kaupunkien ja yritysten sivuvirtoja ja yhdyskuntajätettä kiertotalouden tarpeisiin. Alueen korkealaatuinen infrastruktuuri ja vireillä oleva kaavoitus mahdollistavat monipuolisen yritysverkoston hakeutumisen alueelle.

Muutokset HSY:n organisaatorakenteessa

Asiakaspalvelut-yksikkö aloitti toimintansa 1.1.2013 alkaen. Yksikkö sisältää asiakaspalvelun kehittämisen, asiakaspalvelukeskuksen sekä laskutuksen ja perinnän. Samassa yhteydessä lakkautettiin vesihuollon liiketoiminnan tuki -osasto, josta asiakaspalveluhenkilöstö siirtyi uuteen asiakaspalveluyksikköön, verkko-osaston liittymispalveluihin sekä toimialajohtajan alaisuuteen perustettuun vesihuollon toimialan hallinto-, laki-, kehittämis- ja taloussuunnittelutehtävistä vastaavaan talous- ja hallintoyksikköön. Jätehuollon laskutuksen ja perinnän tehtävät henkilöstöineen siirtyvät asiakaspalveluyksikköön 1.1.2014 lähtien.

Ilmastoinfon toiminta siirtyi HSY:n ja jäsenkuntien välisellä sopimuksella HSY:n hoidettavaksi 1.1.2013 lähtien. Vuoden 2013 ajan Ilmastoinfo on toiminut seutu- ja ympäristötiedon tulosalueen yhteydessä, vuodesta 2014 alkaen se liitetään osaksi neuvontaa.

Vuoden 2013 aikana on valmisteltu viestinnän ja neuvonnan uudelleen organisointia. HSY:n neuvonta aloittaa toimintansa 1.1.2014 alkaen osana viestintäyksikköä. Muutoksella saadaan viestintä ja neuvonta toimimaan yhtenä kokonaisuutena. Näin neuvonnan osaaminen kehittyy monitoimialaiseksi, resurssit saadaan tasapainoon ja toiminta kokonaisuutena tehokkaaksi.

Analyysi

Liikevaihto ja kannattavuus

HSY:n liikevaihto oli 325 milj. euroa vuonna 2013, (317,6 milj. euroa vuonna 2012). Yhtymällä ei ole keskittymiä kulurakenteessa, mutta tulosta rasittaa suuret rahoituskulut. Kannattavuus liikevoittona mitattuna on 67 milj. euroa vuonna 2013. Tulos muodostuu positiiviseksi 0,4 milj. euroa vuonna 2013, (-1,4 milj. euroa vuonna 2012).

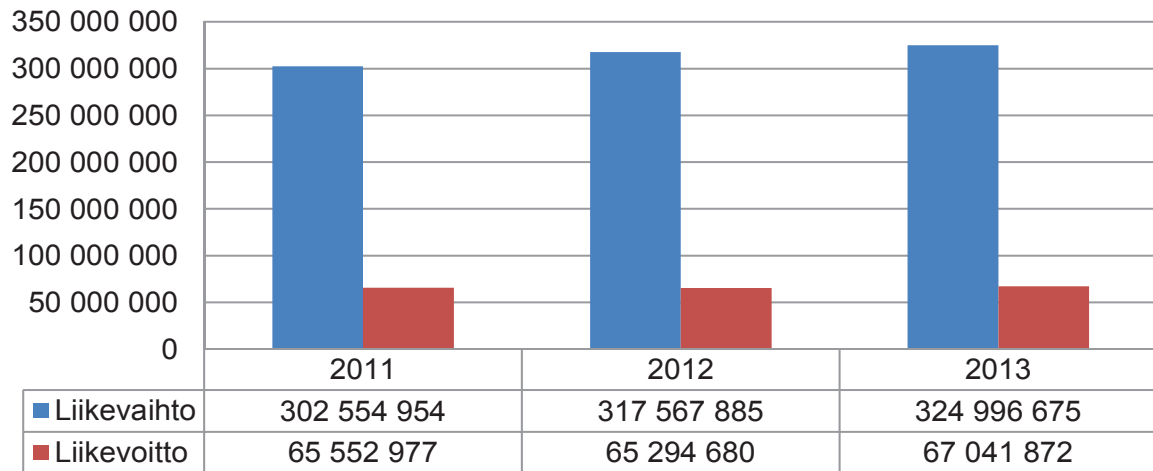
Vakavaraisuus

Yhtymän vakavaraisuus on vuonna 2013 omavaraisuusasteella mitattuna tyydyttävä 24,6 %, (24,9 % vuonna 2012). Suhteellisen velkaantuneisuus on heikko, 469,9 % vuonna 2013, (473,9 % vuonna 2012). Pääomarakenne on vahvasti vieraan pääoman painotteinen. Lainakanta oli 1 418,5 milj. euroa, josta jäsenkuntien perustamislainoja oli 1 188,0 milj. euroa, rahoituslaitoslainojen osuus 156,4 milj. euroa ja lyhytaikaisten maksuvalmiusluottojen 40,0 milj. euroa. Raportointikaudella nostettiin uutta pitkäaikaista lainaa 35,0 milj. euroa. Tasearvo kasvaa % vuonna 2013 ja on tilikauden lopussa 2 059 milj. euroa (2 037 milj. euroa vuonna 2012).

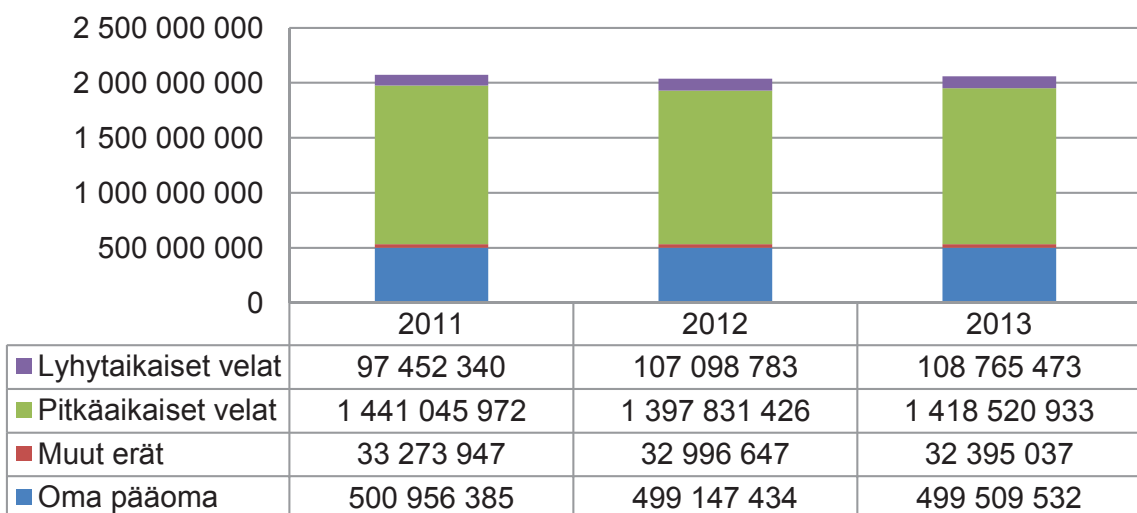
Maksuvalmius

Maksuvalmius quick ratio -tunnusluvulla mitattuna oli vuonna 2013 tyydyttävä, 0,3 ja se on heikennynyt edellisestä vuodesta (0,5 vuonna 2012). Maksuvalmius current ratio -tunnusluvulla mitattuna oli vuonna 2013 myös tyydyttävä, 0,3 (0,5 vuonna 2012). Likvidejä rahavaroja oli 2013 tilikauden lopussa 1,3 milj. euroa, mikä on 90,4 % vähemmän kuin viime vuonna (13,5 milj. euroa vuonna 2012).

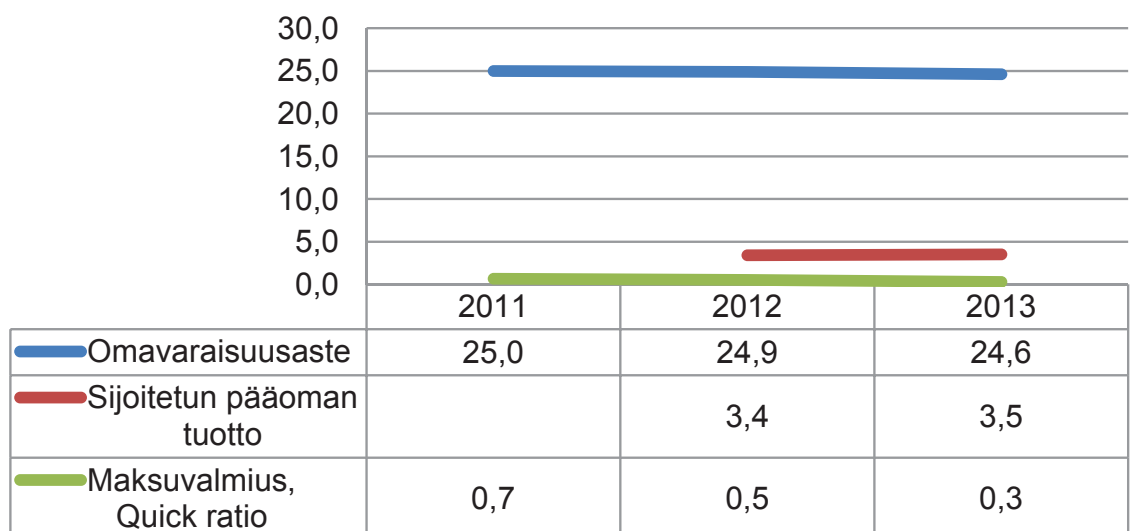
Liikevaihdon ja liikevoiton kehitys

Pääomarakenteen kehitys

Tunnuslukujen kehitys

HSY kokonaisuutena

TULOSLASKELMA	Tilinpäätös 2013 (euroa)	Tilinpäätös 2012 (euroa)
Liikevaihto	324 996 675	317 567 885
Muut tuotot	9 861 734	10 115 612
Kokonaistuotot	334 858 409	327 683 497
Aineet, tarvikkeet	-27 235 101	-26 365 539
Palveluostot	-91 268 356	-92 652 130
Henkilöstökulut	-41 466 961	-40 917 986
Muut kulut	-24 047 613	-22 618 202
Käyttökate	150 840 378	145 129 640
Poistot	-83 798 505	-79 834 959
Liikevoitto/-tappio	67 041 873	65 294 681
Rahoitustuotot	4 414 022	2 474 599
Rahoituskulut	-71 745 198	-69 473 587
Verot	0	0
Nettotulos	-289 303	-1 704 307
Satunnaiset tuotot	0	0
Satunnaiset kulut	0	0
Varausten ja rahastojen muutokset	3 741 000	2 446 000
Poistoero	-3 089 600	-2 168 700
Tulos (voitto/tappio)	362 097	-1 427 007

TUNNUSLUVUT	Tilinpäätös 2013	Tilinpäätös 2012
Liikevaihto (euroa)	324 996 675	317 567 885
Käyttökate (%)	45,0 %	44,3 %
Liikevoitto (%)	20,0 %	19,9 %
Nettotulos (%)	-0,1 %	-0,5 %
Tulos (%)	0,1 %	-0,4 %
Henkilöstömäärä (kpl)	729	740
Liikevaihto/Henkilö (euroa)	445 812	429 146
Omavaraisuus (%)	24,6 %	24,9 %
Suhteellinen velkaantuneisuus (%)	469,9 %	473,9 %
ROE, oman pääoman tuotto (%)	-0,1 %	-0,3 %
ROI, sijoitetun pääoman tuotto (%)	3,5 %	3,4 %
Quick ratio (0,5-1,0 tyydyttävä, > 1,0 hyvä)	0,3	0,5
Current ratio (< 1 heikko, 1 -2 tyydyttävä, > 2 hyvä)	0,3	0,5

HSY kokonaisuutena

TASE (euroa)	Tilinpäätös 31.12.2013	Tilinpäätös 31.12.2012
VASTAAVA		
Aineettomat hyödykkeet	5 158 271	4 542 650
Aineelliset hyödykkeet	1 832 809 727	1 795 101 011
Sijoitukset	186 372 225	186 372 225
Pysyvät vastaavat yhteensä	2 024 340 223	1 986 015 886
Vaihto-omaisuus	1 296 796	1 345 192
Saamiset	32 285 718	36 235 650
Rahoitusarvopaperit	0	0
Rahat ja pankkisaamiset	1 268 236	13 477 562
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	34 850 750	51 058 404
Vastaavaa yhteensä	2 059 190 973	2 037 074 290
VASTATTAVA		
Osakepääoma	505 000 000	505 000 000
Arvonkorotusrahasasto	0	0
Muut omat rahastot	2 570 498	2 570 498
Ed tilikausien voitto/tappio	-8 423 063	-6 996 056
Tilikauden voitto/tappio	362 097	-1 427 008
Oma pääoma yhteensä	499 509 532	499 147 434
Poistoero	5 258 300	0
Vapaaehtoiset varaukset	1 831 255	7 740 955
Pakolliset varaukset	25 305 482	25 255 692
Vieras pääoma, pitkäaikainen	1 418 520 933	1 397 831 426
Vieras pääoma, lyhytaikainen	108 765 473	107 098 783
Vieras pääoma yhteensä	1 527 286 406	1 504 930 209
Vastattavaa yhteensä	2 059 190 975	2 037 074 290
RAHOITUSLASKELMA	Tilinpäätös	Tilinpäätös
(euroa)	31.12.2013	31.12.2012
Liikevoitto	67 041 872	465 294 680
Poistot	83 798 506	79 834 959
Rahoitustuotot ja kulut	-67 331 175	-66 998 988
Verot	0	0
Satunnaiset erät	0	0
Muut oikaisut	-49 790	-300 000
Investoinnit	-122 023 264	-91 425 728
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta (Tulorahoitus)	-38 563 851	-13 595 077
Lainakannan muutokset	23 278 792	29 430 578
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 075 733	-2 600 215
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	26 354 525	26 830 363
Kassavarojen muutos		
Kassavarat tilikauden alussa 1.1.	13 477 561	242 275
Kassavarat tilikauden lopussa 31.12.	1 268 236	13 477 561

Vesihuolto

TULOSLASKELMA	Tilinpäätös 2013 (euroa)	Tilinpäätös 2012 (euroa)
Liikevaihto	219 402 842	218 767 247
Muut tuotot	3 307 025	3 533 996
Kokonaistuotot	222 709 867	222 301 243
Aineet, tarvikkeet	-24 283 786	-23 381 510
Palveluostot	-29 858 855	-36 000 004
Henkilöstökulut	-23 769 373	-25 054 689
Muut kulut	-13 360 840	-10 235 889
Käyttökate	131 437 013	127 629 151
Poistot	-67 165 445	-63 626 859
Liikevoitto/-tappio	64 271 568	64 002 292
Rahoitustuotot	87 074	104 049
Rahoituskulut	-63 128 108	-62 994 946
Verot	0	0
Nettotulos	1 230 534	1 111 395
Satunnaiset tuotot	0	0
Satunnaiset kulut	0	0
Varausten ja rahastojen muutokset	3 741 000	2 446 000
Poistoero	-3 089 600	-2 168 700
Tulos (voitto/tappio)	1 881 934	1 388 695

Jätehuolto

TULOSLASKELMA	Tilinpäätös 2013 (euroa)	Tilinpäätös 2012 (euroa)
Liikevaihto	106 760 636	101 020 820
Muut tuotot	2 076 372	2 876 002
Kokonaistuotot	108 837 008	103 896 822
Aineet, tarvikkeet	-1 754 470	-2 179 393
Palveluostot	-69 205 646	-66 157 839
Henkilöstökulut	-7 360 107	-7 527 676
Muut kulut	-15 226 262	-11 040 093
Käyttökate	15 290 523	16 991 821
Poistot	-12 400 170	-14 763 132
Liikevoitto/-tappio	2 890 353	2 228 689
Rahoitustuotot	3 404 897	1 519 222
Rahoituskulut	-8 587 938	-6 330 467
Verot	0	0
Nettotulos	-2 292 688	-2 582 556
Satunnaiset tuotot	0	0
Satunnaiset kulut	0	0
Varausten ja rahastojen muutokset	3 741 000	2 446 000
Poistoero	-3 089 600	-2 168 700
Tulos (voitto/tappio)	-1 641 288	-2 305 256

Seutu- ja ympäristötieto

TULOSLASKELMA	Tilinpäätös 2013 (euroa)	Tilinpäätös 2012 (euroa)
Liikevaihto	501 197	416 696
Muut tuotot	4 120 945	3 499 639
Kokonaistuotot	4 622 142	3 916 335
Aineet, tarvikkeet	-173 625	-126 691
Palveluostot	-1 720 399	-1 552 587
Henkilöstökulut	-2 520 896	-2 284 547
Muut kulut	-115 733	-109 669
Käyttökate	91 489	-157 159
Poistot	-207 588	-174 197
Liikevoitto/-tappio	-116 099	-331 356
Rahoitustuotot	0	0
Rahoituskulut	-61	-112
Verot	0	0
Nettotulos	-116 160	-331 468
Satunnaiset tuotot	0	0
Satunnaiset kulut	0	0
Varausten ja rahastojen muutokset	3 741 000	2 446 000
Poistoero	-3 089 600	-2 168 700
Tulos (voitto/tappio)	535 240	-54 168

Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy

Y-Tunnus 2094551-1

Osoite PL 4000

Puhelin Bulevardi 31
00079 Metropolia

Puhelin 020 783 5000

www.metropolia.fi
riitta.konkola@metropolia.fi

Helsingin kaupungin omistusosuus: 42 %

Toimitusjohtaja Riitta Konkola

Talousjohtaja Jorma Uusitalo

Toimistovastaava Kati Enberg

Hallituksen
puheenjohtaja Henri Kuitunen

Hallituksen jäsen Tapani Ala-Reinikka

Hallituksen jäsen Yrjö Neuvo

Hallituksen jäsen Ritva Viljanen

Hallituksen jäsen Aulis Pitkälä

Hallituksen jäsen Elina Lehto-Häggroth

Hallituksen jäsen Tuula Saxholm

Hallituksen jäsen Martti Lipponen

Tilintarkastaja Leif-Erik Forsberg, KHT,
JHTT, KPMG Julkishallinnon
palvelut Oy

Toimintaympäristö ja toiminta

Ammattikorkeakoulu-uudistus

Valtioneuvosto myönsi Metropolialle uuden toimiluvan, joka astui voimaan 1.1.2014. Metropolian todettiin täyttävän taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset toimiluvan myöntämiseksi. Vuonna 2013 Metropolia toteutettiin useita merkittäviä muutoksia esim. johtamisjärjestelmä- ja organisaatiomuutos, opetussuunnitelmauudistus, kehittämis-, innovaatio- ja tutkimustoiminnan prosessin selkeyttäminen, liiketoiminnan laajentamiseen tähtäävät muutokset sekä käynnistettiin tilastrategian toteuttaminen. Metropolia käynnistettiin valtionrahoituksen leikkausten vuoksi sopeuttamistoimenpiteet. Metropolian strategian mukaan se on keskeinen toimija elinvoimaisen metropolialueen kehittämisessä. Metropolia edistää tämän alueen menestymistä oppimisella ja avoimella kumppanuudella. Metropolian tavoitteena on olla Suomen arvostetuin ammattikorkeakoulu. Tilastrategian mukaisesti Metropolian toimipisteitä vähennetään ja toiminta keskittyy lähivuosina neljäksi kaupunkikulttuuria kehittäväksi kampukseksi, jotka sijaitsevat Arabianrannassa (Helsinki), Leppävaarassa (Espoo), Myllypurossa (Helsinki) ja Myyrmäessä (Vantaa). Metropolian neljä strategista päätavoitetta ovat: elinvoimainen metropolialue, korkealaatuinen, luova ja kansainvälinen oppimisyhteisö, hyvinvoiva ja uudistuva korkeakoulu-yhteisö ja taloudellinen tehokkuus toiminnan mahdollistajana.

Koulutustehtävä

Metropolia Ammattikorkeakoulu on Suomen suurin ammattikorkeakoulu. Syyslukukaudella 2013 kirjoilla oli yhteensä 16 811 opiskelijaa, joista perustutkinto-opiskelijoita (nuoret) 12 274, perustutkintoon johtavassa aikuiskoulutuksessa 3 026, ylempää amk-tutkintoa suorittavia 1 033 ja erikoistumisopinnoissa 478 opiskelijaa. Opiskelijoita, joiden kansalaisuus oli muu kuin suomi, oli Metropoliaassa syyslukukaudella 2013 yhteensä 1 435 eli 8,5 % kaikista opiskelijoista. Opiskelijoita, joiden äidinkieli muu kuin suomi, ruotsi tai saame, oli Metropoliaassa syyslukukaudella 2013 yhteensä 1 719 eli 10,2 % kaikista opiskelijoista. Perustutkintoja suoritettiin vuonna 2013 yhteensä 2 492 ja YAMK-tutkintoja 232.

Perustutkintojen määrä ylitti 200:lla vuoden 2012 tuloksen. Metropolia on 68 koulutusohjelmaa, joista 16 englanninkielisiä. Kevään 2013 yhteishaun tulosten mukaan Metropolia oli hakijamäärältään suurin ja vetovoimalla mitattuna maan toiseksi suosituin ammattikorkeakoulu. Metropolian nuorten koulutuksen kevään yhteishaun vetovoima (hakukelpoisia ensisijaisia hakijoita/aloituspaiikka) oli 6,3 ja parani näin olleen edellisiin vuosiin verrattuna (vuonna 2010: 5,0, vuonna 2011: 5,0 ja vuonna 2012 5,3). Nuorten koulutuksen keskeyttämisaste vuonna 2013 oli 7,3 % (vuonna 2010: 7,2 %, vuonna 2011: 8,34 % ja vuonna 2012: 8,50 %). Metropolian opiskelijat menestyivät hyvin erilaisissa kansallisissa ja kansainvälisissä kilpailuissa. Metropolian toimiluvan mukaisesti hammasteknikoiden ja teatteri-ilmaisun ohjaajien koulutuksiin ei enää oteta uusia opiskelijoita.

Tutkimus- ja kehitystyötehtävä sekä aluekehitystehtävä

Strategiansa mukaisesti Metropolia toimii sillanrakentajana metropolialueen ja globaalien verkostojen välillä tukeakseen jatkuvaa osaamisen siirtoa sekä alueella kehitettyjen innovaatioiden ja hyvien käytäntöjen vientiä. Metropolia osallistuu strategisiin huippuosaamisen keskittymiin (SHOK), esimerkiksi RYM-SHOK Oy:n, CLEEN Oy:n ja TIVIT Oy:n hankkeisiin. Metropolia koordinoi vuoden 2013 aikana 14 EU-rahoitteista hanketta sekä yhdessä Helsingin yliopiston kanssa laajan metropolialueen yhteisen KatuMetro-hankkeen hyvinvointiteemakokonaisuutta. Jokainen perustutkintoa suorittava opiskelija osallistuu Metropolian Innovaatioprojektiin (MINNO), jonka aiheet nousevat työelämän käytännöistä. Projekteissa etsitään uudenlaisia, käytännöllisiä ratkaisuja nykypäivän tarpeisiin ja synnytetään uusia prosesseja, tuotteita, palveluita ja tapahtumia. Metropolia osallistui Keksintösäätiön Tuoteväylä-toimintaan. Tuoteväylä on tukenut projektitulosten kaupallisen tai muun hyödyntämispotentiaalin arviointia ja tarjonnut Metropolian opiskelijoille oppimispolun yrittäjyyteen. Toiminta alkoi vuoden 2012 huhtikuussa ja sen jälkeen on arvioitu yli 150 ideaa, ehdotusta ja keksintöä. Näistä Tuoteväylä-prosessiin otettiin mukaan 28 ideaa, joista 4 on jo johtanut yritystoiminnan käynnistämiseen. Metropolian ulkopuolisen rahoituksen kokonaismäärämäärä vuonna 2013 oli 10,6 milj. euroa (11,4 milj. euroa vuonna 2012). Ulkopuolinen rahoitus ei sisällä omistajien toiminta-avustusta eikä valtion yksikköhintarahoitusta. Opiskelijoiden TKI-hankkeissa suorittamien opintopisteiden määrä on kasvanut merkittävästi Opintopisteiden määrä oli vuonna 2013 yhteensä 96 268 (2010: 76 610, vuonna 2011: 88 144, vuonna 2012: 97 095). Valmistuneista 4,9 % ryhtyi yrittäjiksi (2010: 4,3%, 2011: 5,1% ja 2012: 4,3%).

Metropolian kansainvälinen toiminta

Euroopan komissio myönsi Metropolialle kansainvälisen European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS)-tunnuksen. Metropolialla on laaja yhteistyöverkosto (yli 300 yhteistyökorkeakoulua) kattaen kaikki maanosat. Verkosto mahdollistaa vuosittain sadoille opiskelijoille ja kymmenille opettajille kansainvälisen vaihtojakson ulkomailla. Metropolia ulkomaille pitkiin yli 3 kk:n pituisiin opiskelijavaihtoon ja harjoitteluun lähti 474 ja Metropoliaan tulijoita oli 373. Ulkomaille lähtevien vaihto-opiskelijoiden määrä kasvoi 30:llä ja Metropoliaan saapuvien 80:llä verrattuna vuoteen 2012 harjoittelijalukujen ollessa samalla tasolla. Metropolia ja sen ensimmäinen kansainvälinen strateginen kumppani Hochschule für Technik und Wirtschaft Berlin (HTW Berlin) jatkoivat tiivistä yhteistyötään mm. tutkimus- ja kehittämisrahoituksen hakemiseksi EU:n Horizon 2020 -ohjelmasta. Metropolian kansainvälisen toiminnan merkittävyyttä osoittavat osallistumiset Erasmus-ohjelman mukaisesti Intensive Programme-ohjelmiin, kansainväliset tutkimus- ja kehitystyön hankkeet sekä opetussuunnitelmien, opetusmateriaalien ja oppisisältöjen kansainväliset kehityshankkeet. Metropolia jatkoi kansainvälisen osaamisen viennin kehittämistä.

Liikevaihto, tulos ja tuottavuus

Ammattikorkeakoulujen rahoituksen voimakkaat leikkaukset ovat pienentäneet tuottoja vuonna 2013. Vastaavasti toimintakuluja on vähennetty ja näin saatu toiminta sopeutettua taloudellisiin edellytyksiin.

Metropolian liikevaihto ja muut toimintatuotot olivat yhteensä 117,1 milj. euroa. Liikevaihto ja muut tuotot vähenivät edellisestä vuodesta -4,2 % ja toteutuivat -3,1 % budjetoitua pienempinä. Liikevaihdon pieneneminen johtuu valtion yksikköhintarahoituksen vähenemisestä. OKM:n t&k-hankerahoituksen poisjäänti pienensi tuottoja 1,4 milj. euroa. Toimintakulut olivat yhteensä 117 milj. euroa ja olivat edellisen vuoden vastaavaa ajankohtaa -1,0 % pienemmät. Ne toteutuivat -2,4 % budjettiin nähden. Henkilöstökulut 79,2 milj. euroa toteutuivat 0,5 % budjetoitua suurempina ja kasvoivat edellisestä vuodesta 1,7 %. Henkilöstökulut olivat 67,9 % liikevaihdosta. Poistot olivat 4,3 milj. euroa. Muutos edelliseen vuoteen verrattuna on 0,8 % ja budjettiin verrattuna -22,4 %. Metropolian tulos 31.12.2013 oli 263 452 euroa voitollinen.

Investoinnit

Toimintavuoden investoinnit olivat yhteensä 3,8 milj. euroa ja toteutuivat -22,5 % budjettiin verrattuna.

Rahoitus

Metropolian tilikauden tulos oli 0,3 milj. euroa voitollinen. Tilikauden voitto oli 0,2 % liikevaihdosta. Yhtiön tavoitteleva kahden kuukauden maksuvalmius toteutui 95 päivän mukaisesti. Omavaraisuusaste nousi 71 %:sta 74 %:iin. Vuoden lopussa Metropolian taloudellinen tilanne ja maksuvalmius oli hyvä.

Vastuusitoumukset

Metropoliassa ei ole nostettuja lainoja.

Riskit

Perusrahoituksen voimakkaat leikkaukset muodostavat suurimman toiminnallisen ja taloudellisen riskin Metropolian toiminnalle. Hallitusohjelmaan ja valtionalouden kehyspäätöksiin sisältyy yhteensä vajaan 150 miljoonan menosäästöä vuosittain vuoteen 2015 mennessä. Hajanainen toimipisteverkko ja tilavuokrien voimakas kasvu aiheuttavat merkittäviä lisäkustannuksia. Metropolia on luovutussopimusten perusteella sitoutunut ulkopuolisten toimijoiden kanssa pitkäaikaisiin vuokrasopimuksiin, jotka aiheuttavat riskitekijöitä rahoituksen ja toiminnan muutostilanteissa. Metropolian käytössä olevat osittain epäkäytännölliset tilat sekä toiminnan hajautuminen yli 20 toimipisteeseen aiheuttaa sen, että toimintojen tehokasta yhdistämistä ei pystytä toteuttamaan eikä kiinteistöjen käyttöasteita nostamaan. Yhtiön hallituksen päätös neljälle kampusalueelle keskittymisestä on toiminnallisesti ja taloudellisesti erittäin tärkeä. Ulkopuolisen rahoituksen kasvattaminen on keskeinen tavoite. Tämä vaatii tutkimus- ja kehitystyön, koulutuksen ja osaamisen myynnin sekä muun ammattikorkeakoulun liiketoiminnan kasvattamista. Edellä mainittuihin rahoitusriskeihin kiinnitetään erityishuomiota tulosalueiden kanssa tehtyjen tavoite- ja tulossopimusten strategisissa päämäärissä ja toimenpiteissä. Riskienhallinnan keskeisinä tekijöinä ovat lisäksi kassavarojen hajauttamien, varovainen ja vastuullinen sijoittaminen sekä vastuu- ja vahinkovakuutukset. Sijoitukset on kirjattu rahoitusarvopapereihin ja ovat nopeasti realisoitavissa sopimuksen mukaan.

Henkilöstö

Metropolian henkilöstökulut 79,2 milj. euroa toteutuivat 0,5 % budjetoitua suurempina ja kasvoivat edellisestä vuodesta 1,7 %. Henkilöstökulut olivat 67,9 % liikevaihdosta. Henkilöstömäärä 31.12.2013 oli 1 160. Verrattuna vuoden 2012 lopun tilanteeseen, joka oli 1 253, vähennystä on 93 henkilöä -7,4 %. Henkilöstömäärän väheneminen tulee vaikuttamaan henkilöstökuluihin konkreettisesti vuonna 2014. Metropolia Ammattikorkeakoulun palveluksessa oli 31.12.2013 päätoimista henkilökuntaa

yhteensä 1 160 henkilöä, joista opetushenkilöstöä oli 719 (62 %), opetusta tukevaa henkilökuntaa 394 (34 %) ja hallintohenkilökuntaa (henkilöstöyksikkö, rehtorin kanslia, talous- ja hallintoyksikkö) 48 (4 %). Määräaikaisen henkilöstön osuus oli 187 henkilöä (16 %). Naisten osuus henkilöstöstä oli 59 % ja miesten 41 %. Henkilöstön keski-ikä oli 47,7 vuotta (opettajat 50,4 vuotta, opetusta tukeva henkilöstö 42,6 vuotta ja hallintohenkilöstö 49,5 vuotta). Opettajista 21 % on suorittanut tohtorin tai lisensiaatin tutkinnon ja 73 % ylemmän korkeakoulututkinnon. Toukokuussa 2013 käynnistyivät yt-neuvottelut, joiden tarkoituksena oli löytää ratkaisuja Metropolia Ammattikorkeakoulun tehokkuuden, tuloksellisuuden ja kilpailukyvyn ylläpitämiseksi tulevaisuudessa. Yt-neuvottelujen aihe oli henkilöstön mahdollinen sopeuttaminen tuotannollisten ja taloudellisten syiden sekä uudelleenorganisointiin liittyvien syiden perusteella. Neuvottelujen lopputuloksena henkilöstökuluihin kohdistuvat säästöt päätettiin toteuttaa määräaikaisen henkilöstön määrää vähentämällä, sijaisten käyttöä vähentämällä, toteuttamalla muu- toksia työtehtävissä sekä irtisanomalla enintään 42 henkeä. Irtisanomisia toteutettiin 26 ja osa niiden vaikutuksista näkyy irtisanomisaikojen vuoksi vasta vuoden 2014 henkilöstömäärässä.

Merkittävät tapahtumat yhteisön toiminnassa raportointijaksolla ja tulevaisuuden näkymät

Tavoitteena on tilastrategian mukaisten neljän kampuksen toteuttaminen 2013–2016 ja että Metropolia on vuonna 2016 sopeutunut uuteen rahoitusjärjestelmään niin, että toiminnan tuloksilla on varmistettu talouden vakaus, myös muu rahoituspohja on kasvanut merkittävästi. Vuoden 2013 toimenpiteinä olivat aktiivinen ennakointi ammattikorkeakoulujen uuden rahoitusjärjestelmän vaikutuksiin, talouden sopeuttamistoimenpiteet, valmistautuminen liiketoiminnan laajentamiseen sekä henkilöstön ja esimiesten koulutus. Metropolia on viiden toimintavuotensa aikana onnistunut kaikilla talouden tunnusluvuilla mitattuna hyvin. Viiden vuoden positiivinen tulos helpottaa tilanteessa, jossa valtionrahoitusta leikataan noin 16 %. Uuden rahoitusjärjestelmän käyttöönottoa on valmisteltu osallistumalla aktiivisesti lainsäädännön valmisteluun. Metropolia on kehittänyt oman ennakointityökalun, jolla pystytään arvioimaan tarkasti koko ammattikorkeakoulukentän rahoitustilanne uuden rahoitusjärjestelmän mukaisesti. Investointeja lisätään merkittävästi vuosina 2014 - 2016, jolloin kampussuunnitelmat ja myös tuleva alv-kompensaatio toteutuu. Investointeihin käytetään osakassopimuksen mukaisesti toiminnan kehittämiseen ja tukemiseen kertyneitä voittovaroja. Metropolian osakassopimuksen mukaan osinkoa ei jaeta osakkaille vaan mahdollinen kertynyt voitto käytetään Metropolian toiminnan kehittämiseen ja investointeihin. Tilastrategian mukaisiin neljään kampukseen tehdään investointeja myös vuosina 2017 - 2018 arviolta 12 miljoonalla eurolla. Tunnusluvut heikkenevät osittain, kun rahoitus vähenee ja investointeja lisätään.

Analyysi

Toiminnan volyymi

Vuoden 2013 liikevaihto oli 116,6 milj. euroa. Liikevaihto on laskenut edellisestä vuodesta 4,2 % (liikevaihto vuonna 2012 121,7 milj. euroa). Tulos vuodelle 2013 ennen tilinpäätössiirtoja on 0,3 milj. euroa (edellisvuonna 4,4 milj. euroa).

Yhtiön käyttöomaisuusinvestoinnit olivat 3,9 milj. euroa vuonna 2013 (vuonna 2012 4,9 milj. euroa). Liikevaihtoon suhteutettuna yhtiön investoinnit ovat 3,3 % (4,0 %). Yhtiön suhteellinen kannattavuus heikkeni, sillä käyttökateprosentti laski edellisvuoden 6,8 %:sta 3,8 %:iin.

Kannattavuus

Liikevoittoprosentti oli vuoden lopussa 0,1 % (vuonna 2012 3,3 %). Yhtiön oman pääoman tuotto-prosentti jäi 0,8 %:iin. Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy on voittoa tavoittelematon yhtiö.

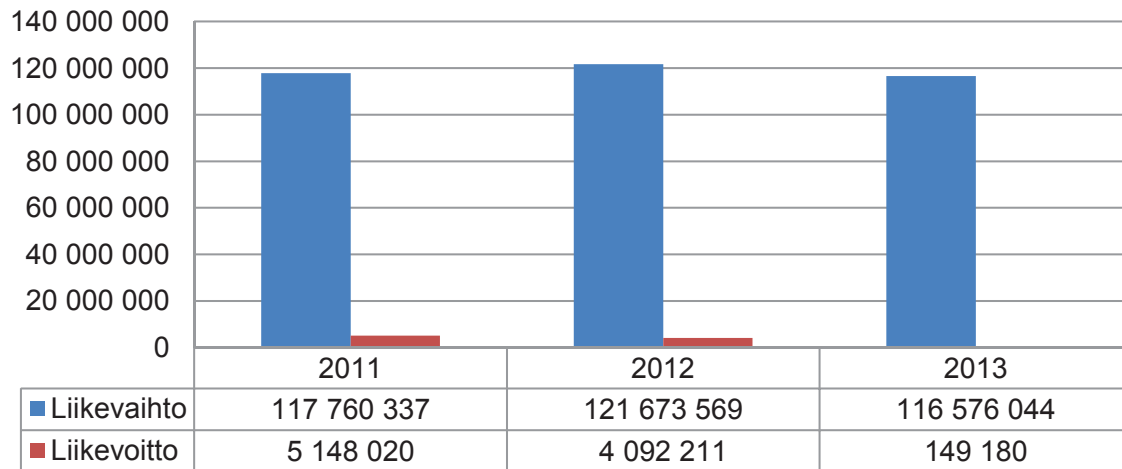
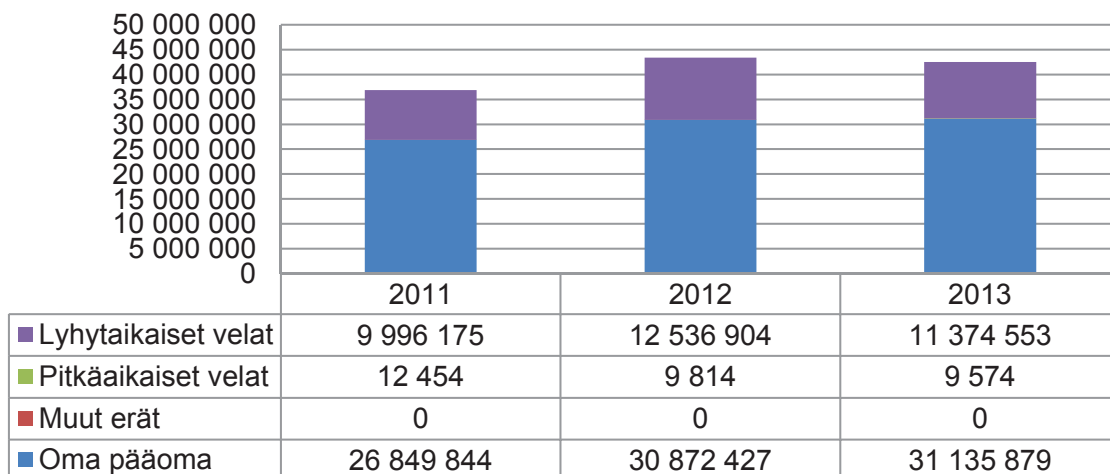
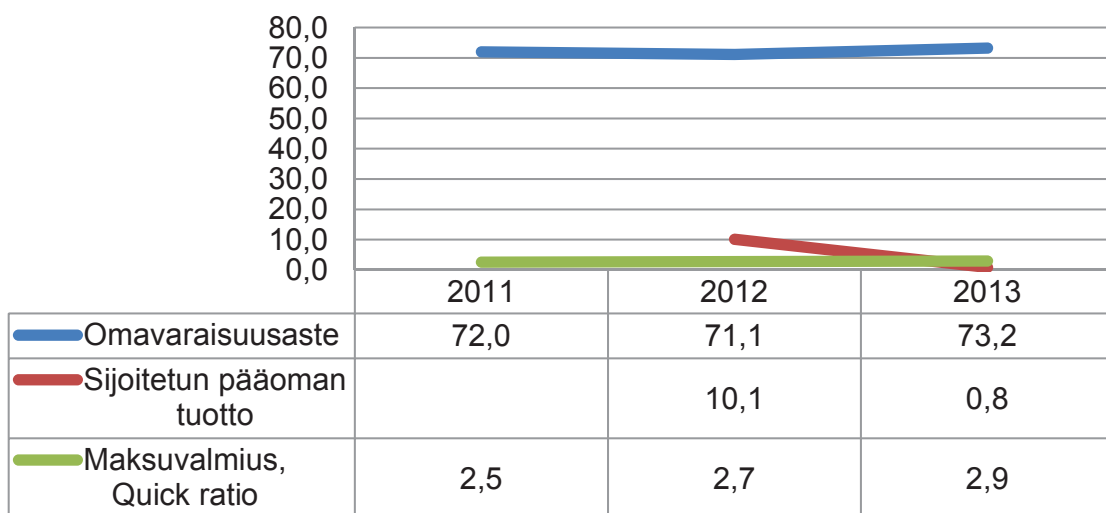
Vakavaraisuus

Yhtiön vakavaraisuus on omavaraisuusasteella mitattuna hyvä (73,2 %), eikä siinä ole tapahtunut oleellista muutosta edelliseen tilikauteen verrattuna. Tappiopuskureita yhtiöllä oli tilikauden lopussa 31,1 milj. euroa (edellisvuonna 30,9 milj. euroa). Liiketoiminnan volyymiin nähden puskurit ovat 26,7 % liikevaihdosta, joten ne tukevat yhtiön jatkuvaa toimintaa.

Yhtiön suhteellinen velkaantuneisuus on pysynyt edellisen tilikauden tasolla. Velkojen osuuden liikevaihdosta on 9,8 %, kun se edellisenä tilikautena oli 10,3 %.

Maksuvalmius

Yhtiön maksuvalmius on edellisen tilikauden tasolla ja on quick ratiolla mitattuna hyvä, 2,9 (2,7). Likvidejä rahavaroja oli vuoden 2013 lopussa 33 milj. euroa.

Liikevaihdon ja liikevoiton kehitys

Pääomarakenteen kehitys

Tunnuslukujen kehitys

TULOSLASKELMA	Tilinpäätös 2013 (euroa)	Tilinpäätös 2012 (euroa)
Liikevaihto	116 576 044	121 673 568
Muut tuotot	534 295	583 895
Kokonaistuotot	117 110 339	122 257 463
Aineet, tarvikkeet	-2 597 384	-2 588 620
Palveluostot	-1 895 628	-2 107 322
Henkilöstökulut	-79 179 046	-77 887 775
Muut kulut	-29 007 919	-31 333 776
Käyttökate	4 430 362	8 339 970
Poistot	-4 281 181	-4 247 757
Liikevoitto/-tappio	149 181	4 092 213
Rahoitustuotot	204 940	306 448
Rahoituskulut	-90 669	-16 076
Verot	0	0
Nettotulos	263 452	4 382 585
Satunnaiset tuotot	0	0
Satunnaiset kulut	0	0
Tulos (voitto/tappio)	263 452	4 382 585

TUNNUSLUVUT	Tilinpäätös 2013	Tilinpäätös 2012
Liikevaihto (euroa)	116 576 044	121 673 568
Käyttökate (%)	3,8 %	6,8 %
Liikevoitto (%)	0,1 %	3,3 %
Nettotulos (%)	0,2 %	3,6 %
Tulos (%)	0,2 %	3,6 %
Henkilöstömäärä (kpl)	1 160	1 253
Liikevaihto/Henkilö (euroa)	100 497	97 106
Omavaraisuus (%)	73,2 %	71,1 %
Suhteellinen velkaantuneisuus (%)	9,8 %	10,3 %
ROE, oman pääoman tuotto (%)	0,8 %	14,2 %
ROI, sijoitetun pääoman tuotto (%)	0,8 %	10,1 %
Quick ratio (0,5-1,0 tyydyttävä, > 1,0 hyvä)	2,9	2,7
Current ratio (< 1 heikko, 1 -2 tyydyttävä, > 2 hyvä)	2,9	2,7

TASE (euroa)	Tilinpäätös 31.12.2013	Tilinpäätös 31.12.2012
VASTAAVA		
Aineettomat hyödykkeet	2 530 192	2 667 948
Aineelliset hyödykkeet	6 835 256	7 116 884
Sijoitukset	115 887	115 887
Pysyvät vastaavat yhteensä	9 481 335	9 900 719
Vaihto-omaisuus	0	0
Saamiset	3 717 882	23 960 119
Rahoitusarvopaperit	25 138 336	0
Rahat ja pankkisaamiset	4 182 453	9 558 307
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	33 038 671	33 518 426
Vastaavaa yhteensä	42 520 006	43 419 145
VASTATTAVA		
Osakepääoma	4 500 000	4 500 000
Arvonkorotusrahasto	0	0
Muut omat rahastot	0	0
Ed tilikausien voitto/tappio	26 372 427	21 989 844
Tilikauden voitto/tappio	263 452	4 382 583
Oma pääoma yhteensä	31 135 879	30 872 427
Poistoero	0	0
Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Pakolliset varaukset	0	0
Vieras pääoma, pitkäaikainen	9 574	9 814
Vieras pääoma, lyhytaikainen	11 374 553	12 536 904
Vieras pääoma yhteensä	11 384 127	12 546 718
Vastattavaa yhteensä	42 520 006	43 419 145
RAHOITUSLASKELMA	Tilinpäätös	Tilinpäätös
(euroa)	31.12.2013	31.12.2012
Liikevoitto	149 180	4 092 211
Poistot	4 281 181	4 247 758
Rahoitustuotot ja kulut	114 272	290 372
Verot	0	0
Satunnaiset erät	0	0
Muut oikaisut	5 158 433	-14 730 313
Investoinnit	-3 861 798	-4 867 722
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta (Tulorahoitus)	5 841 268	-10 967 694
Lainakannan muutokset	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	0	0
Kassavarojen muutos		
Kassavarat tilikauden alussa 1.1.	9 558 308	20 526 002
Kassavarat tilikauden lopussa 31.12.	15 399 576	9 558 308

Tunnuslukujen selitteet ja laskukaavat

KANNATTAUUDEN TUNNUSLUVUT

Käyttökate (%): $100 \times (\text{Käyttökate} / \text{Kokonaistuotot})$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon varsinaisen liiketoiminnan tuotoista on jäljellä ennen poistoja, rahoituseriä ja veroja. Tunnusluku on toimialakohtainen.

Liikevoitto (%): $100 \times (\text{Liikevoitto} / \text{Kokonaistuotot})$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon varsinaisen liiketoiminnan tuotoista on jäljellä ennen rahoituseriä ja veroja.

Viitteelliset ohjearvot:

yli 10%	Hyvä
5% - 10%	Tyydyttävä
alle 5%	Heikko

Nettotulos (%): $100 \times (\text{Nettotulos}^* / \text{Kokonaistuotot})$
 *) Nettotulos = Tulos - Satunnaiset tuotot ja kulut

Tunnusluku kertoo kuinka paljon varsinaisen liiketoiminnan tuotoista jää jäljelle ennen satunnaisia tuottoja ja kuluja. Jotta voidaan pitää toimintaa kannattavana, tulee nettotuloksen olla positiivinen.

ROE, Oman pääoman tuotto (%): $100 \times (\text{Nettotulos} / \text{Oikaistu oma pääoma})$

ROE mittaa yrityksen kykyä huolehtia omistajien yritykseen sijoittamista pääomista. Tunnusluku kertoo kuinka paljon omalle pääomalle on kertynyt tuottoa tilikauden aikana. Oman pääoman tuottotaso määräytyy omistajien asettamien tuottovaatimusten mukaan, johon oleellisesti vaikuttaa sijoitukseen liittyvä riski.

Viitteelliset ohjearvot:

yli 20 %	Erinomainen
15% - 20%	Hyvä
10% - 15%	Tyydyttävä
5% - 10%	Välttävä
alle 5%	Heikko

ROI, Sijoitetun pääoman tuotto (%): $(\text{Nettotulos} + \text{rah.kulut} + \text{verot}) / \text{Sijoitettu pääoma}^*$
 *) Sijoitettu pääoma = Oikaistu oma pääoma + sijoitettu vieras pääoma

ROI mittaa yrityksen suhteellista kannattavuutta eli sitä tuottoa, joka on saatu yritykseen sijoitetulle tai muuta tuottoa vaativalle pääomalle. Tunnusluku kertoo mitä resursseja on tarvittu (eli yrityksen sitomaa pääomaa) tuloksen saamiseksi. Sijoitetun pääoman tuottovaatimus on yleensä alhaisempi kuin oman pääoman tuottovaatimus.

Viitteelliset ohjearvot:

yli 15%	Erinomainen
10% - 15%	Hyvä
6% - 10%	Tyydyttävä
3% - 6%	Välttävä
alle 3%	Heikko

TUOTTAVUUDEN TUNNUSLUVUT

Liikevaihto/hlö (euro): Liikevaihto / Henkilöstö kpl

Tunnusluku kertoo yrityksen henkilöstön tehokkuudesta. Tunnusluvun arviointiin vaikuttaa mm käyttäkö yritys paljon ulkopuolista työvoimaa ja miten yritys määrittää henkilöstömäärän.

VAKAVARAISUUDEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuus (%): $100 \times (\text{Oikaistu oma pääoma} / (\text{Taseen loppusumma} - \text{Saadut ennakot}))$

Omavaraisuusaste mittaa yrityksen vakavaraisuutta, tappionsietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Luku kertoo kuinka suuri osuus yrityksen varallisuudesta on rahoitettu omalla pääomalla.

Viitteelliset ohjearvot:

yli 40%	Hyvä
20% - 40%	Tyydyttävä
alle 20%	Heikko

Suhteellinen velkaantuneisuus (%): $100 \times ((\text{Taseen loppusumma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Liikevaihto})$

Suhteellinen velkaantuneisuus mittaa yrityksen velkojen suhdetta toiminnan laajuuteen. Korkea suhteellinen velkaantuneisuus edellyttää yritykseltä hyvää ja vakaata käyttökatetta ja liiketulosta, jotta lainojen hoidosta selvitään.

Viitteelliset ohjearvot:

alle 40%	Hyvä
40% - 80%	Tyydyttävä
yli 80%	Heikko

MAKSUVALMIUDEN TUNNUSLUVUT

Quick ratio (luku): $\text{Rahoitusomaisuus} / (\text{Lyhytaikaiset velat} - \text{Saadut lyhytaikaiset ennakot})$

Quick ratio mittaa yrityksen mahdollisuutta selviytyä lyhytaikaisista veloistaan nopeasti rahaksi muutettavilla omaisuserillä (rahoitusomaisuus). Tunnusluku mittaa yrityksen kassavalmiutta ja rahoituspuskurien tilaa. Mikäli yrityksen tulorahoitus on runsas tulee se toimeen myös pienemmällä rahoituspuskurilla.

Viitteelliset ohjearvot:

yli 1	Hyvä
0,5 - 1	Tyydyttävä
alle 0,5	Heikko

Current ratio (luku): $(\text{Rahoitusomaisuus} + \text{Vaihto-omaisuus}) / \text{Lyhytaikaiset velat}$

Current ratio tarkasteluperspektiivi on hieman pitempi kuin quick ratiassa, mutta siinä mitataan myös yrityksen kykyä selviytyä lyhytaikaisista veloistaan. Siinä nopeasti rahaksi muutettaviin eriin luetaan mukaan myös yrityksen vaihto-omaisuus.

Viitteelliset ohjearvot:

yli 2	Hyvä
1 - 2	Tyydyttävä
alle 1	Heikko

7.3.2014

Yhteisön nimi: Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri

Ajalta: 1.1.2013 – 31.12.2013

Laatija / pvä: Merja Mäkitalo/5.3.2014

Toimintaympäristö ja toiminta

Alla olevassa taulukossa on esitetty toiminnan keskeisimmät tunnusluvut:

Sairaanhoidollinen palvelutuotanto	TP 2012	TA 2013	TP 2013	Poikkeama-% TP 2013/ TA 2013	Muutos-% TP 2013/ TP 2012
Palvelutuotanto					
- Laskutusosuudella painotettu volyyminmuutos				1,4%	2,5%
- Psykiatrian hoitopäivät, lkm	219 972	0	196 814	/0	-10,5%
- NordDRG-tuotteet, lkm	606 838	611 407	625 672	2,3%	3,1%
joista klassiset DRG-tuotteet, %	24,9%	25,0%	24,0%		
joista avohoidon DRG-tuotteet, %	75,1%	75,0%	76,0%		
- Käyntituotteet, lkm	1 580 702	1 609 335	1 657 421	3,0%	4,9%
- Tk-päivystyskäynnit, lkm	75 831	77 708	75 637	-2,7%	-0,3%
- Kokonaissiirtoviivepäivät, lkm	36 243		27 461		-24,2%
laskutettujen siirtoviivehoitopäivien lkm	11 341	0	6 294	/0	-44,5%
- Läheteiden määrä (elektiiviset)	261 392		275 696		5,5%
- Päivystyskäynnit (sis. myös DRG-lasketut)	209 296		211 668		1,1%
- Ensikäynnit, lkm	232 008		238 561		2,8%
- Leikkaukset, lkm	89 455		86 982		-2,8%
päiväkirurgiset, lkm	36 174		34 234		-5,4%
- Synnytykset, lkm 31.12.2013	18 099		18 061		-0,2%
- Hoidetut eri erikoissairaanhoidon potilaat	470 118		481 749		2,5%
- Hoidetut eri tk-päivystyspotilaat	52 166		53 252		2,1%
- Keskimääräinen hoitoaika (vuodeosasto)					
somaattikka,vrk	4,0		4,0		0,0%
psykiatria,vrk	18,2		18,3		0,5%
- Hintamääräeroanalyysi, kaikki maksajat					
määräero, %				1,3%	2,3%
hintaero, %				0,5%	3,2%
Hoidon saatavuus ja hoitopääsy					
- Läheteiden käsittelyaika > 21 vrk, lkm	8 680		7 311		-15,8%
> 21 vrk, lkm 31.12.2012			8 680		
- Hoitopääsyä osastolle odottavat potilaat 1)					
> 6 kk	409		297		-27,4%
kaikki	16 678		16 321		-2,1%
- Polikliiniseen hoitoon odottavat potilaat 1)					
> 3 kk	964		2 187		126,9%
kaikki	24 991		26 875		7,5%
Tuottavuus					
- Somaattinen palvelutuotanto					
DRG-pistekertymä (pistettä)	1 799 925		1 832 946		1,8%
Henkilötyön tuottavuus DRG-pisteet/htv 2)	189,9		192,0		1,1%
DRG-pisteen kustannus euroa/DRG-piste 3)	715,5		720,8		0,7%
- Psykiatria					
- Toteutuneet kokonaiskustannukset (euroa) / hoidetut eri potilaat 4)	5 952		5 927		-0,4%
Henkilöstö					
- Henkilöstömäärä (1. päivä)	21 762	21 715	21 751	0,2%	-0,1%
- Henkilötyövuodet	17 339	17 280	17 468	1,1%	0,7%
- Henkilötyövuoden hinta (koko henkilöstö)	61 267	62 411	61 127	-2,1%	-0,2%

1) Laskutusosuudella painotetussa volyyminmuutoksessa ovat mukana kaikki hoitopäivät, eivät vain psykiatriset hoitopäivät

2) Hoitotakuun piiriin kuuluvat

3) DRG pisteet/htv: + = paraneva tuottavuus ja - = heikkenevä tuottavuus

4) Euroa/ DRG-piste (deflatoimaton): - = paraneva tuottavuus ja + = heikkenevä tuottavuus

5) Ei sisällä lastenpsykiatria

Postiosoite

PL 20
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
talousjasuunnittelukeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/taske/

Puhelin

+358 9 310 2500

Faksi

+358 9 310 36204

Tilinro

800012-62637

Y-tunnus

0201256-6
Alv.nro
FI02012566

7.3.2014

Palvelujen kysynnän kasvu näkyi palvelutuotannossa. Palvelutuotannon laskutusosuudella painotettu volyyymi kasvoi 2,5 % edelliseen vuoteen verrattuna ja se ylitti talousarvion 1,4 %. Palvelurakenteen ja hoitokäytäntöjen muuttuminen avohoitopainotteisemmaksi jatkui. Avohoitokäyntejä tuotettiin 1 657 421 (+4,9 %) ja NordDRG-tuotteita 625 672 (+3,1 %). Hoitopäivien määrä sen sijaan väheni -10,6 % vuodesta 2012.

HUS:n erikoissairaanhoidon asukaskohtaiset kustannukset olivat keskimäärin 899 euroa/asukas. Tämä on 2,1 % enemmän kuin kunnallistalouden terveystoimen hintaindeksillä korjatut vuoden 2012 euroa/asukas kustannukset (deflatointikerroin 1,017).

Erikoissairaanhoidossa oli hoidossa 481 749 eri potilasta. Määrä kasvoi 2,5 % edellisestä vuodesta. HUS:ssa hoidettujen eri henkilöiden kokonaismäärä, johon sisältyivät yhteispäivystysten terveyskeskuspotilaat, oli 508 949 henkilöä. Kasvua vuoteen 2012 verrattuna oli 2,2 %.

Yhteensä 458 100 jäsenkuntien asukasta käytti erikoissairaanhoidon palveluja. Määrä kasvoi 2,5 % edellisestä vuodesta, kun samanaikaisesti HUS-alueen väestömäärä kasvoi 1,2 % (ennakkoväkiluku 2013). Noin joka kolmas jäsenkuntien asukkaista (29 %) käytti vuoden 2013 aikana HUS:n tuottamia tai järjestämiä erikoissairaanhoidon palveluita. Palveluiden käytössä suhteessa kokonaisväestöön on suuria kuntakohtaisia eroja.

Elektiivisten läheteiden määrä kasvoi edellisestä vuodesta 5,5 % ja päivystyskäyntien määrä 1,1 %. Ennalta suunniteltuun hoitoon otetuista potilaista 60,9 % saapui terveyskeskuksen ja 30,1 % yksityislääkärin lähettämänä. Osuudet pysyivät lähes muuttumattomina edelliseen vuoteen verrattuna. 43,4 % potilaista saapui HUS:iin päivystyksellisinä potilaina.

Palvelutuotannon kasvusta huolimatta hoitoon pääsyä odottavien hoitotakuun piiriin kuuluvien potilaiden kokonaismäärä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna. Kiireettömään polikliiniseen tutkimukseen ja hoitoon odottavien potilaiden lukumäärä kasvoi 7,5 % ja yli 3 kk odottaneiden lukumäärä kasvoi 2 187 potilaaseen (+126,9 %). Vuodeosastohoitoon odottavien potilaiden kokonaismäärä sen sijaan laski 2,1 % edelliseen vuoteen verrattuna ja yli 6 kk odottaneiden potilaiden lukumäärä laski 297 potilaaseen (-27,4 %).

Kokonaissiirtoviivepäiviä kertyi jäsenkunnille Navitas -portaalin mukaan 27 461 (2012: 36 243). Psykiatristen erikoisalojen siirtoviivepäiviä kertyi 5 776 ja siirtoviivepotilaita oli 182 (2012: 3 942 päivää ja 162 potilasta). Somaattisten erikoisalojen siirtoviivepotilaiden määrä oli yhteensä 7 476 (2012: 8 031 potilasta). Molempien erikoisalojen siirtoviivepotilaita oli yhteensä 7 658 (2012: 8 193).

Siirtoviivehoitopäivän hinta somaattisilla erikoisaloilla oli 600 euroa ja psykiatristen erikoisalojen siirtoviivehoitopäivien hintoina käytettiin HUS:n suoriteperusteisen hinnaston mukaisia vastuuyksikkökohtaisia hoitopäivävälisuoritehintoja. Vuonna 2014 siirtoviivehoitopäivän hinta on molemmilla erikoisaloilla 600 euroa.

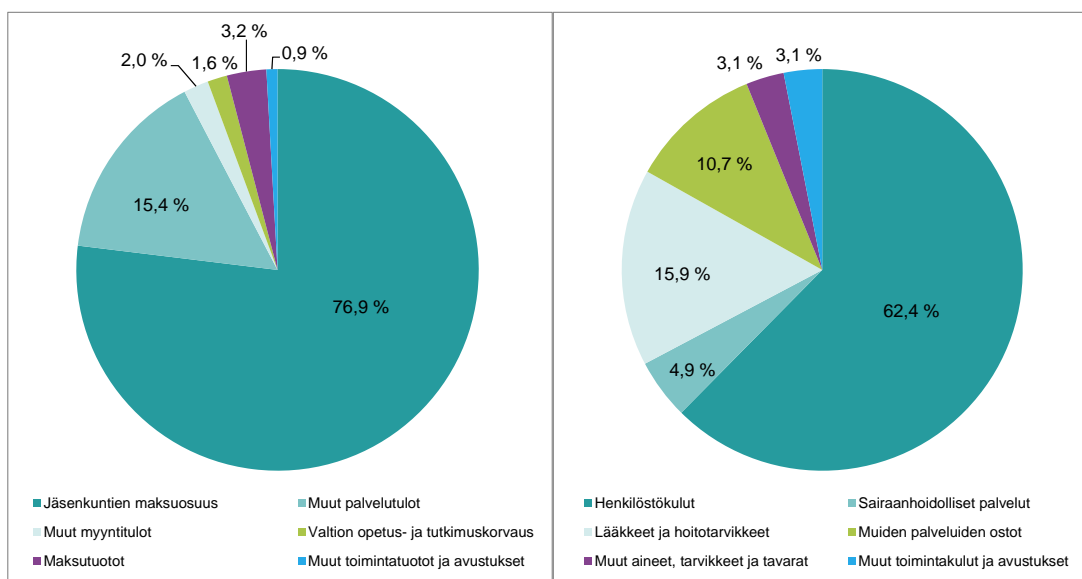
7.3.2014

Liikevaihto, tulos ja tuottavuus

Talouden tunnuslukuja	TP 2011	TP 2012	TA 2013		TP 2013	Poikkeama-% TP 2013/ TA 2013 (1)	Muutos-% TP 2013/ TP 2012
			13.12.2012 (1)	11.12.2013 (2)			
- Jäsenkuntien palvelusuunnitelma	1 315,9	1 353,2	1 405,5	1 420,0	1 421,7	1,2 %	5,1 %
- Muu myynti yhteensä	359,0	391,4	413,2	426,4	426,3	3,2 %	8,9 %
- Toimintatuotot yhteensä	1 674,9	1 744,6	1 818,6	1 846,4	1 848,0	1,6 %	5,9 %
- Toimintakulut yhteensä - Vertailukelpoiset *)	1 584,7	1 668,9	1 705,2	1 736,2	1 721,1	0,9 %	3,1 %
- Nettorahoituskulut	12,8	13,6	14,8	13,3	13,0	-11,7 %	-4,0 %
- Vuosikate	77,5	62,1	98,7	96,8	113,8	15,3 %	83,4 %
- Poistot	93,6	97,6	105,7	105,2	103,3	-2,3 %	5,8 %
- Tilikauden tulos	-16,1	-35,5	-7,0	-8,4	10,6	-250,9 %	-129,8 %
- Toimintatuotot/toimintakulut %	105,7	104,5	106,7	106,3	107,4	0,7 %	2,7 %
- Vuosikate/poistot %	82,8	63,6	93,4	92,0	110,2	18,0 %	73,3 %
- Investoinnit	94,7	115,8	148,4	129,1	132,1	-11,0 %	14,1 %
- Lainakanta	194,7	224,2	274,9	214,9	214,9	-21,8 %	-4,1 %
- Omavaraisuusaste %	44,7	39,9	väh. 40 %	väh. 40 %	40,1		0,4 %
- Suhteellinen velkaantuneisuus %	28,2	30,3			28,7		-5,5 %
- Kertynyt ylijäämä 31.12.	25,7	-9,8	-16,8	-18,1	-2,7	-83,9 %	-72,4 %

*) Vertailukelpoiset toimintakulut 2013 vs. 2012. Ensihoidon siirtyminen HUS:n vastuulle ja lomapalkkavarauksen kirjaustavan muutos huomioitu.

Vuonna 2013 HUS:n taloudessa tapahtui merkittävä käänne: toimintakulujen kasvu saatiin aikaisempia vuosia paremmin hallintaan. Loppuvuoden sopeuttamistoimenpiteiden ansiosta sitovat nettokulut alitti alkuperäisen talousarvion miljoonalla eurolla (0,1 %). HUS:n toimintakuluista yli 60 % on henkilöstökuluja ja niiden hallittu kasvu sopeuttamistoimenpiteiden myötä vaikutti koko kuntayhtymän kustannuskehitykseen. Henkilöstökulujen vertailukelpoinen kasvu oli 1,8 % edelliseen vuoteen verrattuna ja siinä on huomioitu vuoden 2012 tilinpäätökseen sisältyvä lomapalkkavelan laskentaperusteiden muutos. Vastaavasti toimintakulujen vertailukelpoinen kasvu edelliseen vuoteen verrattuna oli 2,8 %, kun huomioidaan ensihoitotoiminnan laajentuminen vuoden 2013 alussa sekä edellä mainittu lomapalkkavelan laskentaperusteiden muutos.

Toimintatuottojen jakauma 2013

Toimintakulujen jakauma 2013

7.3.2014

HUS-kuntayhtymän tilikauden tulos muodostui 10,6 milj. euroa ylijäämäiseksi. Tilikaudelle kohdistuu potilasvakuutuskannan uudelleen arvostuksesta johtuvia talousarvion ylittäviä kertaluonteisia kuluja 5,2 milj. euroa. Lisäksi suoraan omaan pääomaan kirjattiin 3,5 milj. euroa aiemmille tilikausille kohdistuvaa potilasvakuutusvarauksen muutosta. Vuoden 2013 ylijäämän myötä HUS:n taserakenne koheni, taseeseen kertynyt alijäämä supistui 9,8 milj. eurosta 2,7 milj. euroon.

1 000 euroa	TP 2013	TA 2013	Poikkeama-% TP 2013/ TA 2013	TP 2012	Muutos-% TP 2013/ TP 2012
Toimintatuotot yhteensä	1 848 008	1 818 639	1,6 %	1 744 580	5,9 %
Myyntituotot	1 772 983	1 745 227	1,6 %	1 668 651	6,3 %
Jäsenkuntien maksuosuus	1 421 720	1 405 451	1,2 %	1 353 206	5,1 %
Muut palvelutulot	285 017	274 130	4,0 %	246 998	15,4 %
Muut myyntituotot	36 984	34 609	6,9 %	32 833	12,6 %
Valtion opetus- ja tutkimuskorvaus	29 262	31 036	-5,7 %	35 614	-17,8 %
Maksutuotot	58 626	59 677	-1,8 %	58 679	-0,1 %
Tuet ja avustukset	8 206	5 807	41,3 %	6 815	20,4 %
Muut toimintatuotot	8 193	7 928	3,3 %	10 435	-21,5 %
Toimintakulut yhteensä	1 721 116	1 705 166	0,9 %	1 668 902	3,1 %
Henkilöstökulut	1 074 048	1 078 449	-0,4 %	1 068 950	0,5 %
Palvelujen ostot	267 868	254 313	5,3 %	234 899	14,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	326 060	319 546	2,0 %	316 092	3,2 %
Avustukset yhteensä	903	619	46,0 %	785	15,1 %
Muut toimintakulut	52 237	52 241	0,0 %	48 175	8,4 %
Toimintakate	126 892	113 473	11,8 %	75 678	67,7 %
Rahoitustuotot ja -kulut	13 047	14 771	-11,7 %	13 588	-4,0 %
Vuosikate	113 845	98 702	15,3 %	62 090	83,4 %
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	103 280	105 702	-2,3 %	97 597	5,8 %
Tilikauden tulos	10 566	-7 000	-250,9 %	-35 507	-129,8 %
TOIMINTAKULUT JA POISTOT YHTEENSÄ	1 824 396	1 810 869	0,7 %	1 766 499	3,3 %
SITOVAT NETTOKULUT	1 411 154	1 412 451	-0,1 %	1 388 713	1,6 %

Henkilötyön tuottavuus parani edellisestä vuodesta 1,1 % ja kokonaistuottavuus (deflatoitu DRG-pistekustannus) parani 0,9 %. Talousarviossa vahvistettua 1,5 prosentin tuottavuustavoitetta ei saavutettu. Alla olevassa taulukossa on esitetty tuottavuuden kehitys sairaanhoitoalueittain:

Tulosalue	Henkilötyön tuottavuus			DRG-pistekustannus (deflatoitu)		
	DRG-pisteet/htv 1-12/2012	DRG-pisteet/htv 1-12/2013	Muutos-% pisteet /htv	Euroa/ DRG-piste *) 1-12/2012	Euroa/ DRG-piste 1-12/2013	Muutos-% Euroa / DRG-piste
HYKS sha	187,0	188,8	1,0 %	750,0	741,2	-1,2 %
Länsi-Uudenmaan sha	194,4	201,1	3,4 %	641,3	633,3	-1,3 %
Lohjan sha	195,2	203,7	4,4 %	681,4	671,0	-1,5 %
Hyvinkään sha	204,6	203,8	-0,4 %	627,8	632,3	0,7 %
Porvoon sha	212,4	216,1	1,7 %	615,9	618,5	0,4 %
HUS taso	189,9	192,0	1,1 %	727,7	720,8	-0,9 %

*) Julkisten menojen hintaindeksi, muutoskerroin 1,017 (Tilastokeskus 28.10.2013)

Postiosoite

PL 20
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
talousjasuunnittelukeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/taske/

Puhelin

+358 9 310 2500

Faksi

+358 9 310 36204

Tilinro

800012-62637

Y-tunnus

0201256-6
Alv.nro
FI02012566

7.3.2014

Investoinnit

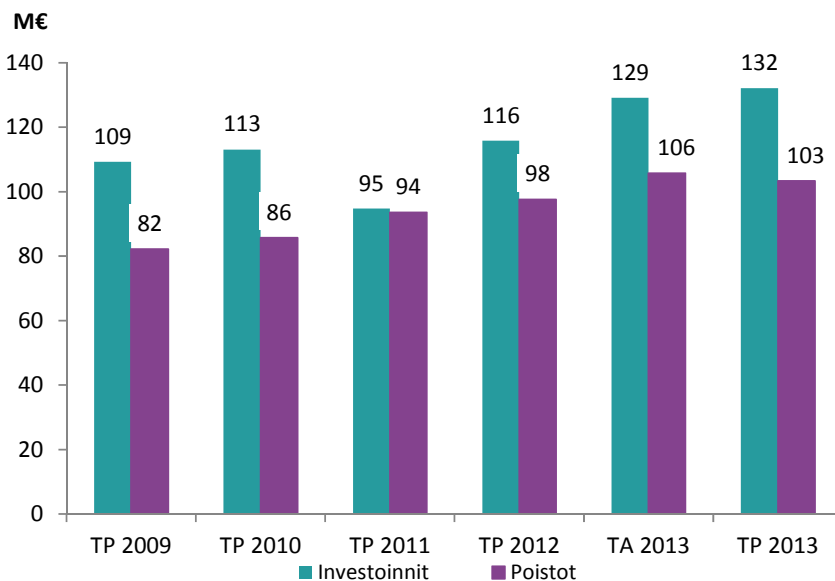
Investointien yhteismäärä vuonna 2013 oli 132,1 milj. euroa. Alkuperäisessä talousarviossa investointeihin varattiin liikelaitokset mukaan lukien 148,4 milj. euroa, mutta useista projektimuutoksista ja hankkeiden viivästyksistä johtuen määrä tarkistettiin valtuuston 11.12.2013 tekemällä päätöksellä 129,1 milj. euroksi. Meilahden tornisairaalan peruskorjauksen ja muutaman muun suuren investoinnin vuoden 2013 kustannukset ylittivät kuitenkin marraskuun lopulla ennakoitua määrää ja muutettu talousarvio ylittyi HUS-tasolla 3 milj. eurolla.

HUS investoi tulevaisuuteen, potilashoidon edellytysten kehittämiseen ja kilpailukykyä edistämiseen. Vuonna 2013 uudis- ja peruskorjausrakentamisen osuus investoinneista oli 88,7 milj. euroa. Hankeohjelman mukaisesti investoitiin suurten rakennusprojektien kuten tornisairaalan ja Jorvin sairaalan lisärakennuksen lisäksi uuteen lääkintälaitte- ja informaatioteknologiaan, toiminnanohjausjärjestelmiin, potilashoidon peruslaitteistoihin sekä sairaalatilojen muutostöihin, kosteusvaurio- ja muihin korjauksiin ja tukipalvelutoiminnan kehittämiseen. Investoinnit tukevat lääketieteellisten ja tukiprosessien tehostamista ja siten vahvistavat HUS:n kilpailukykyä suhteessa muihin palveluntuottajiin.

Toimintavuoden aikana valmistuivat mm. Hyvinkään sairaalan endoskopiayksikön tilamuutoshanke, Syöpätautien klinikan 1-kerroksen peruskorjaus ja laajennus sekä lastenpsykiatria varten tehdyt muutostyöt Kätilöopiston sairaalassa. Uusien Meilahden kampuksen hankkeiden eli Lastensairaalan sekä Traumakeskuksen ja Syöpäkeskuksen suunnittelussa ja rahoitusratkaisussa edettiin suunnitelmien mukaisesti.

Tutkimus- ja hoitolaiteinvestoinneissa painopiste on syöpätautien ja sydäntautien sekä kuvantamisen riittävän ja ajanmukaisen laitekapasiteetin turvaamisessa hyödyntäen kehittyvää laiteteknologiaa. Vuonna 2013 sairaanhoitoalueiden ja liikelaitosten tutkimus- ja hoitolaitteisiin sekä apuvälineisiin investoitiin lähes 28 milj. euroa.

Tietohallinnon taseyksikön investoinnit potilastieto- ja tukijärjestelmiin, toiminnanohjauksen ja raportointin järjestelmiin sekä tietotekniisiin peruspalveluihin olivat noin 12 milj. euroa.

Postiosoite

PL 20
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
talousjasuunnittelukeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/taske/>

Puhelin

+358 9 310 2500

Faksi

+358 9 310 36204

Tilinro

800012-62637

Y-tunnus

0201256-6
Alv.nro
FI02012566

7.3.2014

Alla olevassa taulukossa on esitetty investoinnit hanketyypeittäin:

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2009	TP 2010	TP 2011	TP2012	TA 2013	TA 2013		Poikkeama
						Muutettu	TP 2013	TP 2013/ Muutettu TA 2013
Rakennushankkeet	73 745	72 074	53 556	72 609	99 820	84 200	88 661	4 461
Laitehankkeet	12 177	16 435	14 928	12 703	21 180	19 260	20 015	755
Tietojärjestelmät	8 314	8 313	7 519					0
Pysyvien vastaavien sijoitukset	205	106	700			240	240	0
Maa- ja vesialueet						1 300	1 291	-9
Tulosalueet yhteensä	94 441	96 928	76 703	85 312	121 000	105 000	110 207	5 207
Apuvälinekeskus taseyksikkö				1 438	1 700	1 550	1 422	-128
Tietohallinnon taseyksikkö				19 198	13 510	13 690	12 431	-1 259
HUS ilman liikelaitoksia yht.	94 441	96 928	76 703	105 948	136 210	120 240	124 060	3 820
Liikelaitokset yhteensä	14 772	16 175	18 035	9 870	12 170	8 860	8 072	-788
HUS-KUNTAYHTYMÄ YHT.	109 213	113 103	94 738	115 818	148 380	129 100	132 132	3 032

Alla olevassa taulukossa on esitetty > 10 milj. euron hankkeet hankekohtaisesti:

> 10 milj. euron hankkeet (1 000 euroa)	Kustannus- arvio yhteensä	Toteutunut 31.12.2013 mennessä yhteensä	TA 2013	Muutettu TA 2013	TP 2013	Poikkeama
						2013 poikkeama
- Meilahden tomisairaalan peruskorjaus *	92 500	69 022	30 000	34 000	39 699	5 699
- Meilahden maanalainen huoltopiha **	31 400	22 875	8 800	7 200	7 931	731
- Jorvin sairaalan päivityksen lisärakennus***	56 900	10 026	13 000	8 000	7 486	-514
- Naistenklinikan lisärakennuksen peruskorjaus ja laajennus****	40 000	9 718	10 500	7 500	5 696	-1 804
- Lohjan sairaalan psykiatrian ja kuntoutuksen uudisrakennus	16 000	1 262	6 400	100	39	-61

Rahoitus

Rahoituslaskelman toiminnan ja investointien alijäämäinen rahavirta kertoo, kuinka suuri osa investoinneista on katettava rahoituksen rahavirralla. Vuoden 2013 muutetussa talousarviossa rahoituksen rahavirralla katettavan summan arvioitiin olevan 32,3 milj. euroa. Vuoden 2013 tilinpäätöksessä rahoituksen rahavirralla katettava investointien osuus (mukaan lukien osakkeet) oli 10,9 milj. euroa. Rahoituslaskelman toiminnan rahavirta 120,8 milj. euroa toteutui noin 24,0 milj. euroa muutettua talousarviota suurempana. Investointien rahavirta 131,6 milj. euroa oli noin 2,5 milj. euroa muutettua talousarviota suurempi. Muutetun talousarvion mukaisesti antolainoja muille myönnettiin 8,1 milj. euroa. Antolainoja lyhennettiin 1,6 milj. euroa. Antolainojen muutokset nettomääräisinä olivat -6,5 milj. euroa, kun muutetussa talousarviossa sitovaksi tavoitteeksi asetettiin enintään -6,6 milj. euroa. Kuntayhtymä ei nostanut uutta pitkäaikaista lainaa ja lyhensi lainoja 9,3 milj. euroa, joten lainakannan muutokset toteutuivat muutetun talousarvion mukaisina.

Rahoituslaskelman oman pääoman muutokset – erässä poikkeama talousarvioon oli -3,5 milj. euroa. Poikkeama johtui potilasvakuutuksen varauksen muutoksesta, jolla korjattiin aikaisempien vuosien virheellistä tulosta. Muut maksuvalmiuden muutokset toteutuivat 16,0 milj. euroa alkupe-
räisessä talousarviossa ennakoitua suurempina, koska talousarviossa oli mahdollista arvioida em. erään sisältyvistä muutoksista vain konsernitiliiin kuuluvien kahden tytäryhtiön konsernitilisaamisten/-velkojen merkittävä muutos.

Postiosoite

PL 20
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
talousjasuunnittelukeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/taske/>

Puhelin

+358 9 310 2500

Faksi

+358 9 310 36204

Tilinro

800012-62637

Y-tunnus

0201256-6
Alv.nro
FI02012566

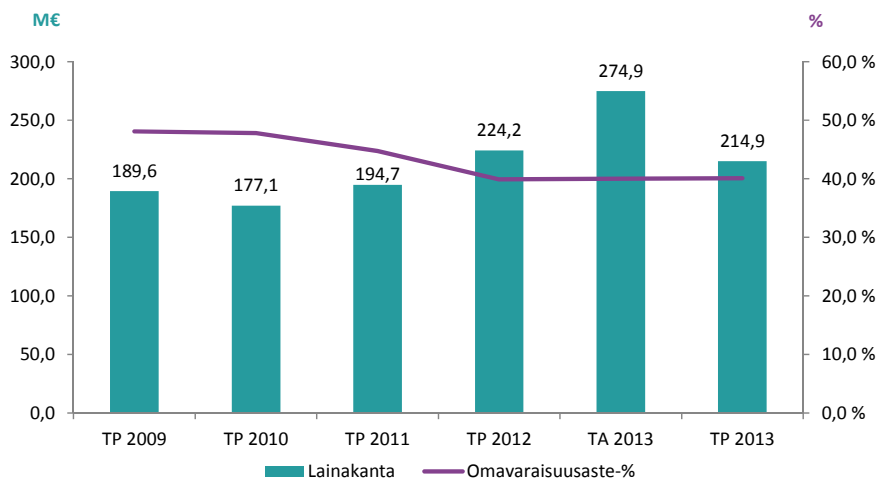

7.3.2014

Vastuusitoumukset

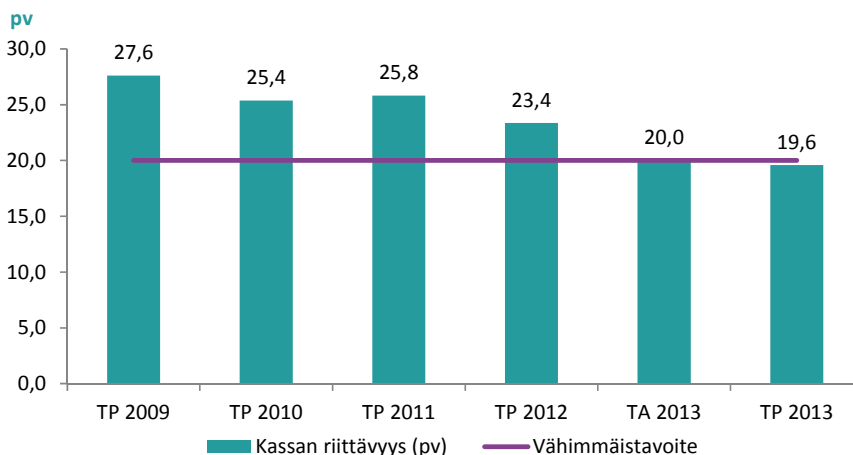
Rahoitusosan sitovia tavoitteita olivat pitkäaikaisten lainojen lisäysten ja vähennysten enimmäismäärä sekä antolainauksen muutokset nettomääräisinä. Sitovat tavoitteet toteutuivat muutetun talousarvion mukaisina. Antolainasaamisten lisäykset muodostuivat HUS-Kiinteistöt Oy:lle (7,4 milj. euroa) ja Hyksin Oy:lle (0,7 milj. euroa) myönnettyistä lainoista.

Liikelaitokset eivät nostaneet kuntayhtymältä pitkäaikaista lainaa vuonna 2013. HUS-Kuvantaminen lyhensi lainaansa kuntayhtymälle 0,9 milj. eurolla. Taseyksiköistä Apuvälinekeskus nosti kuntayhtymältä lainaa 1,0 milj. euroa ja lyhensi lainaa 50 tuhannella eurolla. Alla olevassa taulukossa on esitetty HUS:n lainakannan ja omavaraisuusasteen kehitys viiden vuoden periodilla.

Vuoden 2013 lopussa lainakanta oli 214,9 milj. euroa. Vuoden 2014 lopussa lainakannan arvioidaan olevan noin 294,6 milj. euroa. Lyhytaikaista maksuvalmiusluottoa ei tarvittu vuoden 2013 aikana. Rahavarat 31.12.2013 olivat 101,3 milj. euroa. Rahavarat vähenivät edellisvuoden tilinpäätöksestä 15,2 milj. euroa. Kassan riittävyys oli 19,6 päivää. Kassan riittävyys – tavoitetta laskettiin 20 päivästä 15 päivään vuoden 2014 talousarviovalmistelun yhteydessä.

Alla olevassa taulukossa on esitetty HUS:n kassan riittävyys viiden vuoden ajanjaksolla:

Postiosoite

PL 20
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
talousjasaunnittelukeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/taske/>

Puhelin

+358 9 310 2500

Faksi

+358 9 310 36204

Tilinro

800012-62637

Y-tunnus

0201256-6
Alv.nro
FI02012566

7.3.2014

Nettorahoituskulut (13,0 milj. euroa) toteutuivat 1,7 milj. euroa talousarviota alhaisempina. Kuntayhtymän lainasalkun toteutunut keskiporko vuonna 2013 oli 1,3 % (2012 1,9 %) ja rahamarkkinasijoitusten keskiporko oli 0,5 % (2012 0,9 %). Vuoden lopussa lainakanta oli 214,9 milj. euroa ja rahavarat 101,3 milj. euroa. Kuntayhtymän lainasalkun korkoriskistä oli suojattu tilinpäätöshetkellä 32 %. Nettolainasalkusta, jossa huomioidaan kuntayhtymän lyhytaikaiset likviditeettisijoitukset, oli noin 60 % suojattu korkoriskiltä.

HUS:n kaikki lainat ovat EIB:n myöntämiä. Yhteenvedo ottolainoista korkotyypeittäin sekä erittely loppuunmaksupäivittäin on esitetty alla olevissa taulukoissa:

OTTOLAINAT KORKOTYPEITTÄIN			
(koronvaihtosop. huomioitu)	Milj. €	Osuus	Keskiporko
Vaihtuvakorkoiset lainat	147,2	68,5 %	0,48 %
Kiinteäkorkoiset lainat	67,7	31,5 %	3,01 %
	214,9	100,0 %	1,28 %

OTTOLAINAT		<u>Lainan</u>	<u>Saldo</u>	<u>Korko%</u>
		<u>loppuunmaksu</u>	<u>milj. €</u>	
EIB	802	17.3.2025	23,0	0,41
EIB (korontarkistus 9.7.14)	803	9.7.2027	45,2	0,29
EIB (korontarkistus 15.12.19)	804	15.12.2028	29,0	1,30
EIB (korontarkistus 28.5.16)	805	28.5.2029	47,7	3,41
EIB (korontarkistus 15.12.21)	806	15.12.2031	30,0	1,00
EIB (korontarkistus 15.12.17)	807	15.12.2032	40,0	0,56
Lainat ulkomaisilta rahoituslaitoksilta			214,9	1,28
YHTEENSÄ (koronvaihtosop. huomioitu)			214,9	1,28

Riskit

Yleistä

Riskienhallinta ja siihen olennaisesti kuuluva sisäinen valvonta ovat osa hyvää johtamisja hallintojärjestelmää. Riski on uhka tai epävarmuustekijä, jolla on olennaista vaikutusta toimintaan, tuloksiin ja talouteen. Riskienhallinnan tavoitteena on osaltaan varmistaa lain, viranomaisohjeiden ja johdon päätösten noudattaminen sekä strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen ja moitteeton varainhoito.

HUS:n kohtaamat riskit liittyvät ulkoiseen ja sisäiseen toimintaympäristöön. Riskit ovat esimerkiksi organisaatorakenteisiin, johtamiseen ja päätöksentekoon, ydintoimintoihin ja tukipalveluihin liittyviä ns. liiketoimintariskejä ja strategisia riskejä. Strateginen riski voi olla myös menetetty mahdollisuus ja uhata toiminnan jatkumisen edellytyksiä. Strateginen riskienhallinta on olennainen osa toiminnan ohjausta, johtamista ja päätöksentekoa. Käytännön toiminnassa ilmevät operatiiviset riskit ovat esimerkiksi potilasturvallisuus- ja henkilöstöturvallisuusriskejä, kiinteistö- ja tilaturvallisuusriskejä, talous- ja omaisuusriskejä, rikos- ja väärinkäytösriskkejä, tietoturvalisuuden ja tietohallinnon riskejä. Nämä riskit voivat aiheutua puutteellisesti toimivista sisäisistä prosesseista, tiloista, henkilöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tapahtumista.

7.3.2014

Keskeisiä riskejä tunnistetaan sekä arvioidaan organisaation kaikilla tasoilla ja toiminnoissa. Riskien kartoituksen perusteella tehdään päätöksiä riskien pienentämisestä, poistamisesta, siirtämisestä tai pitämisestä omalla vastuulla. Riskienhallinnan suunnitelmat sisällytetään osaksi normaaleja toimintasuunnitelmia. Johdon tehtävänä on johtaa, ohjata ja valvoa vastuualueensa onnistumista riskienhallinnassa. Vastuu riskienhallinnan toteutumisesta on jokaisella toimielimellä, esimiestehtävissä olevalla ja viime kädessä jokaisella yksittäisellä työntekijällä.

Kuntalakiin (325/2012) lisättiin säännöksiä kuntien ja kuntayhtymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, jotka tulivat voimaan 1.1.2014. Uudistukset kuntalaissa edellyttivät tarkennuksia HUS:n riskienhallinnan määrittelyihin ja linjauksiin. HUS:n valtuusto hyväksyi riskienhallinnan periaatteet –asiakirjan joulukuussa 2013. Sen tavoitteena on HUS –konsernin kokonaisedun näkökulmasta tukea johtamis- ja esimiestehtävissä toimivia, lisätä riskienhallinnan tietoisuutta ja yhtenäistää riskienhallinnan toimintamalleja sekä sitouttaa toimintayksiköt edistämään yhteisiä tavoitteita. Riskienhallintaperiaatteiden käytäntöön vieminen aloitettiin vuodenvaihteessa riskienhallinnan raportoinnin kehittämishankkeella. Riskienhallintaperiaatteiden mukaisten toimintamallien jalkauttamista jatketaan vuoden 2014 aikana.

HUS –riskit –järjestelmä on ollut käytössä 1.1.2010 lähtien. Riskienhallintajärjestelmä on tarkoitettu sisäisen ja ulkoisen toimintaympäristön sekä HUS:n toiminnan jatkuvuuden riskeistä, uhkista ja vahingoista ilmoittamiseen, vaarojen ja riskien tunnistamiseen, arviointiin, seurantaan ja raportointiin. HUS –riskit järjestelmän kautta saatava tieto täydentää potilashoidon raportointijärjestelmän (HaiPro) kautta saatavaa riskitietoa ja edistää siten osaltaan potilasturvallisuutta ja kokonaisturvallisuuden hallintaa.

HUS –riskit -järjestelmää on vuosittain kehitetty lisäämällä tarpeellisia riskienhallintaa ja kokonaisturvallisuutta edistäviä toimintoja. Vuonna 2013 yhdenmukaistettiin muun muassa kiinteistökohtaisia riskianalyyskejä ottamalla käyttöön HUS –Riskit –järjestelmän kautta toteutettava riskianalyysi kiinteistöjen sekä tilojen turvallisuus- ja pelastussuunnitelmien laatimisessa. Lisäksi riskienhallintajärjestelmässä toteutettiin tulosalueiden johdon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arvioinnit. Vuonna 2014 HUS –riskit –järjestelmän seurattavien riskien kokonaisuutta täydennetään.

Toiminnan keskeytymisen riskien osalta painopisteenä oli vuonna 2013 HUS:n liikelaitosten valmiussuunnittelun tukeminen jatkuvuudenhallinnan menetelmiä kehittämällä. Loppuvuonna aloitettiin konsernin valmiusrakenteiden uudistaminen, jota jatketaan vuonna 2014. HUS osallistui moniin viranomaisyhteistyötä edistäviin projekteihin. HUS:n henkilökuntaa osallistui SAR – ja Ketju –harjoitusten suunnitteluun ja toteuttamiseen. HUS myös koulutti varautumisesta ja valmiussuunnittelusta vastuussa olevaa henkilökuntaansa muun muassa alueellisilla maanpuolustuskursseilla.

Riskien siirtäminen vakuutusyhtiön kannettavaksi on yksi riskienhallinnan menetelmä johon on myös lakisääteisiä velvoitteita. HUS:n henkilö-, omaisuuden ja toiminnan vakuutuksen keskitettiin 1.1.2013 alkaen Lähi-Tapiolaan sekä Pohjola –yhtiöön. Vuoden 2013 aikana toteutettiin vakuutusyhtiöiden kanssa useita vahinkoriskianalyyskejä, joiden perusteella vakuutusturvaa tarkistettiin. Vuoden 2013 aikana konkretisoituneet omavastuun ylittävät vahinkoriskit katettiin HUS -konsernin vakuutuksista. Omaisuuden ja toiminnan vakuutusten osalta vahinkotapahtumien, kustannusten ja korvausten määrässä on vain pientä vaihtelua vuoteen 2012 nähden.

7.3.2014

Ulkoisen toimintaympäristön kautta tulevat riskit

Lainsäädännön ja poliittisen päätöksenteon perusteella tehtävät muutokset sosiaali- ja terveydenhuollon hallinnollisiin rakenteisiin ja kuntauudistuksen toteuttaminen sekä niiden vaikutusten ennakointi ovat yksi lähivuosien merkittävimmistä epävarmuustekijöistä. Muutoksilla kaavaillaan sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteiden, rahoituksen, kehittämisen ja valvonnan uudistamista. Pidempään jatkuneessa Sote – valmistelussa ei ole saavutettu yksimielisyyttä. Epäselvyyksiä liittyy muun muassa sote -alueiden väestöpohjan suuruuteen ja siihen, mitä järjestämisvastuu käytännössä merkitsee. Kuntaliitoksia koskevissa keskusteluissa ei ole täysin päästy yhteisymmärrykseen. Epäselvyyttä vallitsee myös siitä, mikä osa erikoissairaanhoidosta siirtyy erva- alueen vastuulle ja mikä osa perusterveydenhuollolle.

Perusterveydenhuollon vahvistaminen vaatii sairaanhoitopiirien ja asiantuntijoiden ja perusterveydenhuollon osaajien välistä saumatonta yhteistyötä, jotta voidaan toteuttaa toimivia hoitoketjuja keskeisissä sairausryhmissä.

1.5.2011 voimaan tullut terveydenhuoltolaki korostaa potilaan valinnanvapautta. Vuoden 2014 alusta lähtien potilaan valinnanvapaus laajenee koskemaan kaikkia Suomen erikoissairaanhoidon julkisia toimintayksiköitä. Erikoissairaanhoidon markkinoistuminen saattaa johtaa kilpailun lisääntymiseen, vaikeuttaa HUS:ssa toimintaprosessien sekä volyymien ennakoimista ja aiheuttaa haasteita talouden hallintaan.

HUS:n toiminta on riippuvainen sen jäsenkunnilta saamasta rahoituksesta. Globaalin rahatalouden ongelmat, epävarmuus rahoitusjärjestelmien tilasta sekä ennusteet maailmantalouden ja maailmankaupan vaimeasta lähiajan kehityksestä ovat lisänneet epävarmuutta taloussektorilla. Maailmantalouden kasvun arvioidaan v. 2014 olevan noin 3,0 %. Vuonna 2013 Suomen talous supistui 1,2 % ja vuonna 2014 päästään ennusteiden mukaan vain maltilliseen 0,8 % kasvuun. Suomen vaihtotase oli vuonna 2013 alijäämäinen 9,1 mrd. euroa ja ennusteiden mukaa v.2014 6,7 mrd. euroa. Valtion velka v. 2014 lopussa on noin 100 mrd. euroa, eli 49 % BKT:sta. Työttömyyden arvioidaan kasvavan 7,8 %:sta 8,2 %:iin vuonna 2014.

Julkisen sektorin kestävyysvajeen johdosta julkisia menoja joudutaan leikkaamaan ilman kansantalouden melko nopeaa kasvua tai tuntuja verotuksellisia tai muita taloutta elvyttäviä toimenpiteitä. Julkisen talouden kestävyysvaje on 4,7 % BKT:sta eli 9,5 miljardia euroa, josta kuntien osuus on n.4 miljardia. Toimenpiteet kuten verotuksen muutokset ja leikkauksiin tähtäävät säästöt tulevat toteutettaviksi vuosina 2014 - 2017 nyt tehtyjen päätösten lisäksi.

HUS-alueen väestödemografinen kehitys on yksi suurimpia pitkän aikavälin haasteita. HUS:n alueen väestömäärän ennustetaan kasvavan tasaista tahtia. Suuret ikäluokat ikääntyvät ja heidän terveystaloudellensa tarve lisääntyy. Samaan aikaan kun taloudellinen liikkumavara kutistuu, sairaanhoidollisiin palveluihin kohdistuvat vaatimukset kasvavat väestön ikääntyessä, joka lisää paineita tuottavuusodotuksiin. Väestödemografinen kehitys voi myös osaltaan tuoda haasteita ammattitaitoisen henkilökunnan saatavuuteen lähivuosina.

Tietojärjestelmien kansallinen yhtenäistäminen tuo haasteita muun muassa hankkeiden

7.3.2014

resursointiin ja varajärjestelyiden luomiseen mahdollisissa ongelmatilanteissa. HUS:lla on kansallisia tietojen säilyttämiseen liittyviä veloitteita ja HUS:n järjestelmäarkkitehtuuri on haastava. HUS oli osallisena kansallisissa merkittävissä tietojärjestelmähankkeissa kuten e-resepti, Kanta ja Apotti- hanke, hankkeiden osalta työ jatkuu vuonna 2014.

HUS pyrkii vastaamaan toimintaympäristön haasteisiin ja uudistumaan toteuttamalla lähivuosina muun muassa merkittäviä rakennushankkeita sekä toteuttamalla mittavia rakenteellisia organisaatiouudistuksia. HUS organisoi toimintaansa uudelleen esimerkiksi perustamalla 12 osaamiskeskusta. Näistä sydän ja keuhkokeskus on toiminut osaamiskeskuksena 1.1.2013 lähtien, syöpätautien osaamiskeskus aloittaa toimintansa 1.1.2014. Muut 10 osaamiskeskusta aloittavat toimintansa 1.1.2015. Organisaatiouudistusten keskeisiä tavoitteita ovat organisaation madaltaminen, kilpailukyvyn parantaminen ja tehokkaan johtamisjärjestelmän luominen.

Potilas- ja lääkehoitoon liittyvät riskit – potilasturvallisuus

HUS:n potilas- ja lääkehoitoon liittyvien riskien tietotuotanto muodostuu pääosin vapaaehtoisesta vaaratapahtumien raportointijärjestelmästä HaiProsta sekä korvattuihin potilasvahinkoihin liittyvästä aineistosta. Korvattavat potilasvahingot ovat jatkuvasti vähentyneet, mutta HUS:n korvausvastuut ovat vanhoista vahingoista lisääntyneet mm. vammaispalvelulain regressivastuiden takia.

Yhtenä osana HUS:n potilasturvallisuustoimintaa on v. 2013 aloitettu valittujen OECD:n suosittelemien potilasturvallisuusindikaattorien (ml. sairaalakuolleisuus) tuotantokäyttö. HUS on Suomen ainoa sairaala, joka seuraa systemaattisesti sairaalakuolleisuutta ja OECD-indikaattoreita sekä hyödyntää niitä kehittämistoiminnassaan. Jo olemassa olevia indikaattoreita kehitetään edelleen. Käytössä olevat indikaattorit antavat hyvät edellytykset sairaaloiden väliseen vertailuun.

HUS käyttää hoidon vaaratilanteiden raportointiin HaiPro-järjestelmää ja on pyrkinyt edistämään vaaratilanteiden aktiivista ilmoittamista järjestelmän kautta. Tässä on onnistuttu hyvin, sillä vuonna 2013 vaaratilanneilmoitusten määrä edelleen lisääntyi (vuonna 2012 noin 10 000 raporttia, vuonna 2013 noin 13 000 raporttia), mikä kuvastaa henkilöstön osaamisen ja tietoisuuden lisääntymistä myös ennakoivan riskienhallinnan alueella. Ilmoitusten käsittely eri organisaatiotasolla on ohjeistettu ja siitä on annettu erillinen johtajaylilääkärin ohjekirje. Oleellisena osana muodostettua raportointimallia on henkilöstön velvoite korjaaviin toimiin.

Potilashoitoon liittyvät suurimmat riskialueet liittyvät HaiPro-aineiston perusteella lääke- ja nestehoitoon ja tiedonkulkuun. Tilanne ei tältä osin poikkea muiden yliopistosairaaloiden aineistoista. Vuoden 2013 aikana HUS otti käyttöön lääkehoidon vakiotoimintamenetelmät ja on mm. tehostanut turvallisen lääkehoidon koulutusta. Lääke- ja nestehoitoon liittyvien tapausten suhteellinen osuus onkin vähentynyt vuoden 2013 aineistossa useilla prosenttiyksiköillä.

HUS on ottanut käyttöön vuoden 2013 aikana erillisen vakavien ja merkittävien potilasturvallisuustapahtumien juurisyy-analyysimetodin. Siihen on kehitetty erillinen tietojärjestelmätoiminnallisuus, joka mahdollistaa oppimisenäkökulman sisältävän raportoinnin koko HUS:n henkilöstölle. Osa vaaratilanteista liittyy potilaan tunnistamiseen. Uusi ohjeistus potilaan tunnistamisen ja tunnisterannekkeen käytön periaatteista on valmisteilla. Osa tiedonkulkuun liitty-

Postiosoite

PL 20
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
talousjasuunnittelukeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/taske/>

Puhelin

+358 9 310 2500

Faksi

+358 9 310 36204

Tilinro

800012-62637

Y-tunnus

0201256-6
Alv.nro
FI02012566

7.3.2014

vistä tapahtumista aiheutuu vaikeasti hallittavissa olevista tietojärjestelmäspesifisistä tekijöistä. Tiedonkulun oikeellisuuden varmistamiseksi on kehitetty HUS-tasoinen tarkistuslista potilassiirtoihin, jota nyt testataan.

HUS noudattaa osaltaan lääkkeiden ja lääkintälaitteiden haittojen ja vaarojen ilmiöittamista koskevaa lainsäädäntöä. Huomiota on kiinnitetty siihen, että ammattihenkilöt huolehtivat vastuullaan olevien ilmoitusten määräaikaisten noudattamisesta. THL:n HILMO haittavaikutustietojen kirjaamisen edistämiseksi on vuonna valmisteltu pikaohje erityisesti lääkärikunnan käyttöön.

Rahoitustoiminnan riskit

Tulevien vuosien toiminnan ja talouden riskien ennakointi on tärkeä osa sairaanhoitopiirin toiminnallisten järjestelyjen suunnittelua. Yhtenä sairaanhoitopiiritasoisena riskinkantokyvyn mittarina voidaan pitää kuntayhtymän taseessa olevaa kertynyttä yli- tai alijäämää. Vuoden 2013 hyvästä tuloskehityksestä johtuen kertynyt alijäämä supistui tilinpäätöksessä 2,7 milj. euroon. Riskinkantokykyyn vaikuttaa myös HUS:n omavaraisuusaste (40,1 %), joka toteutui tavoitteen mukaisena. Vuoden 2014 talousarviovalmistelun yhteydessä omavaraisuusastetavoitetta laskettiin 35 %:iin. Lähivuosina omavaraisuusasteen ennakoidaan pysyvän 35 %:n yläpuolella. Kuntayhtymän riskinkantokyky parani hieman vuoden 2013 aikana omavaraisuusasteella ja kertyneellä alijäämällä mitattuna. Pitkällä tähtäimellä kuntayhtymän taserakenne osaltaan vaikuttaa kuntayhtymän kykyyn selviytyä velvoitteistaan. Kuntayhtymässä seurataan taseen tunnusluvusta erityisesti omavaraisuusastetta, ja arvioidaan sen kehittymistä myös tulevina vuosina.

Kuntayhtymän lainasalkun korkoriskistä oli suojattu tilinpäätöshetkellä 32 %. Nettolainasalkusta, jossa huomioitiin kuntayhtymän lyhytaikaiset likviditeettisijoitukset, oli suojattu korkoriskiltä noin 60 %. Lyhytaikaiset sijoitukset pienentävät lainasalkun korkovirtariskiä. Sijoituksiin liittyy vastapuoliriski, jota arvioidaan aktiivisesti. Lainojen jälleenoitoitukseen liittyy korkoriski. Taloussuunnitelman mukainen lainasalkun kasvu kasvattaa korkoriskiä varsin nopeasti ja lainasalkun suojausaste laskee. Korkojen odotetaan nousevan maltillisesti lähivuosina, mutta korkojen hinnoitteluun liittyvä epävarmuus on suurta. Lainasalkun riskejä ja kehittymistä seurataan yhtymähallinnossa säännöllisesti, sekä valmistellaan tarvittavat toimenpiteet riskien hallitsemiseksi. Lainasopimukset ja sijoitukset pidetään euromääräisinä, valuuttariskiä ei oteta.

Maksuvalmiusriski tarkoittaa riskiä siitä, että HUS-kuntayhtymä ei pysty suoriutumaan tulevaisuuden velvoitteistaan, tai että rahoituksen hankkiminen velvoitteista suoriutumiseksi tulisi kustannuksiltaan hyvin kalliiksi. Maksuvalmius- ja rahoitussuunnittelun tavoitteena on ennakoida kuntayhtymän maksuvalmiutta ja täten varautua kuntayhtymän mahdollisiin rahoitustarpeisiin riittävän aikaisessa vaiheessa. Keskeisenä maksuvalmiusriskin hallintaperiaatteena on varmistaa, että maksuvalmiusreservi on kaikkina hetkinä vähintään kuntayhtymän maksuvalmiustarpeen suuruinen. Kuntayhtymän maksuvalmiustarve muodostuu varsinaisen toiminnan maksuvalmiustarpeesta, suunniteltujen kuntayhtymän ja tytäryhtiöiden investointien toteuttamisesta aiheuttamasta maksuvalmiustarpeesta sekä erääntyvän velkarahoituksen rahoitustarpeesta. Maksuvalmiusreservi koostuu pääasiassa rahavaroista ja rahavarojen sijoituksista. Kuntayhtymällä on lisäksi mahdollisuus käyttää kuntatodistusohjelmaa toimintansa rahoitustarpeen kattamiseen valtuuston vuosittain talousarviokäsittelyn yhteydessä hyväksymän enimmäismäärän mukaisesti. Mikäli maksuvalmiusreservin koko laskee niin, että se pitkällä aikavälillä kattaisi laskennallisesti alle 15 päivän kassasta maksut, käynniste-

7.3.2014

tään toimenpiteet pitkäaikaisen rahoituksen hankkimiseksi.

Kuntayhtymä allekirjoitti syksyllä 2011 Euroopan Investointipankin kanssa 200 miljoonan euron lainasopimuksen kuntayhtymän investointiohjelman rahoittamiseksi, jolla pystytään kattamaan useamman vuoden suunniteltuja lainarahoitustarpeita. Kuntayhtymä voi käyttää muitakin rahoituslähteitä.

Työsuhdeasuntotarjonnasta vastaavien kiinteistö- ja asuntoyhtiöiden rahoitusriskit ovat liittyneet yhtiöiden kykyyn hoitaa lainansa sekä kiinteistöjen korjaus- ja remonttisuunnitelmien rahoittamiseen. Kuntayhtymän hallituksen päätöksellä yhtiöiden omistusta on järjestetty uudelleen: Kiinteistö Oy HUS-Asuntoihin sulautui 1.1.2013 lukien tietyt kuntayhtymän kokonaan omistamat kiinteistöosakeyhtiöt. Sulautumisen jälkeen kuntayhtymä omistaa yhtiöstä 93,9 % ja HUS- Kiinteistöt Oy 6,1 %. Sulautumisella tavoiteltiin toiminnan kustannustehokkuuden lisäämistä, hallinnon keventämistä, asukasvalintojen sujuvuutta ja talouden tasapainottamista. Vuoden 2013 aikana tavoitteet ovat edistyneet hyvin, erityisesti yhtiöiden kokonaishallittavuus on parantunut. Vuonna 2013 keskeinen painopistealue on ollut kuntokartoitusten laadinta.

Omaisuusriskit ja investoinnit

Toiminnan ja talouden riskien ennakointi on olennainen osa myös investointien suunnittelua. Vanha sairaalakanta vaatii sairaalatoiminnan kehittyessä ja vaatimustason kasvaessa merkittävää korjaus- ja uudisrakentamista.

HUS:n mittavat investointitarpeet nostavat ulkopuolisen lainakannan määrää, mihin liittyy samalla mm. korkoriskejä. Investoinneilla parannetaan tuottavuutta, eikä hankkeiden rahoitus saisi johtaa hintatason nousuun. HUS:n ydintoimintojen suunnittelua ja sijoitusta, sairaalapakasiteetin mitoitusta ja investointitarpeita arvioidaan ja kehitetään johtajaylilääkärin johdolla. Suurten hankkeiden keskitetyllä, yhteisellä ohjauksella ennakoidaan palvelukysynnän ja toimintaprosessien muutoksia niin, että käytettävissä olevilla tila- ja laiteresursseilla voidaan kilpailukykyisesti vastata kysynnän kehitykseen, välttäen samalla HUS:n palveluverkoston ali- ja ylikapasiteettia ja sairaaloiden kilpavarustelua.

Uudella osaamiskeskusorganisaatiolla pyritään hoidon laadun ja tuottavuuden lisäämiseen, mutta uudistukseen liittyy samalla riski siitä, että osaamiskeskuksat varaavat tarvittavat tila- ja laiteresurssit vain omaan käyttöön. Kehitystä tulee ohjata siten, että rakennettua ja hankittua kapasiteettia hyödynnetään täysimääräisesti.

Sairaaloiden pitkän aikavälin toiminnan ja tilankäytön suunnitelmat, samoin kuin suurten investointien budjetointia edeltävät hankeselvitykset sisältävät strategisten ja operatiivisten riskien arvioinnin. Investointiohjelman valmisteluun liittyy tärkeänä osana projektikohtainen kannattavuusarviointi. Tavoitteena on, että palvelujen tuottamisesta vastaavat ja investointeja esittävät viranhaltijat tunnistavat ja pystyvät ennakoimaan suunnitelmien taloudelliset ja muut epävarmuustekijät. Tätä menettelyä kehitetään edelleen.

Rakennusten huono kunto ja epätarkoituksenmukaiset tilat voivat aiheuttaa potilashoidollisia riskejä ja haittaa henkilökunnan terveydelle ja hyvinvoinnille. Ongelmallisimpia ovat olleet Lastenklinikan ja Töölön sairaalan sekä Syöpätautien klinikan tilat sekä Paloniemen ja Kevätkummun psykiatriset sairaalat. Kaikissa niissä toiminta on häiriintynyt tai keskeytynyt toistuvasti etenkin kosteusvahinkojen vuoksi. HUS:n valtuusto hyväksyi vuonna 2013

Postiosoite

PL 20
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
talousjasuunnittelukeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/taške/>

Puhelin

+358 9 310 2500

Faksi

+358 9 310 36204

Tilinro

800012-62637

Y-tunnus

0201256-6
Alv.nro
FI02012566

7.3.2014

uuden lastensairaalan rahoitusjärjestelyn ja päätti uuden Trauma- ja syöpäkeskushankkeen jatkosuunnittelusta. HUS-tasoiset psykiatrian organisointi- ja tilaselvitykset saadaan päätökseen keväällä 2014. Toiminnan ylläpito väli vuosina ennen uusien sairaaloiden valmistumista sisältää kriittisiä kohtia ja epävarmuustekijöitä, mutta ennakoivilla tila- ja muilla järjestelyillä pyritään turvaamaan toiminnan jatkuvuus ja korkea laatu.

Sote-uudistusten keskeneräisyys on viivästyttänyt HUS:n jäsenkuntien suunnitelmia kuntien investoinneista sairaaloiden yhteyteen. Porvoossa ja Raaseporissa HUS:n omat tärkeät tilaratkaisut odottavat edelleen tietoja kuntien hankepäätöksistä ja aikatauluista. Hyvinkäällä kaupungin ja HUS:n yhteishanke etenee vuonna 2014 suunnitteluvaiheeseen. Aikataulujen viivästyessä joudutaan väliaikaisesti tilajärjestelyihin tai muihin lisäkustannuksia aiheuttaviin ratkaisuihin.

Kiinteään omaisuuteen; rakennuksiin ja toimitiloihin liittyvät riskit, kuten tulipalot, vuotovahingot ja sähkökatkot, saattavat toteutuessaan olla potilaiden ja henkilökunnan turvallisuuden kannalta sekä taloudellisesti erittäin merkittäviä. Vuonna 2013 merkittäviltä kiinteistöinfrastruktuurin häiriöiltä vältyttiin. Kiinteistöturvallisuuteen on jatkuvasti panostettu turvallisuustekniikan sekä operatiivisen riskienhallinnan menetelmin.

HUS on vakuuttanut sellaiset kiinteään ja irtaimen omaisuuteen sekä toimintaan liittyvät riskit, joiden vakuuttaminen on taloudellisesti tai muista syistä perusteltua. Tilikaudella konkretisoituneet vahinkoriskit eivät poikenneet olennaisesti vuoden 2012 luvuista. Hankinnoissa suuria riskejä liittyy etenkin toimittajasuhteisiin kumppanuussopimuksissa tai pitkäkestoisissa hankinnoissa, sekä konsulttisopimuksiin ja toimeksiantoihin. Puutteelliset hankinta-asiakirjat kohteen määrittelyn, toimeksiannon tai lopputuloksen osalta, hankkeen aikataulutaminen ja resurssien koordinoimattomuus sekä henkilöstön vaihtuvuus vaikeuttavat hankinnan toteuttamista, ja niistä aiheutuu lisäkustannuksia. Hankintoihin liittyen järjestettiin yksikkökoulutuksia vuoden 2013 aikana. Hankintojen osalta on korostettu mahdollisuutta hyödyntää HUS:n juridista asiantuntemusta.

Toiminnan keskeytymisen riskit

Ongelmat ja katastrofit maailmanmarkkinoilla ja valmistusmaissa sekä tuonnissa ja kuljetuksissa voivat pitkään jatkuessaan muodostaa riskin myös hoitotoiminnalle. Palvelutuotannon ja toimintatapojen kehittymisestä aiheutuviin verkosto- ja alihankintaketjuihin sekä sopimustoimintaan liittyvien riskien hallintaan on HUS:ssa panostettu hankinta- ja sopimusmenetelyitä tarkentamalla ja kouluttamalla.

Toiminnan keskeytymisen riskien osalta painopisteenä on ollut etenkin sairaanhoidollisten palveluyksiköiden oman valmiussuunnittelun tukeminen jatkuvuudenhallinnan menetelmiä kehittämällä. HUS kouluttaa varautumisesta ja valmiussuunnittelusta vastuussa olevaa henkilökuntaansa Etelä-Suomen aluehallintoviraston ja Etelä-Suomen sotilasläänin yhdessä järjestämiä alueellisilla maanpuolustuskursseilla normaaliaikojen erityistilanteiden ja poikkeusolojen aikaisten tilanteiden hallintaan.

Tietoturvaan ja tietojärjestelmiin liittyvät riskit

Tietoturvallisuusriskien hallinta on keskeinen olennainen osa riskienhallintaa ja keino turvata toiminnan jatkuvuus myös ongelmatilanteissa. Tietoturvallisuudella tarkoitetaan tietojen, palvelujen, järjestelmien ja tietoliikenteen suojaamista ja varmistamista niihin kohdistuvien

Postiosoite

PL 20
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
talousjasuunnittelukeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/taške/>

Puhelin

+358 9 310 2500

Faksi

+358 9 310 36204

Tilinro

800012-62637

Y-tunnus

0201256-6
Alv.nro
FI02012566

7.3.2014

riskien hallitsemiseksi sekä normaali- että poikkeusoloissa hallinnollisilla, teknisillä ja muilla toimenpiteillä. Tietoturvallisuuden tavoitteena on tietojen luottamuksellisuuden, eheyden ja käytettävyyden turvaaminen laitteisto- ja ohjelmistovikojen, luonnontapahtumien sekä tahallisten, tuottamuksellisten tai tapaturmaisten tekojen aiheuttamilta uhilta ja vahingoilta. Tietoturvatyökalut ja menettelyt kohdistuvat henkilöturvallisuuteen, tietoaineistoturvallisuuteen, fyysiseen turvallisuuteen, laitteistoturvallisuuteen, ohjelmistoturvallisuuteen, tietoliikenneturvallisuuteen ja käyttöturvallisuuteen. HUS on päivittänyt vuonna 2013 tietoturvallisuuteen liittyviä käytäntöjä usein eri tavoin.

HUSin laajasti työasemissa käyttämän Microsoftin käyttöjärjestelmän, Windows XP:n tukipalvelut ja tietoturvapäivitykset päättyvät keväällä 2014. Tietohallinto on käynnistänyt vuonna 2013 hankkeen, jossa pääosa työasemakannasta päivitetään Windows 7.0-versioon alkuvuodesta 2014. Hankkeen yhteydessä uusitaan n. 5000 vanhentunutta työasemaa sekä päivitetään toimisto-ohjelmistopaketti Microsoft Office 2013 versioon.

HUS:n hallinnollisen toiminnanohjausjärjestelmän Oracle eBS:n (talous-, henkilöstö- ja materiaalihallinto sekä identiteettihallinta) ohjelmistotukipalveluiden taso laskee ja ohjelmisto on tulossa teknisen ja taloudellisen elinkaarensa päähän. Tietohallinto on käynnistänyt yhdessä yhtymähallinnon ja ko. hallinnollisista ja materiaali- ja palveluista vastaavien liikelaitosten kanssa HARPPi-hankkeen, jossa vanhentumassa oleva ohjelmisto- ja laiteympäristö päivitetään uusimpaan Fusion-versioon teknisen ja taloudellisen riskin minimoimiseksi. Hankkeeseen liittyy myös olennaisesti hallinnollisten tukipalveluprosessien uudistaminen ja uusien, sujuvampien toimintatapojen mahdollistaminen.

HUS:ssa on ollut käytössä PACS-kuvankatselujärjestelmä 1990-luvun lopusta lähtien. Kattavasti sähköinen kuvajärjestelmä on ollut HUS:ssa käytössä kymmenen vuotta. Järjestelmän vaatimukset ovat kasvaneet kokoajan, ja tästä syystä järjestelmää on jouduttu päivittämään aika ajoin.

Toukokuussa 2012 käyttöönotetussa Agfa IMPAX 6.5 -kuvankatselujärjestelmässä on ilmennyt käyttöönoton jälkeen ongelmia, joita ei saatu järjestelmätoimittajan eikä käyttöönottoprojektin aikana tehdyissä testeissä selville. Keskeiset ongelmat ovat liittyneet lähinnä järjestelmän suorituskykyyn ja vakauteen. HUS-Kuvantamisessa on puututtu ilmenneisiin ongelmiin aktiivisesti yhdessä järjestelmätoimittajan kanssa ja ongelmia on saatu ratkaistua. Tiedossa ei ole, että järjestelmään liittyvät ongelmat olisivat vaarantaneet potilaiden hoitoa.

PACS-järjestelmän ongelmista annettiin selvitys Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin tarkastuslautakunnalle ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviranomainen (Valvira) teki lain 629/2010 mukaisen tarkastuksen HUS:n käyttämään Agfa Impaxjärjestelmään liittyen. Valviran laatiman tarkastuskertomuksen mukaan ei havaittu poikkeamia HUS:n toiminnassa terveydenhuollon laitteiden ammattimaisena käyttäjänä. Kansallisen APOTTI-hankkeen hankintaprosessi käynnistyi syksyllä 2013 toimittajien ilmoittautumisella, jonka perusteella valittiin jatkoon kuusi eri toimittajaa. Tietohallinto on osoittanut hankkeelle yhteensä yli 5 henkilötyövuotta asiantuntijatyötä hanketoimistossa ja eri toiminnallisuusvaatimuksiin noin 70% hankkeessa käytetyistä resursseista. Tietohallinto varmistaa yhdessä yhtymähallinnon kanssa potilastietojärjestelmien käytön jatkuvuuden APOTTI-hankkeessa hankittavan potilastietojärjestelmän käyttöönottoon saakka.

Postiosoite

PL 20
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
talousjasuunnittelukeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/taske/>

Puhelin

+358 9 310 2500

Faksi

+358 9 310 36204

Tilinro

800012-62637

Y-tunnus

0201256-6
Alv.nro
FI02012566

7.3.2014

Henkilöstöriskit

Osaava henkilöstö on ratkaiseva tekijä HUS:n toiminnalle. Henkilöstöriskit ja niiden hallinta nivoutuvat kiinteänä osana HUS:n strategiaan ja sen toteuttamiseen. Henkilöstöriskit liittyvät koko palvelussuhteen elinkaareen, alkaen henkilöstön saatavuudesta sekä rekrytoinnista ja päättyvät työsuhteen päättymiseen tai päättämiseen. Henkilöstöriskit voivat liittyä esimerkiksi palvelussuhteeseen ottamis- ja rekrytointiprosesseihin, henkilöstön osaamiseen, avainhenkilöihin sekä työsuojelullisiin asioihin kuten henkilökunnan terveyteen ja hyvinvointiin.

HUS:n Hallitus hyväksyi HUS:n henkilöstöpoliittiset linjaukset kuluneen vuoden syksyllä. Vuonna 2013 laadittiin uutena HUS:n strategiasta nousevana toimenpiteenä sekä henkilöstörakennesuunnitelmat että osaamisen kehittämissuunnitelmat vuosille 2014-2016. Osaamisen kehittämissuunnitelman tarkoituksena on varmistaa toiminnan edellyttämän osaamisen kehittäminen. Henkilöstörakenne suunnitelman tarkoituksena on varmistaa, että henkilöstöressurssien käyttö on jatkossakin tehokasta eli henkilöstön sijoittelu ja työnjako on toimiva.

Henkilöstön osaaminen on yksi erikoissairaanhoidon kriittisiä osa-alueita. Henkilökunnan lähiaikojen merkittävästä eläköitymisestä johtuen on epävarmaa, riittävätkö yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen koulutusmäärät kattamaan alueellisen terveydenhuollon henkilöstötarpeen. Riski voi ilmetä erikoisosaamisen resurssien pienentymisenä, joka voi seurata esim. koulutusmäärien laskua. Koulutuksen laadun on myös vastattava erikoissairaanhoidon tarpeita. HUS on lisäksi haavoittuvainen tiettyjen ammattiryhmien ja avainhenkilöiden pysyvyydestä.

HUS-rekrytointiohjelma valmistui vuoden loppuun mennessä. Ohjelma sisältää linjauksia ja toimenpiteitä henkilöstön riittävyuden ja HUS:n vetovoimaisuuden varmistamiseksi ja kehittämiseksi. Myös HUS-perehdytysohjelma, jossa määritellään kaikille yhteisen perehdytyksen tavoitteet, perehdytysprosessi ja keskeiset perehdytettävät sisältöalueet, valmistui vuoden loppuun mennessä.

Rekrytointien yhteydessä tarkastetaan lainsäädännön eri tehtäville asettamat vaatimukset, joita ovat esimerkiksi laillistukset ja toimiminen lasten kanssa. Vuonna 2013 tarkastettiin säännöllisesti ja keskitetysti laillistusta vaativissa tehtävissä työskentelevien henkilöiden laillistustiedot Valviran rekisteristä.

Henkilöstön saatavuus on – talouden ohella – suurin yksittäinen uhkatekijä HUS:n menestykselliselle palvelutuotannolle. Onnistuminen rekrytoinnissa edellyttää, että HUS on vetovoimainen työnantaja. Työnantajamielikuvatutkimusten mukaan HUS:n vahvuuksia ovat mm. haastavat ja monipuoliset työtehtävät, korkealaatuinen potilashoito, vahva ammatillinen osaaminen ja yliopistoyhteistyö. Toisaalta HUS:sta on myös mielikuva jäykästä ja byrokraattisesta työnantajasta, johtamishaasteista ja alhaisesta palkkatasosta. Henkilöstön palkkausperusteiden tasa-arvoisuuteen ja henkilöstöetuuksien kehittämiseen tullaan panostamaan mm. työn vaatavuuden arviointimenetelmiä kehittämällä ja uudistamalla palkkastrategiaa. Yksityissektori pyrkii houkuttelemaan HUS:n henkilökuntaa palvelukseensa julkista sektoria korkeammalla ansiotasolla ja joustavilla työajoilla. Suuri osa HUS:n erikoissairaanhoidon palveluista toimii 24/7-periaatteella, mikä edellyttää sairaanhoitohenkilöstöltä valmiutta päivystää tai tehdä kolmivuorotyötä. Tammikuussa 2013 otettiin käyttöön henkilöstön vapaaehtoisuuteen perustuva Työaikapankki. Työaikapankilla

7.3.2014

tarkoitetaan työ- ja vapaa-ajan yhteensovitusjärjestelyä, jolla erikseen määritettyjä vapaaajaksi muutettuja rahamääräisiä työaikakorvauksia voidaan sopimalla lainata taikka säästää pitkäjänteisesti ja yhdistää muihin vapaisiin sekä pitää vapaana esimiehen kanssa sovitussa jaksoissa.

Asumisen kalleus vaikeuttaa henkilöstön saatavuutta erityisesti pääkaupunkiseudulla. HUS:n pyrkii käyttämään kaikki henkilöstöpolitiikan keinot ja mahdollisuudet, mukaan lukien työvoimaan maahanmuutto, turvatakseen työvoiman saatavuuden.

Työturvallisuuteen liittyviä riskejä hallitaan ehkäisemällä tapaturmia, työkyvyttömyyttä ja sairauspoissaoloja. Vuonna 2013 tehtyjen varausten ja eläkkeiden vaikutus HUS:lta perittävään vakuutusmaksuun on yli miljoona euroa. Työsuojelun sekä työterveyshuollon toimin panostetaan työkyvyttömyyttä ja sairauspoissaoloja ennaltaehkäisevään sekä työkykyä ylläpitävään toimintaan. Henkilöstöön kohdistuvia uhka- ja turvallisuusriskejä kartoitetaan säännöllisesti ja tehdään suunnitelmia näiden riskien hallitsemiseksi.

HUS:n sivutoimi-ilmoituksia ja -lupia koskeva ohjeistus muuttui 1.4.2013 alkaen. Siihen asti työyksiköissä ylläpidetyt paperiset sivutoimirekisterit korvattiin yhtenäisellä HUSPlussaan tehdyllä sähköisellä sivutoimirekisterillä. Ilmoitusjärjestelmä muuttui niin merkittävästi, että kaikki sivutoimet ja ilmoitukset ohjeistettiin hakemaan uudestaan lokakuun 2013 loppuun mennessä.

Henkilöstö

HUS:n henkilöstöpoliittiset linjaukset laadittiin v. 2013 yhteistyössä työnantajan ja henkilöstön edustajien kanssa. Linjauksilla kuvataan periaatteita, joilla toteutetaan HUS:n strategiaa henkilöstöjohtamisen osalta vuosina 2012 – 2016. HUS:n hallituksen hyväksymät linjaukset perustuvat strategian lisäksi HUS:n arvoihin sekä johtamisen ja ohjauksen periaatteisiin. Lähtökohtana henkilöstöpoliittisille periaatteille on, että hyvä ja vahva henkilöstöpolitiikka on tasapuolista, läpinäkyvää ja oikeudenmukaista kaikille, riippumatta siitä missä organisatorisessa yksikössä tai millä alueella henkilö työskentelee.

Henkilöstöpoliittiset linjaukset konkretisoituvat erilaisissa toimenpideohjelmissa, kuten palkkauksen, työhyvinvoinnin, perehdytyksen ja rekrytoinnin tavoite- ja toimintaohjelmissa. Näitä tavoite- ja toimenpideohjelmiä työstettiin HUS -tasoisesti vuoden aikana ja niissä kuvattuja toimenpiteitä viedään seuraavina vuosina käytäntöön.

Henkilöstövoimavarat

Henkilöstömäärä 31.12.2013 oli 21 751. Vuoteen 2012 verrattuna määrä nousi 13 henkilöllä. Henkilöstöstä vakinaisia oli 79,2 %. Vakinaisen henkilöstön prosentuaalinen osuus oli suhteellisen korkea ja se nousi edellisvuodesta 0,8 % -yksikköä, vaikka vuodelle 2013 asetettua 81 % tavoitetasoa ei saavutettukaan. Kehityssuunta oli kuitenkin oikea.

Henkilökunnan saatavuus oli kuluneena vuonna hyvä, muutamia erikoisala ja sairaanhoitoaluekohtaisia työvoimakapeikkoja lukuun ottamatta. Valtaosa henkilöstöstä (n. 85,7 %) työskenteli kokoaikaisessa palvelussuhteessa. Yleisimmät syyt osa-aikatyöhön olivat osaaikaeläke ja osittainen hoitovapaa. Vakinaisen henkilöstön lähtövaihtuvuus oli noin 6 % kuten muutamana edellisenäkin vuonna.

7.3.2014

Eläkkeelle jäi vuoden aikana 461 henkilöä, joista vanhuuseläkkeelle siirtyi 317 henkilöä. Täydelle työkyvyttömyyseläkkeelle, täydelle kuntoutustuelle sekä osatyökyvyttömyyseläkkeelle jäi yhteensä 144 henkilöä.

Henkilötyövuosia tehtiin yhteensä 17 468, mikä on 0,7 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna. Henkilötyövuosia ja niiden määrän muutoksia seurattiin kuukausittain osana kuntayhtymän kuukausi- ja osavuosikatsausraportointia.

HUS on vetovoimainen työnantaja. Nykyisestä henkilöstöstä 83 % ja pois lähteneistäkin 77 % suosittelisi HUS:ia työnantajana. Perekyselyn tulosten perusteella myös uudet työntekijät suhtautuvat työnantajaan myönteisesti; HUS:ia työnantajana suosittelisi 89 % ja omaa työyksikköään työpaikkana 88 % vastaajista.

Palkkakustannukset ja vuokratyövoima

Vuonna 2013 voimassa olleiden työ- ja virkaehtosopimusten mukaisesti palkankorotusten kustannusvaikutus työnantajan sivukuluprosenteissa tapahtuneiden muutosten kera oli 1,6 %.

Henkilöstökustannusten, henkilöstömäärän ja henkilötyövuosien kehitykseen on kiinnitetty vuonna 2012 erityistä huomiota. HUS:n yksiköt raportoivat niiden kehityksen sekä toteutetut toimenpiteet kuukausittain ja tarkemmalla tasolla kolmannesvuosittain HUS:n johtoryhmälle. HUS:n Hallitus ja johtoryhmä edellyttivät vuoden 2013 aikana, että esimiehet käynnistävät tarpeelliset korjaavat toimenpiteet, joilla mahdollistetaan vuodelle 2013 asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen.

HUS-kuntayhtymän vuoden 2013 maksetut palkat ja palkkiot sivukuluineen olivat yhteensä 1 074,0 miljoonaa euroa, mikä oli -0,4 % (noin 4,4 milj. euroa) alle talousarviossa suunnitellun tason. Palkkakustannukset kasvoivat vuonna 2013 noin 0,5 % vuoteen 2012 verrattuna.

Vuokratyövoimaan käytettiin 12,5 milj. euroa, joka vastaa noin 205 henkilötyövuotta. Vuokratyövoimankäyttö väheni edellisvuodesta 1,9 miljoonaa euroa.

Henkilöstön osaaminen ja koulutus

Henkilöstön koulutus HUS:ssa on suunnitelmallista ja kokonaisnäkömyykseen perustuvaa. Se tähtää osaamisen ylläpitämiseen ja lisäämiseen strategisesti tärkeillä alueilla. Tavoitteena on myös, että ammatillisen täydennyskoulutuksen suunnittelu ja seuranta perustuu kaikilla organisaatiotasolla valtakunnallisiin suosituksiin. Koulutukseen vuonna 2013 käytettiin 67 286 työpäivää ja koulutukseen osallistui 17 474 henkilöä eli 80,3 % henkilöstöstä. Koulutuksen painopiste oli aikaisempien vuosien tapaan ammatillisessa täydennyskoulutuksessa.

Esimieskoulutuksia jatkettiin sovittujen linjausten mukaan. Esimiehille suunnattuihin koulutuksiin osallistui yhteensä 983 henkilöä. Koulutukseen osallistumista seurattiin ja seurantatietojen avulla kohdennettiin koulutustarjontaa. Lisäksi käynnistettiin esimiestyön mentorointiohjelma sekä kilpailutettiin esimiesten 360 –arvioinnit ja coaching. Mentorointiohjelmaan on osallistunut 24 aktoria ja 17 mentoria. Esimiesten osaamisen kehittämisen tuesta laadittiin kokonaiskuvaus.

7.3.2014

Työhyvinvointi

Työhyvinvointitoiminnan perustana on ollut vuosille 2010 – 2013 tehty työhyvinvointiohjelma jonka pohjalta on laadittu työhyvinvointisuunnitelma ja henkilöstöjohtamisen tavoitteet. Uusi HUS:n Työhyvinvointiohjelma 2014 - 2017 valmistui v. 2013. Ohjelman tavoitteita ovat mm. hyvin toimiva työyhteisö ja työyhteisön ja esimiestyön laatu. Vuonna 2013 jatkettiin ”Kehu Kaveri Päivässä” -työhyvinvointiteemalla.

Sairauspoissaoloja seurataan kattavasti sekä määrien että syiden suhteen. Sairauspoissaolopäiviä vuonna 2013 oli 13,7 päivää/ työntekijä/ vuosi. Edellisvuoteen verrattuna niissä ei tapahtunut muutosta. Yleisimmät sairauspoissaolojen syyt olivat tuki- ja liikuntaelinsairaudet, hengityselinsairaudet, psyykkiset syyt sekä tapaturmat. Henkilöstöryhmien ja tulosalueiden välillä oli suuria eroja sairauspoissaolojen esiintyvyydessä.

HUS:n rakennuskannan vanhetessa sisäilmaongelmat ovat lisääntyneet haitaten henkilöstön työhyvinvointia. Henkilöstön kokemien sisäilmaongelmien selvittäminen ja hoitaminen työllistivät työyksiköiden, työsuojelun, työterveyshuollon, tilahallinnon ja kiinteistöhuollon edustajia.

Vuoden aikana sattui yhteensä 941 työtapaturmaa, joista 430 sattui työmatkalla. Tapaturmamaksujen osuus palkkasummasta on noin 0,27 % kun se Kevan vertailutilaston mukaan muilla verrokityönantajille on aikaisempina vuosina ollut keskimäärin noin 0,31 %. Tapaturmia ennaltaehkäiseviä keskeisiä toimenpiteitä olivat työturvallisuuskierrokset, henkilöturvallisuus-, palo- ja hätäensiapukoulutukset sekä erilaiset työsuojelukampanjat. Potilaan ergonomisella siirtokoulutuksella ennaltaehkäistiin mm. potilasnostoihin ja -siirtoihin liittyviä tapaturmia.

Osatyökykyisten työssä jatkamista tuettiin työjärjestelyiden, työkokeiluiden ja osatyökyvyttömyyseläkkeiden avulla. Mahdollisuutta jatkaa työelämässä on tuettu myös pilotoimalla sovelletun työn ja työkyvyntukiraha – mallia vuosina 2012 ja 2013. Sovelletussa työssä työyhteisössä järjestettiin työtehtäviä ja -prosesseja uudelleen ja muokattiin työtä vastaamaan työntekijän työkykyä.

Tammikuussa 2013 otettiin käyttöön Työaikapankki. Työaikapankki perustuu vapaaehtoisuuteen ja siihen voivat kuulua ne henkilöt, joiden työvuorosuunnittelu ja toteuman seuranta tapahtuvat Titania-ohjelmistossa. Työaikapankilla tarkoitetaan työ- ja vapaa-ajan yhteensovitusjärjestelyä, jolla erikseen määritettyjä vapaa-ajaksi muutettuja rahamääräisiä työaikakorvauksia voidaan sopimalla lainata taikka säästää pitkäjänteisesti ja yhdistää muihin vapaisiin sekä pitää vapaana esimiehen kanssa sovituisissa jaksoissa.

HUS pyrkii helpottamaan työmatkoja ja työpäivän asiointiliikkumista lukuisin toimenpitein. Yleisenä linjana on joukkoliikenteen suosiminen, ja keinoja ovat mm. työsuhdematkalippujärjestelmän kehittäminen ja joukkoliikenteen olosuhteiden kehittäminen pääkaupunkiseudulla yhteistyössä HSL:n kanssa. Kehittämistyön tueksi toteutettiin keväällä 2013 koko henkilökunnalle suunnattu työmatkaliikkumiskysely, jonka pohjalta laadittiin yhteistyössä HSL:n kanssa Työmatkaliikkumissuunnitelma, jonka toimenpiteet aikataulutettiin vuosille 2013 - 2016.

”Savuton sairaala”-hankkeen HUS-tasoinen ohjausryhmä päivitti Savuton sairaala toimintaohjelman ja laati siihen liittyvät tarkentavat ohjeet ja suunnitelmat. Tulosalueilla perustettiin ohjelman mukaisesti paikallisia työryhmiä edistämään ”Savuton sairaala” –toimintaa.

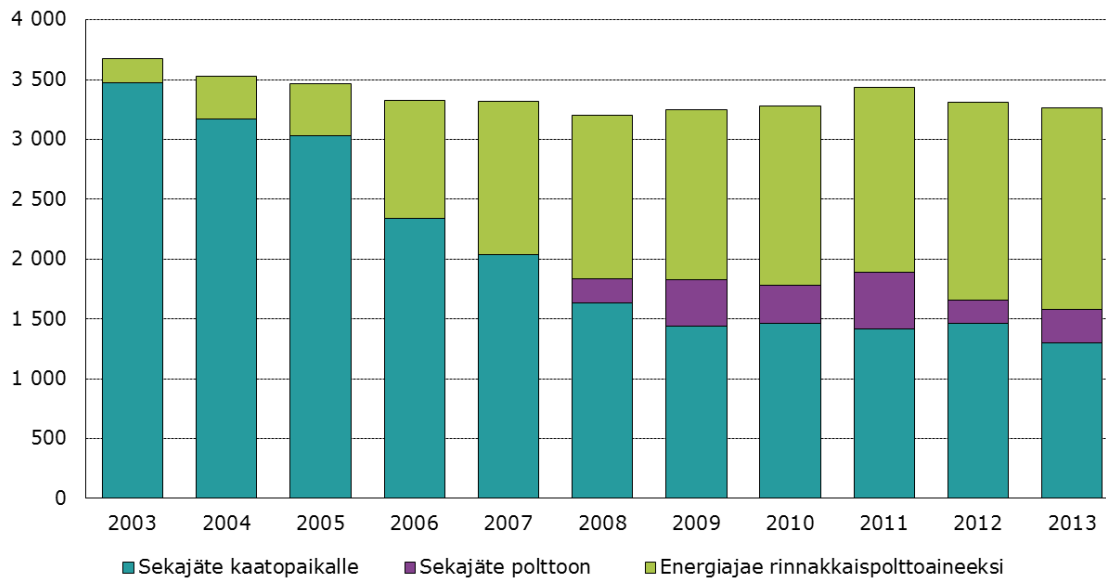

7.3.2014

Ympäristöasioiden hallinta

HUS:ssa syntyy jätettä yli 7200 tonnia, jonka vuosittainen jätekustannus vuonna 2013 oli noin 6 miljoonaa euroa. Kustannuksiin on laskettu HUS-Kiinteistöt Oy:n ylläpitosopimukseen kuuluva jätehuolto sekä HUS-Kiinteistöjen hoitaman erityisjätehuollon kustannukset, vaarallisen jätteen jätehuolto, HUS-Logistiikan sisäinen jätekuljetus, HUS-Desikon osastokohtainen jätehuoltoon liittyvä työ sekä jätepakkausten hankintakustannukset.

ENERGIAJAKEEN JA SEKAJÄTTEEN MÄÄRIEN KEHITYS HUS:SSA 2003 - 2013 TUHANSINA

Sekajätettä syntyi kaikkiaan 24 % yhdyskuntajätteestä (noin 6500 tonnia), josta 1/5 poltettiin jätevoimalassa ja 4/5 sijoitettiin kaatopaikalle, kuten kuvasta käy ilmi. Vuoden 2014 aikana kaatopaikkasijoitus päättyi kokonaan ja kaikki sekajäte päättyi jätevoimalaan ja energiahyötykäyttöön. Energiajakeen (26 %) tehokas kerääminen aloitettiin HUS:ssa kahdeksan vuotta sitten, ja viimeisinä vuosina sen määrä ylitti jo sekajättekertymän. Polttoon viedyn sekajätteen määrässä oleva vaihtelu selittyy tilastoinnissa olleilla epätarkkuuksilla.

Vaarallisten jätteiden jätehuollon sopimuskausi umpeutui. Vaarallisten jätteiden jätehuollon kilpailutuksen valmistelu yhdessä HUS-Ympäristökeskuksen, Yhtymähallinnon ja HUS-Logistiikan kesken alkoi 2013 syksyllä ja jatkuu vuoden 2014 alussa.

Uuden jäteasetuksen kuormakohtainen kirjapitovelvollisuus koskee sekä jätteen tuottajaa että kuljettajaa. Olemme velvoittaneet jätehuollon sopimuskumppaneita toimittamaan HUS:lle vastaanotamiensa jätteiden tilastot, joista HUS-Kiinteistöt Oy ja HUS-Ympäristökeskus kokoavat vuosiraportit. Jätehuollon seurantajärjestelmän kehittäminen on meneillään. 2014 valmistuvalle Meilahden jäteasemalle on tulossa yhdyskuntajätteen kiinteistökohtainen tilastointi. Tavoitteena on myös saada vastuuyksikkökohtainen tieto syntyvistä jätteistä. Erityisjätteitä on seurattu viivakoodijärjestelmällä vuodesta 1995 lähtien ja järjestelmä vaatii uudistamista niin, että kaikki jätteen tuottajakohtaiset jäte-erät ovat seurattavissa. Tietoa olisi hyödynnettävissä sisäisten vuokrien määrittelyssä ja jätetilojen ja -prosessien suunnittelussa.

HUS:n ympäristöhallinnon ympäristöohjelmassa 2011–2015 seurataan materiaalitehokkuuden

7.3.2014

kehittymistä tarkastelemalla kulutuksen muutosta vuoden 2010 kulutustasoon nähden. Seuraavassa taulukossa on esitetty materiaalitehokkuuden väliaikatilanne tuoteryhmittäin vuoden 2013 jälkeen.

Tuoteryhmä	Kulutus 2010, eur	Kulutus 2013, eur	Muutos eur	Kulutus 2010 lkm	Kulutus 2013 lkm	Kulutus 2010 lkm/htv	Kulutus 2013 lkm/htv	Muutos, lkm/htv
Kopiopaperi (valk. A4), riisiä	—	196 000	—	102 000	98 000	6,1	5,6	-7,6%
kk kaarimaljat	40 000	38 000	-2 000	931 000	886 000	55,4	50,7	-8,5%
kk leikkaustakit	413 000	493 000	80 000	326 000	360 000	19,4	20,6	6,2%
kk leikkausliinat ja -lakanat	303 000	312 000	9 000	321 000	351 000	19,1	20,1	4,9%
kk vaatteet yhteensä	81 800	143 000	61 200	132 000	190 000	7,9	10,9	38,1%
kk vilutakit	18 000	47 000	29 000	10 400	29 600	0,6	1,7	174 %
kk työpuvut	15 700	41 200	25 500	15 700	41 300	0,9	2,4	153 %
kk suojatakit	48 100	52 300	4 200	106 000	119 000	6,3	6,8	7,7%
kk astiat ja aterimet [eur]	85 200	78 300	-6 900	—	<i>eur/htv:</i>	5,1	4,5	-11,7%

Lisäksi kehitettiin toiminnan energiatehokkuuden tunnuslukuja. Toimintayksiköiden yhteisiksi energiatehokkuutta kuvaaviksi tunnusluvuiksi valittiin mittareita, jotka kuvaavat toiminnan välillistä energiankulutusta (kertakäyttötuotteet), osin myös välitöntä (kannettavien tietokoneiden osuus kaikista tietokoneista). Toimintayksiköitä on myös kannustettu laatimaan omia tunnuslukujaan. Esimerkiksi HUSLAB seuraa valittuja tuoteryhmiä omassa Suurin Pudottaja -kampanjassaan, jossa HUSLAB:n työyksiköt kilpailevat vuoden ajan.

HUS:n uuden intranetin käyttöönottoon ja sisällön kehittämiseen on myös ympäristöasioiden osalta käytetty runsaasti työaika. Ympäristöviestinnässä keskityttiin suurelta osin HUS:n uuden sharepoint -pohjaisen intranetin ympäristösivujen kehittämiseen, niiden hyödyntämiseen ja intranetsisällön tuottamiseen. Intranetin ympäristösivujen perussisältö, jonka kautta kaikki tärkein tieto on löydettävissä, käsittää: Ympäristöasiat -sivusto, Ympäristöorganisaatio -sivusto, Ympäristövastuuryhmät -työtila, Ympäristövastuuryhmien ylläpitämät työtilat, Extranet -työtilat energiatehokkuustyöryhmille, jonne on oikeudet HUS:n ulkopuolisilla yhteistyökumppaneilla.

HUS-Tilakeskus hankki 2012 laaditun energia- ja ympäristöasioiden konsulttipalvelujen puitesopimuksen pohjalta ympäristöasiantuntija Riina Känkäsen asiantuntijapalveluja Ramboll Oy:ltä työryhmän toiminnan käynnistämiseen ja ohjaustyöhön vuodelle 2013. Työryhmän toiminnan ja tilaisuuksien valmistelu ja yhteenveto tehtiin Känkäsen ja HUS-Ympäristökeskuksen yhteistyönä. Lisäksi HUS:n muut toimintayksiköt ovat hyödyntäneet puitesopimusta eri tavoin.

Yhteistyö

HUSTRA työryhmä kokoontui vuoden aikana kuukausittain. Kokouksessa käsiteltiin mm. HUS:n investointiohjelmaa.

Apotti-hanketta valmisteltiin yhteistyössä Helsingin sekä muiden hankkeeseen osallistuvien kuntien kanssa. Perusterveydenhuollon yhteistyötä tiivistettiin ja Socca-yksikön siirrosta HUS:iin 1.1.2014 alkaen päätettiin.

Postiosoite

PL 20
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
talousjasuunnittelukeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/taske/>

Puhelin

+358 9 310 2500

Faksi

+358 9 310 36204

Tilinro

800012-62637

Y-tunnus

0201256-6
Alv.nro
FI02012566

7.3.2014

Merkittävät tapahtumat yhteisön toiminnassa raportointijaksolla ja tulevaisuuden näkymät

Lastensairaala

Huonokuntoisen ja ahtaan Lastenklinikan tilannetta ja käyttöä vaativan lasten erikoissairaanhoidon tarpeisiin on selvitelty jo usean vuoden ajan. Hanke muuntui vuonna 2013 aikana konkreettiseksi uuden sairaalan rakentamisprojektiksi. Vuoden 2013 keskeiset tapahtumat hankkeessa olivat:

HUS:n hallituksen ja valtuuston päätökset, joilla todettiin uuden sairaalan tarve ja kiireellisyys sekä HUS:n avoimuus myös uudelle rahoitusjärjestelylle.

Kansalaisaktiivisuus järjestäytyi yhdistysmuotoiseksi (Uusi lastensairaala tukiyhdistys 2017 ry). Samoin kansalaisaktiivisuuden pohjalta syntyi Säätiö (Stiftelsen Nya Barnsjukhusets Stöd – Säätiö Uuden Lastensairaalan Tuki) kantamaan vastuun sairaalan rakentamisesta.

Tukiyhdistys käynnisti varainkeruun helmikuussa. Valtioneuvosto päätti budjettikehysriihessään 21.3.2013, että valtio lahjoittaa säätiölle 40 miljoonaa euroa lastensairaalan rakentamiseen.

HUS:n valtuusto päätti kesäkuussa sitoutua 40 miljoonan euron myöntämiseen vastaavin ehdoin kuin valtio. Valtuuston päätöksen pohjalta allekirjoitettiin 15.7.2013 Säätiön ja HUS:n välinen aiesopimus lastensairaalan rakentamisesta ja Lastensairaalan vuokraamisesta HUS:lle.

Jorvin päivystys

HUS on vastannut 1.1.2011 alkaen Jorvin erikoissairaanhoidon päivystyksen lisäksi Espoon kanssa tehdyn sopimuksen perusteella myös yleislääketieteen eli terveyskeskuspäivystyksen toiminnasta. Ensimmäiset vuodet yleislääketieteen päivystyksen lääkäritoiminta jouduttiin vuokraamaan ulkopuoliselta palveluntuottajalta. Suomen 50:s erikoisala eli akuuttilääketiede käynnistyi vuoden 2013 alussa, ja sen myötä valtaosa vuokralääkäritoiminnasta voitiin korvata 1.3.2013 alkaen HUS:n omilla akuuttilääketieteeseen erikoistuvilla lääkäreillä. Erikoisalan periaatteisiin kuuluu päivystyspotilaiden diagnostiikan monipuolinen osaaminen, alkuvaiheen hoito ja muiden erikoisalojen osaamista vaativien potilaiden tunnistaminen. Ala täydentää muiden erikoisalojen päivystystä ja luo uudenlaista joustavuutta toimintaan. Tulevaisuuden päivystys onkin tarkoitus hoitaa pääasiassa akuuttilääkärien voimin.

Marraskuussa 2013 Jorvin päivystys alkoi toimia uudella ns. akuuttilääketieteen mallilla. Yhdenmukaisen ja tasalaatuisen hoidon takaamiseksi lääkäri- ja sairaanhoitajaresurssit on jaettu potilaslähtöisesti uudella tavalla. Sen sijaan, että aiemmin yleislääkärit tutkivat 3/5 potilaista, ohjautuu 4/5 potilaista nyt suoraan sisätautien ja kirurgian erikoisaloille. Periaatteena on, että kutakin potilasta ja hänen ongelmaansa varten on yksi tiimi eikä vastuuta tarvitse siirtää tiimiltä toiselle. Yleislääketieteen päivystys keskittyy etupäässä nopean läpimenoajan potilaisiin, mikä vähentää päivystyksen ruuhkautumista. Toimintaa tukee merkittävästi hoitajavastaanotto, jonka turvin kiirettömämpiäkään potilaita ei ohjata suoraan pois päivystyksestä vaan ongelmiin haetaan tarkoituksenmukainen ratkaisu ennen kotiutusta.

Hyvinkään kaupungin ja HUS:n yhteiskeittiöhanke

Osakeyhtiön perustamisesta päätettiin Hyvinkään kaupungin hallituksen kokouksessa 17.12.2012 sekä Hyvinkään kaupungin valtuuston kokouksessa 21.1.2013. HUS:n hallitus päätti osakeyhtiön perustamisesta 3.12.2012 sekä HUS:n valtuuston kokouksessa 13.12.2012. Hyvinkää omistaa 60

Postiosoite

PL 20
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
talousjasuunnittelukeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/taске/>

Puhelin

+358 9 310 2500

Faksi

+358 9 310 36204

Tilinro

800012-62637

Y-tunnus

0201256-6
Alv.nro
FI02012566

7.3.2014

% ja HUS 40 % perustetusta osakeyhtiöstä. Yhtiön osakepääoma on 600 000 euroa ja osakkeen nimellisarvo 6 000 euroa. Yhtiön virallinen nimi on Hyvinkään Ravitsemispalvelut Oy. Yhteisyrityksen hallinnollinen muoto on osakeyhtiö, joka on sidosyksikköasemassa omistajiinsa nähden, mikä vuoksi yhtiöllä ei voi olla ulkoista myyntiä. Yhteiskeittiö päätettiin rakentaa Hyvinkään Sairaalammäelle Raviolin nykyisten keittiötilojen yhteyteen.

Yhteiskeittiön tavoitteena on tuottaa pääosa ruokapalveluista Hyvinkään kaupungin kouluille, päiväkoteihin, henkilökunnalle sekä vanhushuoneistoihin sekä HUS:n että Hyvinkään sairaalassa olevaan asiakastarpeeseen, päivittäin yhteensä n. 9 200 aterialla. Alkuperäisenä tavoitteena oli saada ruokatuotanto ja -toimitukset käyntiin 1.7.2014, aikataulu osoittautui kuitenkin liian kireäksi ja aloitusaikataulua siirrettiin siten, että tavoitteena on käynnistää ruokatoimitukset helmikuussa 2015.

Muut työnjaolliset muutokset

Espoon perusturvalautakunta teki päätöksen 24.10.2012, että Espoon sairaankuljetustoiminta siirrettiin liikkeenluovutuksella HUS-Logistiikka sairaankuljetukseen 1.5.2013. Liikkeenluovutuksen myötä Espoon kaupungilta siirtyi sairaankuljetuskalusto ja henkilöstö HUS-Logistiikka liikelaitoksen palvelukseen. Espoolta HUS:lle siirtyvä vuotuinen kuljetusmäärä on yli 10 000 kuljetusta. Muutoksen myötä HUS:iin siirtyi Espoosta 11 potilaskuljettajaa ja 5 ajoneuvoa. Muutoksen vaikutus HUS-Logistiikan ja HUS-kuntayhtymän toimintatuottoihin ja -kuluihin oli noin 0,6 milj. euroa.

Tulevaisuuden näkymät

Sote

Sosiaali- ja terveydenhuollon eli SOTE-järjestelmän uudistuksen valmistelu oli meneillään koko vuoden 2013. Tämä vaati HUS:lta jatkuvaa aktiivisuutta ja vaikuttamista, jotta uudistuksessa ei mahdollisesti tehtäisi sellaisia virheitä, joihin uhkakuvat aikaisemmin olivat viitanneet. Tällä tarkoitetaan ennen kaikkea HUS:n laajaan väestöön perustuvan järjestämistä vastuun ja mahdollisesti myös palveluiden tuottamisvastuun pilkkomista pienemmille yksiköille. Arviomme mukaan tämä heikentäisi hoidon laatua, vaarantaisi palveluiden tasavertaista saatavuutta ja nostaisi kustannuksia. Aivan vuoden 2013 lopulla julkaistu laki luonnos uudeksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislainsäädännön sisälsi Uudenmaan osalta mallin, jossa koko maakunta muodostaisi yhden sosiaali- ja terveysalueen, mitä voidaan pitää potilaiden ja veronmaksajien kannalta erittäin oikeaan osuneena ehdotuksena.

Potilaiden valinnanvapaus

Laajennettu kiireettömän hoitopaikan valinta tuli voimaan 1.1.2014, jolloin valinnanvapaus laajeni koskemaan koko maan terveyskeskuksia ja kaikkia erikoissairaanhoidon yksiköitä. Terveydenhuoltolain (1326/2010) 48 § edellyttää, että erikoissairaanhoidon hoitopaikka valitaan yhdessä lähetteen antavan lääkärin tai hammaslääkärin kanssa. Lähettävä lääkäri tai hammaslääkäri arvioi näin ollen sen, tarvitseeko potilas erikoissairaanhoitoa ja mitkä olisivat soveltuvimmat mahdolliset hoitopaikat kyseisessä tilanteessa. Lähetteen voi tehdä sekä terveyskeskuslääkäri että yksityislääkäri. Järjestämisvelvollinen taho (yleensä potilaan asuinkunta) vastaa molemmissa tapauksissa erikoissairaanhoidon kustannuksista.

7.3.2014

Erikoissairaanhoidossa kaikki saapuneet läheteet menevät samaan jonoon. Hoitoon pääsyä koskevat määräajat koskevat kaikkia potilaita asuinkunnasta riippumatta, joten HUS-alueen kuntien ulkopuolelta tulevat potilaat on hoidettava samalla tavalla kuin muutkin potilaat. On mahdollista, että ainakin joillain erikoisaloilla (esim. syöpätaudit, lastentaudit), Hyksiin tulevien läheteiden määrä lisääntyy hoitopaikan vapaan valinnan seurauksena, millä voi olla vaikutuksia hoitoon pääsyn odotusaikoihin. Toisaalta joillain erikoisaloilla, joissa HUS:ssa on jonoja ja hoitoa on saatavista muista sairaanhoitopiireistä, osa potilaista voi jatkossa hakeutua myös HUS:n ulkopuolelle erikoissairaanhoidon.

HUS rekisteröi vuoden 2014 alusta alkaen potilaan tulosyyn potilashallinnon tietojärjestelmään ja pyrkii näin seuraamaan, kuinka paljon potilaiden valinnan vapaus vaikuttaa hoitojonoihin. HUS lähettää laskun tänne hoitoon hakeutuvien potilaiden hoidosta suoraan hoidon järjestämisestä vastuulliselle kunnalle (potilaan asuinkunta).

Myös EU- ja ETA-alueelta tulevien potilaiden mahdollisuus saada hoitoa HUS:ssa laajenee vuoden 2014 alussa. Laki rajat ylittävästä terveydenhuollosta (1201/2013) tulee voimaan 1.1.2014 alkaen. Lailla täytäntöön pannaan EU:n potilasdirektiivi (2011/24/EU). Direktiivin lähtökohtana on, että sosiaaliturvaan jäsenvaltiossa oikeutettu potilas saa hakea vapaasti terveyspalveluja toisesta EU- ja ETA-valtiosta. Potilas voi myös sairastua äkillisesti ollessaan kotimaansa ulkopuolella toisessa EU:n jäsenvaltiossa. Molemmissa tilanteissa potilaalla on direktiivin mukaan oikeus kustannusten korvaukseen samoin perustein kuin jos kustannus olisi aiheutunut potilaan kotimaassa. Kuitenkin vain sellainen ulkomailta saatu hoito on korvattava, joka on potilaan kotimaassakin korvattavaa.

Välttämätöntä lääketieteellistä hoitoa tarvitseva EU-alueelta tuleva potilas osoittaa oikeutensa eurooppalaisella sairaanhoitokortilla tai Kelan myöntämällä todistuksella oikeudesta hoitoetuksiin Suomessa. Potilas maksaa tällöin hoidosta vain saman asiakasmaksun kuin henkilö, jolla on kotikunta Suomessa. Valtio korvaa hoidosta aiheutuneet kustannukset hoidon antaneen julkisen terveydenhuollon toimintayksikön ylläpitäjälle.

Jos potilas on varta vasten hakeutunut Suomeen käyttämään julkisen terveydenhuollon palveluja, häntä hoidetaan lääketieteellisen tai hammaslääketieteellisen hoidontarpeen arvion mukaisesti. Toisesta EU jäsenvaltiosta hoitoon hakeutuvia potilaita on kohdeltava julkisessa ja yksityisessä terveydenhuollossa kuten Suomessa asuvia henkilöitä, joten myös nämä potilaat ovat jatkossa samassa hoitojonossa HUS-alueen kuntien potilaiden kanssa. Tällainen potilas kuitenkin maksaa itse asiakasmaksun ja myös hoidon todelliset kustannukset, ja hän hakee niihin jälkikäteen korvausta kotimaastaan.

Julkinen terveydenhuolto voi vain poikkeustilanteessa määräaikaaisesti rajoittaa niiden ulkomailta tulevien potilaiden vastaanottoa, jotka hakeutuvat hoitoon potilasdirektiivin perusteella. Rajoitus voidaan tehdä kerralla enintään 12 kuukaudeksi, ja sen perusteena on oltava kunnan asukkaiden terveyspalvelujen turvaaminen.

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 20 00099 HELSINGIN KAUPUNKI talousjasuunnittelukeskus@hel.fi	Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/taske/	+358 9 310 2500	+358 9 310 36204	800012-62637	0201256-6 Alv.nro FI02012566